



REPUBLICA MOLDOVA  
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

Nr. 07-1/1474 din 27.05.2021

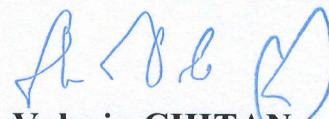
Parlamentul Republicii Moldova

*Onorată Autoritate,*

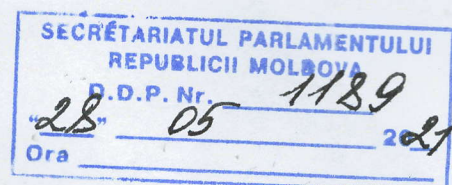
Comisia Națională a Pieței Financiare, potrivit legislației aferente speței, prezintă Raportul anual 2020.

Anexă, corespunzător textului, pe 92 file.

*Cu considerație,*

  
Valeriu CHIȚAN,  
PREȘEDINTE

Direcția generală dezvoltare instituțională și relații externe  
Tel.: (022) 859-430





**COMISIA NAȚIONALĂ  
a PIETEI FINANCIARE**

**2020**  
**RAPORT  
ANUAL**



Raportul prezintă evenimente din anul de gestiune 2020 și reflectă datele la 31 decembrie 2020. Informația statistică și analitică aferentă activității participanților profesioniști ai pieței financiare nebankare poate fi accesată pe pagina web oficială: [www.cnpf.md](http://www.cnpf.md).

Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice ori tabele. Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor este permisă numai cu indicarea sursei.

**Comisia Națională a Pieței Financiare**

**Adresa: bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 77, Chișinău, MD 2012**

**Telefon: +373 22 859 401**

**Fax: +373 22 859 504**

**E-mail: [office@cnpf.md](mailto:office@cnpf.md)**

**Web: [www.cnpf.md](http://www.cnpf.md)**

## Sumar al activităților CNPF

1. CONSOLIDAREA CADRULUI NORMATIV .....	5
1.1. PIAȚA DE CAPITAL.....	5
1.2. PIAȚA DE ASIGURĂRI .....	10
1.3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ .....	14
1.4. PLASAMENTE COLECTIVE .....	16
2. IMPACTUL PANDEMIEI COVID-19 ASUPRA ACTIVITĂȚII PIEȚEI FINANCIARE NEBANCARE .....	18
3. SUPRAVEGHEREA PIEȚELOR.....	20
3.1. PIAȚA DE CAPITAL.....	20
EVOLUȚII PE PIAȚA DE CAPITAL .....	20
STRUCTURA PIEȚEI.....	22
ACTIVITATEA DE AUTORIZARE/LICENȚIERE.....	27
ACTIVITATEA DE MONITORIZARE ȘI CONTROL.....	30
REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI.....	34
MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE .....	34
3.2 PIAȚA DE ASIGURĂRI .....	36
EVOLUȚII PE PIAȚA DE ASIGURĂRI.....	36
STRUCTURA PIEȚEI.....	37
POZIȚIA FINANCIARĂ .....	41
ACTIVITATEA DE LICENȚIERE/ÎNREGISTRARE/AVIZARE .....	44
ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL .....	46
MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE .....	48
INDICATORI DE PERFORMANȚĂ .....	49
GUVERNANȚA CORPORATIVĂ A COMPANIILOR DE ASIGURĂRI.....	49
3.3 SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ .....	50
POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI STRUCTURA PIEȚEI .....	50
ACTIVITATEA DE AUTORIZARE/LICENȚIERE.....	52
RESTRUCTURAREA SECTORULUI A EÎ.....	55
ACTIVITATEA DE MONITORIZARE ȘI CONTROL.....	55
MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE .....	56
INDICATORI DE PERFORMANȚĂ .....	57
4. PLASAMENTE COLECTIVE.....	61
5. BIROURILE ISTORIILOR DE CREDIT.....	62
6. PROTECȚIA CONSUMATORULUI.....	63
GESTIONAREA ȘI SOLUȚIONAREA PETIȚIILOR .....	63

EDUCAȚIA FINANCIARĂ .....	67
TRANSPARENȚA ȘI RELAȚIILE CU PUBLICUL .....	69
PAGINILE DE INTERNET ALE CNPF .....	69
7. COOPERAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI PROIECTELE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ.....	70
COOPERAREA INTERINSTITUȚIONALĂ.....	70
COOPERAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE .....	70
COOPERAREA CU AUTORITĂȚILE SIMILARE DE SUPRAVEGHERE.....	70
COOPERAREA CU AUTORITĂȚILE CSI.....	71
PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ .....	71
8. ACTIVITĂȚI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI PE PIAȚA FINANCIARĂ NEBANCARĂ .....	74
9. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF .....	75
PROCESUL DECIZIONAL .....	75
REPREZENTAREA JURIDICĂ A INTERESELOR PUBLICE .....	76
RESURSE UMANE .....	79
INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE.....	80
EXECUȚIA BUGETARĂ.....	81
AUDITUL INTERN.....	82
10. EXECUTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A PIETEI FINANCIARE NEBANCARE ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEIA ÎN 2020 .....	83
OBIECTIVE 2021 .....	87

## 1. CONSOLIDAREA CADRULUI NORMATIV

În 2020, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), în deplină consonanță cu Planul de acțiuni aferent Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2018-2022 și Programul său anual de activitate, a continuat procesul de îmbunătățire a cadrului de reglementare, în vederea asigurării unor premise relevante și solide pentru dezvoltarea sectoarelor reglementate/supravegheate.

Din această perspectivă, au fost inițiate, respectiv, susținute demersurile anterioare de armonizare a cadrului legislativ din R.Moldova cu noile cerințe reclamate de standardele europene, prin finalizarea unor proiecte de cadru normativ primar și prin ajustarea celui secundar aferent sectoarelor pieței financiare nebancale. Alinierea legislației naționale la directivele și standardele europene reprezintă un imperativ, totodată și o provocare, or procesul de armonizare legislativă este unul amplu, cu caracter continuu, ținta fiind consolidarea și crearea unui cadru conform de reglementare, astfel încât să se asigure funcționarea și transparența piețelor financiare în parametri adecvați și potrivit standardelor europene/internaționale.

În acest sens, programul CNPF aferent activității de reglementare cuprinde:

- analiza de compatibilitate a directivei europene cu aplicabilitate directă pe piețele supravegheate și a modalităților de transpunere ale acestora în legislația națională;
- elaborarea reglementărilor în vederea creării sau completării cadrului normativ (primar și secundar) pentru desfășurarea în mod corespunzător a activității entităților supravegheate;
- analiza proiectelor de norme emise de alte instituții publice sau a inițiativelor legislative ale Guvernului și/sau Parlamentului, ale instituțiilor europene cu impact asupra piețelor guvernate;
- analiza reglementărilor emise de entitățile supravegheate și a modificărilor intervenite cu privire la aceste reglementări.

### 1.1. PIAȚA DE CAPITAL

Reieșind din obiective și programul de activitate, CNPF, în materie de reglementare, a consemnat la activul său următoarele reușite pe diverse domenii din aria de competențe.

#### *Cadrul normativ primar*

În contextul angajamentelor ce derivă din Acordul de Asociere RM-UE, asigurarea implementării unitare a normelor europene conexe pieței de capital a reprezentat un obiectiv important pe agenda CNPF. Astfel, eforturile Regulatorului s-au scontat cu aprobarea de către Parlament (2020) a 2 acte legislative - acestea, cu titlu de transpunere a standardelor eurocomunitare, constituie cadrul normativ aferent guvernării societăților pe acțiuni și organizării și funcționării agențiilor de rating de credit. În același timp, autoritatea de supraveghere a reușit să elaboreze și să lanseze pentru consultări publice 3 proiecte de modificare a legislației primare în materie de armonizare și de perfecționare a cadrului normativ conex pieței de capital.

Aspectele principale aferente respectivelor proiecte legislative sectoriale, se prezintă după cum urmează.

#### **Legea nr. 18/2020 pentru modificarea Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (MO nr.99-100 din 02.04.2020).**

##### **Scop:**

transpunerea, implicit, conformarea prevederilor Legii 1134/1997 la standardele eurocomunitare, mai cu seamă, racordarea legislației naționale la:

- Directiva 2012/30/UE a Parlamentului și a Consiliului European din 25.10.2012 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților comerciale în statele membre, în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților, în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora;
- a Șasea Directivă a Consiliului 82/891/EEC din 17.12.1982 în temeiul articolului 54 alineatul (3) litera (g) din tratat, privind divizarea societăților comerciale pe acțiuni, toate codificate prin Directiva 2017/1132 UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14.06.2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale;
- Directiva 2011/35/UE a Parlamentului și a Consiliului European din 05.04.2011 privind fuziunile societăților comerciale pe acțiuni;

- Directiva 2007/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11.07.2007 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă.

### Aspecte de bază:

din perspectiva transpunerii celor mai relevante norme eurocomunitare, actul normativ reglementează, cu precădere, următoarele aspecte:

- instituirea dreptului acționarilor de a introduce puncte pe ordinea de zi a adunării generale a acționarilor (AGA), cu condiția ca fiecare punct să fie însoțit de o justificare, precum și de a pune întrebări, prezenta proiecte de hotărâre pentru punctele incluse sau propuse spre a fi incluse pe ordinea de zi a AGA;
- implementarea cerințelor cu referire la mărimea și pragul minim până la care poate fi redus capitalul social al societății;
- completarea formelor de ținere a AGA și stabilirea cerințelor exhaustive aplicabile în cazul desfășurării AGA prin mijloace electronice, implicit completarea cu norme ce prevăd posibilitatea exprimării votului prin mijloace electronice;
- stabilirea de reguli detaliate cu privire la formalitățile de desemnare și notificare a reprezentantului acționarului, precum și exercitarea votului prin reprezentare, soluționarea conflictelor de interese la exercitarea dreptului de vot prin reprezentare;
- cerințele și termenii de publicare a deciziei privind majorarea capitalului social, inclusiv și în cazul emiterii titlurilor convertibile în acțiuni;
- impunerea cerințelor mai înalte de cворum pentru adoptarea hotărârilor de către AGA aferent unor chestiuni sensibile, cum ar fi aprobarea reorganizării, aprobarea majorării capitalului social, precum și de vot (cu 2/3 din numărul total de acțiuni cu drept de vot emise), în cazul modificării modului de tranzacționare a valorilor mobiliare;
- instituirea reglementărilor noi aferente acțiunilor răscumpărabile;
- completarea/ajustarea normelor naționale referitoare la reorganizarea unei societăți pe acțiuni ce vizează protecția intereselor creditorilor, formalități de publicitate, instituirea permisiunii unei plăți în numerar până la 10 la sută și excepțiile aplicate pentru fuziuni prin absorbție ale întreprinderilor în posesiune majoritară de 100%.

**Legea nr. 97/2020 pentru modificarea unor acte normative (în speță, Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Legea nr.171/2012 privind piața de capital), (MO nr.153-158 din 26.06.2020).**

### Scop:

respectarea angajamentelor asumate, ce derivă din Acordul de Asociere RM-UE, în vederea armonizării legislației naționale la acquis-ul comunitar în materia agențiilor de rating de credit, mai cu seamă la Regulamentul (CE) nr.1060/2009 privind agențiile de rating de credit.

### Aspecte de bază:

actul normativ instituie cadrul de reglementare de bază pentru înregistrarea și supravegherea pe teritoriul R. Moldova a agențiilor de rating de credit care emit ratinguri de credit publice sau în scopuri de reglementare pentru emitenții de instrumente financiare prevăzute la art.4 din Legea nr.171/2012 privind piața de capital.

**Proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative (în speță, Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și Legea nr.171/2012 privind piața de capital).**

### Scop:

- conformarea legislației naționale la prevederile Directivei UE nr.2017/828 "de modificare a Directivei 2007/36/CE în ceea ce privește încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor" (aplicabile doar entităților de interes public);
- conformarea prevederilor Legii nr. 1134/1997 potrivit dispozițiilor art.44-45 din Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare, aferente constituirii și funcționării comitetului de audit în cadrul entităților de interes public (Legea nr. 271/2017 ).

**Aspecte de bază:**

**amendamentele ce vizează conformarea Legii nr. 1134/1997 cu Directiva UE nr.2017/828:**

- completarea atribuțiilor exclusive ale AGA cu chestiunile privind aprobarea politicii și a raportului anual de remunerare a persoanelor cu funcții de răspundere ale societății;
- obligativitatea societății de a expedia către acționar sau reprezentantul legal al acestuia a confirmărilor privind recepționarea votului exprimat prin mijloace electronice, precum și de a confirma, la cererea lor, faptul contabilizării și înregistrării votului în procesul-verbal al rezultatului votului;
- suplimentarea nomenclatorului documentelor societății obligatorii pentru eliberare către acționari, la cererea lor, cu politica și raportul anual de remunerare a persoanelor cu funcții de răspundere ale societății.

**amendamentele ce vizează conformarea Legii nr. 171/2012 cu Directiva UE nr.2017/828:**

- modificarea art. 120 din Legea nr.171/2012 în vederea suplimentării raportului anual al entității de interes public cu noi compartimente – politica de remunerare a persoanelor cu funcții de răspundere și raportul anual de remunerare, care va asigura accesibilitatea și transparența actelor vizate.

**ajustarea prevederilor Legii nr. 1134/1997 cu dispozițiile art.44-45 din Legea nr. 271/2017**

- redefinirea art.7 în vederea delimitării clare a organelor de conducere și control a societății, reexpunerea capitolului 9, în scopul încadrării comitetului de audit în structura organizațională a societății, suplimentarea art.50 (în partea ce ține de atribuțiile exclusive ale AGA) cu aspectele privind constituirea comitetului de audit în cadrul entităților de interes public, completarea art.26 și art.52 în contextul drepturilor acționarilor de a propune candidaturi pentru alegerea membrilor comitetului de audit, completarea Legii nr.1134/1997 cu un articol ce ar cuprinde principiile de constituire și funcționare a comitetului de audit.

**Statutul actual al proiectului:**

proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr.1134/1997 și Legea nr.171/2012) a fost aprobat de către CNPF (ÎP nr.59/8 din 08.12.2020) și expedit Ministerului Finanțelor pentru inițierea procedurii de avizare/expertizare și consultare publică.

**Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (nr. unic 5/MF/CNPF/2020)**

**Scop:**

elaborat în contextul măsurilor de susținere a dezvoltării pieței de capital, integrate în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2018–2022, proiectul de lege are drept obiectiv perfecționarea cadrului normativ sectorial, din perspectiva reducerii riscurilor sistemice și majorării nivelului de protecție a investitorilor, diversificării instrumentelor financiare în liberă circulație pe piața de capital, dar și în scop de eliminare a unor norme incerte, interpretabile, constatate în perioada de după punerea în aplicare a Legii nr.171/2012.

**Aspecte de bază:**

- modificări cu referire la particularitățile admiterii valorilor mobiliare străine spre tranzacționare pe piața reglementată a R.Moldova, în scop de facilitare a circulației acestora prin excluderea uzanței circulației valorilor mobiliare străine sub formă de recipise depozitare moldovenești;
- completarea infrastructurii pieței de capital cu consultanții de investiții, în scop de facilitare a furnizării pe întreg teritoriul R.Moldova a serviciilor de investiții;
- readucerea posibilității realizării ofertelor de preluare în cadrul MTF;
- instituirea unor prevederi mai detaliate referitoare la admiterea spre tranzacționare pe piața reglementată a valorilor mobiliare corporative;
- completări referitoare la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare, care au drept scop concretizarea anumitor norme prin omiterea de interpretări și aducerea în concordanță cu prevederile Legii nr.1134/1997;

- modificări cu referire la Fondul de compensare a investitorilor, care vizează:
  1. majorarea compensației achitate clientului unei societăți de investiții din Fondul de compensare de la 6000 lei la echivalentul în lei a 1000 de euro întru asigurarea unui nivel mai înalt de protecție a clienților societăților de investiții;
  2. completarea surselor de formare a Fondului, până la înaintarea cererilor corespunzătoare de revendicare a mijloacelor, ce constituie:
    - *contravaloarea acțiunilor deținute de acționarii minoritari, care nu au primit sumele corespunzătoare în cadrul procedurii de retragere obligatorie;*
    - *mijloacele bănești îndreptate spre repartizare și neridicate de către acționarii fondurilor de investiții și clienții companiilor fiduciare în proces de lichidare.*

### **Statutul actual al proiectului:**

proiectul de Lege cu privire la modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital, definitivat după consultarea repetată cu toate părțile interesate, a fost reaprobat (CNPFF, decizia nr. 13/3 din 10.03.2021) și remis autorităților de resort în scopul promovării pe platforma guvernamentală.

**Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr.171/2012, Legea nr.1134/1997, Legea nr.234/2016 și Legea nr.192/1998) .**

### **Scop:**

proiectul de lege a fost elaborat din perspectiva transpunerii în legislație a unui nou concept, inițiat de BNM/DCU și agreat, de CNPF și FMI, care vizează reconsiderarea normelor actuale privind consolidarea funcției de ținere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare în cadrul DCU, prin statuarea transmiterii parțiale către acesta doar a registrelor deținătorilor de valori mobiliare ale entităților de interes public și celor cu potențial de participare la dezvoltarea pieței de capital prin realizarea de oferte publice, emitere de obligațiuni și tranzacționarea valorilor mobiliare pe platformele bursiere.

### **Aspecte de bază:**

- modificări la legea care guvernează activitatea DCU (nr.234/2016), prin stabilirea unor criterii clare a categoriilor de instrumente financiare care urmează a fi înregistrate și păstrate în conturile de valori mobiliare deschise în Sistemul DCU;
- menținerea activității societăților de registru în raport cu anumite categorii de emitenți, fapt realizat prin modificarea reversivă, în acest scop, a legislației sectoriale (Legile nr.171/2012 și nr.1134/1997), în scopul creării cadrului legal pentru activitatea desfășurată de societățile de registru, reglementări abrogate prin Legea nr.58/2017. Totodată, în legea cadru (nr.192/1998) se repune dreptul CNPF vizavi de desemnarea societății de registru, precum și atribuția autorității de a stabili cerințele față de ținerea registrului acționarilor;
- statuarea expresă a competențelor CNPF de supraveghere a activității DCU, conexe operațiunilor cu valorile mobiliare corporative, în scopul prevenirii riscurilor sistemice și asigurării supravegherii eficiente a pieței de capital per ansamblu.

### **Statutul actual al proiectului:**

proiectul de Lege, care prevede modificarea actelor legislative prenotate, a fost aprobat de către CNPF (ÎP nr.39/4 din 18.08.2020) și expediat BNM pentru avizare.

### **Cadrul normativ secundar**

Având drept scop îmbunătățirea mecanismului de funcționare a pieței de capital per ansamblu, transpunerea practicilor comunitare în legislația națională s-a realizat concomitent cu îmbunătățirea cadrului normativ secundar sectorial, atât în sensul actualizării și al detalierii acestuia, cât și în cel al creării cadrului necesar reglementării unor situații noi, apărute în practica unei piețe de capital în dezvoltare, regăsite în următoarele acte regulatorii ale CNPF, elaborate/aprobate în 2020:

**Regulamentul privind agențiile de rating de credit (Hotărârea CNPF nr.56/3 din 23.11.2020, MO nr. 332-342 din 11.12.2020)**

### **Scop și aspecte de bază:**

Elaborat întru asigurarea punerii în aplicare a dispozițiilor Legii nr.171/2012 privind piața de capital (art.88<sup>2</sup> alin.(3), alin.(6) și alin.(9), art.88<sup>4</sup> alin.(1)), astfel cum a fost modificată prin Legea nr.97/2020, Regulamentul privind agențiile de rating de credit completează cadrul normativ aplicabil acestor entități, stabilind cu precădere:

- cerințele de înregistrare, supraveghere/ desfășurare a activității agențiilor de rating de credit,
- condițiile de acordare și de publicare a ratingurilor de credit,
- regulile referitoare la organizarea și modul în care acționează agențiile de rating de credit și acționarii acestora.

### **Proiectul Regulamentului cu privire la autorizarea reorganizării societății pe acțiuni, reaprobat în redacție finală (Hotărârea CNPF nr.11/10/2021)**

#### **Scop:**

asigurarea pieței cu norme secundare de reglementare clare în materia reorganizării societății pe acțiuni, în contextul ultimelor modificări operate în legile nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, nr.171/2012 privind piața de capital și, respectiv, în Codul Civil.

#### **Aspecte de bază:**

- etapele necesare de parcurs în scop de reorganizare;
- detalierea procedurii de depunere a cererii în scop de autorizare, specifice fiecărui mod de reorganizare;
- cerințe privind conținutul raportului de evaluare și aspecte ce țin de corectitudinea determinării proporției de convertire și emitere a raportului de analiză aferent proiectului contractului de fuziune/dezmembrare;
- detalieri privind exceptările aplicate în cazul fuziunii prin absorbție ale întreprinderilor în posesiune majoritară de 100%;
- integrarea în actul normativ a documentelor tipizate, care au ca obiectiv ghidarea societăților pe acțiuni în procesul de reorganizare.

#### **Revizuirea cadrului normativ în vigoare**

În contextul actualizării și detalierii cadrului normativ secundar, următoarele acte normative, conexe pieței de capital, au fost supuse revizuirii:

<p>1. <b>Hotărârea CNPF nr.11/3 din 17.03.2020</b> cu privire la modificarea Regulilor de tranzacționare pe piața reglementată și sistemul multilateral de tranzacționare;</p>	<p>Amendamentele la Regulile PR și Regulile MTF au fost acceptate de Regulator în contextul impulsivității lichidității pieței bursiere prin introducerea pe platformele de tranzacționare a BVM a mai multor tipuri de tranzacții și ordine noi de tranzacționare.</p>
<p>2. <b>Hotărârea CNPF nr.20/6 din 12.05.2020</b> cu privire la modificarea Regulamentului privind circulația valorilor mobiliare pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr.14/5/2016);</p>	<p>Modificarea operată oferă acționarilor, care dețin acțiuni necotate la bursă, posibilitatea de a-și înstrăina acțiunile în mod liber prin admiterea provizorie a acestora la tranzacționare în cadrul MTF, fără a implica în acest proces emitentul de acțiuni.</p>
<p>3. <b>Hotărârea CNPF nr.44/7 din 15.09.2020</b> cu privire la modificarea Regulamentului privind ofertele publice de cumpărare (Hotărârea CNPF nr.33/1/2015);</p>	<p>Modificările date au fost efectuate pentru a aduce un grad mai înalt de precizie asupra efectelor lipsei de reacție a acționarilor minoritari la cererile de retragere obligatorie, adresate acestora de către acționarul majoritar, ceea ce ar spori obiectivul CNPF de asigurare a protecției drepturilor și intereselor investitorilor.</p>

<p>4. <b>Hotărârea CNPF nr.52/1 din 03.11.2020</b> cu privire la modificarea Instrucțiunii privind modul de înregistrare a obligațiilor emise de autoritățile administrației publice locale (Hotărârea CNPF nr.18/1/2018);</p>	<p>Modificările operate în Instrucțiune au rezultat din necesitatea înlăturării neconcordanțelor în textul acesteia, în contextul ultimelor schimbări venite în legislația care guvernează finanțele publice și care vizează gradul admis de îndatorare a APL.</p>
<p>5. <b>Înscrierea Protocolară nr. 56/2/2020</b> privind aprobarea, în faza de proiect, a modificărilor operate la Regulamentul cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare (Hotărârea CNPF nr.7/1 din 2019), aprobate în redacție finală (Hotărârea CNPF nr.3/7/2021).</p>	<p>Modificările au avut drept scop simplificarea modului de raportare către CNPF pentru emitenții ale căror valori mobiliare se tranzacționează în afara pieței reglementate și/sau a sistemului multilateral de tranzacționare (MTF), pornind de la premisa recepționării situațiilor financiare ale emitenților din această categorie (cca 1100 societăți) în mod electronic de la Biroul Național de Statistică.</p>

## 1.2. PIAȚA DE ASIGURĂRI

În anul de gestiune (2020), sectorul de asigurări a fost în situația de a se racorda cerințelor prudențiale sporite (pe de o parte) și provocărilor generate de criza pandemică, implicat cea economică și socială (pe de alta). Consolidarea activității pe piața asigurărilor reprezintă unul dintre obiectivele principale ale CNPF, acțiunile și măsurile adoptate și implementate de către autoritate în acest sens vizează, în principal, creșterea și reșezarea pe baze stabile a pieței, precum și protecția eficace a consumatorilor de servicii de asigurări.

### *Cadrul normativ primar (transpunerea ACQUIS-ului comunitar)*

#### **Legea privind activitatea de (re)asigurare**

##### **Scop:**

respectarea angajamentelor asumate, ce derivă din Acordul de Asociere RM-UE, în vederea armonizării legislației naționale la acquis-ul comunitar, mai cu seamă, racordarea cadrului normativ la Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25.11.2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II).

##### **Aspecte de bază:**

Din perspectiva transunerii celor mai relevante norme eurocomunitare, actul normativ reglementează, cu precădere, următoarele aspecte:

- redefinirea criteriilor de conformitate și onorabilitate (*fit and proper*) pentru persoanele asociate funcțiilor-cheie și de conducere a unei societăți de asigurări, de altfel exercitarea atribuțiilor urmând a fi inițiată doar după aprobarea prealabilă a acestora de către autoritatea de supraveghere;
- accentuarea expresă a semnificației sistemului de guvernanță corporativă a societăților de asigurări prin instituire a patru funcții-cheie ale acesteia (funcția de management al riscurilor, funcția actuarială, funcția de control intern și funcția de audit intern);
- stabilirea exigențelor în cazul externalizării unor funcții/servicii (inclusiv auditarea obligatorie a acestora și intervenții, după caz, din partea autorității de supraveghere);
- revizuirea și actualizarea condițiilor de licențiere a societăților de asigurare (eliberarea /suspendarea/retragerea licențelor, cerințele de licențiere a sucursalei societății de asigurare din alt stat, capitalul de dotare a sucursalei, evaluarea calității societății de asigurare care solicită înființarea sucursalei)

- cerințe suplimentare/complementare privind transparența activității asiguratorilor, mai cu seamă privind solvabilitatea și situația financiară a acestora, impunându-se asiguratorilor să prezinte publicului informații esențiale actualizate privind starea financiară generală a acestora;
- stabilirea cerinței de capital minim reprezentată de capitalul propriu al societății de asigurare;
- evaluarea internă de către asigurator a riscului propriu și a solvabilității – fiind instituit raportul ORSA - own risk and solvency assessment (raport de evaluare a riscurilor și a solvabilității), care va permite de a evalua caracterul adecvat al poziției asiguratorului privind gestionarea riscurilor și solvabilitatea, - atât în condiții normale, cât și în scenariile de criză;
- ajustarea prevederilor speciale privind caracterul sau tipul investițiilor (cu limitări/plafonări de participare) admise pentru acoperirea rezervelor tehnice și cerinței de capital minim, aici fiind pus în prim plan principiul prudenței aferent investițiilor asiguratorului;
- implementarea procesului de supraveghere al societăților de asigurare bazat pe gradul de risc (risk-based supervision, RBS), spre deosebire de supravegherea bazată pe conformitate (rule-based supervision), activitățile autorității fiind axate asupra identificării timpurii și prevenirii riscurilor;
- monitorizarea societăților de asigurare aflate în dificultate, precum și gestiunea crizelor în sectorul de asigurări prin aplicarea unor instrumente, precum: intervenția timpurie, remedierea financiară, rezoluția (cu stabilirea elaborării legii speciale privind cadrul de rezoluție);
- măsura interzicerii societăților de asigurare de a dispune liber de active, aplicată tuturor societăților care nu respectă prevederile proiectului de lege referitoare la rezervele tehnice, capital, solvabilitate și care nu aduce atingere existenței dreptului de proprietate asupra activelor, ci doar restrânge temporar exercițiul acestui drept până la restabilirea conformității cu cerințele încălcate;
- cooperarea dintre autoritățile responsabile cu supravegherea societăților de asigurare, precum și între autoritățile respective și autoritățile responsabile cu supravegherea societăților care activează în alte sectoare financiare;
- stabilirea cerințelor aferente activității distribuitorilor de asigurări (brokeri, agenți de asigurare, agenți bancassurance) care urmează să respecte cerințele de informare și conduită în desfășurarea activității și să acționeze întotdeauna onest, corect și profesionist, astfel încât să corespundă cel mai bine intereselor clienților.

### **Statutul actual al proiectului:**

proiectul de Lege privind activitatea de asigurare și reasigurare a fost transmis pe circuitul legislativ la sfârșitul anului 2019 în vederea obținerii avizelor/expertizelor autorităților de resort și entităților interesate, aprobat de Guvern și remis pentru promovare în Parlament (proiectul nr.438/2020, votat la 04.12.2020 în prima lectură). După aprobarea definitivă, CNPF urmează să elaboreze legislația secundară aferentă, aplicabilă după intrarea în vigoare a legii.

### **Legea privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de vehicule**

#### **Scop:**

conformarea legislației naționale la dispozițiile Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16.09.2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi.

#### **Aspecte de bază:**

măsurile de modificare a legislației privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto au scopul de a redresa și consolida piața asigurărilor obligatorii RCA, astfel încât să contribuie la asigurarea unei transparențe sporite în raport cu terții, inclusiv prin determinarea de către autoritatea de supraveghere a unui tarif de referință orientativ.

Din perspectiva transpunerii celor mai relevante norme eurocomunitare, actul normativ reglementează următoarele:

- norme cu privire la modul de aplicare a asigurării RCA;
- tarife liberalizată, financiar sustenabilă și competitivă;
- prevederi speciale cu privire la suspendarea, rezoluțiunea și încetarea contractului RCA;
- dispoziții cu privire la legislația aplicabilă în funcție de locul de producere a accidentului;
- obligațiile asiguratului/persoanei păgubite/asiguratorului;

- constatarea amiabilă de accident;
- obligațiile asigurătorului RCA cu privire la comunicarea solicitantului asigurării a cuantumului primei de asigurare și a coeficienților de rectificare, informarea părților privind soluționarea cererii de despăgubire, stabilirea și plata despăgubirilor;
- limitele minime de răspundere acoperite prin asigurarea RCA (inclusiv prejudiciul moral ca urmare a dizabilității sau decesului părții vătămate);
- prevederi privind decontarea directă;
- norme cu privire la reglementarea activității Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA), delimitarea competențelor BNAA privind informarea despre accidente, în calitate de fond național de protecție, de organism de plată a despăgubirilor, organism de compensare.

### **Statutul actual al proiectului:**

urmare a încheierii dezbaterilor publice, proiectul de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto (RCA) pentru prejudicii produse de vehicule se află în gestiune (custodie) la Ministerul Finanțelor pentru promovare pe platforma guvernamentală.

Principalele acțiuni ce vizează stabilizarea pieței RCA și îmbunătățirea disciplinei financiare sunt:

- implementarea de soluții pentru gestionarea nivelului primelor RCA (tarife liberalizate, preliminar notificate Regulatorului);
- aplicarea sistemică a testelor de adecvare a rezervelor tehnice, cu corectarea soldurilor disponibile;
- accesibilitatea și transparența relațiilor asigurător-asigurat, informarea corespunzătoare a consumatorilor și diseminarea de informații corecte, complete și furnizate la timp.

*Cu titlu de mențiune: ambele proiecte de legi – complexe și modernizatoare – la "capitolul susținerii pe platformele guvernamentală și parlamentară" în mod nejustificat au fost tergiversate, "reținute/stocate", ceea ce înseamnă zădărnicierea (repetată) punerii în aplicare a acestora, respectiv a onorării angajamentelor asumate în cadrul cooperării RM-UE.*

### **Cadrul normativ secundar**

În 2020, autoritatea de supraveghere a continuat îmbunătățirea cadrului de reglementare secundar, în vederea asigurării unor premise ferme și solide pentru dezvoltarea pieței asigurărilor. În acest sens, programul aferent activității de reglementare pentru sectorul asigurări-reasigurări a implicat emiterea și, după caz, adoptarea de noi proiecte de acte normative, care să asigure coerență, predictibilitate și transparență. În acest sens, următoarele proiecte de regulamente au fost finalizate, înregistrate la Ministerul Justiției și transmise spre publicare în Monitorul Oficial:

**Regulamentul privind situațiile financiare specializate ale entităților care desfășoară activitatea de asigurare și/sau reasigurare (Hotărârea CNPF nr.15/1 din 07.04.2020, MO nr.142-146 din 12.06.2020)**

### **Scop:**

elaborat întru asigurarea armonizării legislației naționale la acquis-ul comunitar prin transpunerea parțială a dispozițiilor Directivei Consiliului 91/674/CEE din 19.12.1991 privind situațiile financiare anuale și situațiile financiare consolidate ale întreprinderilor de asigurare.

### **Aspecte de bază:**

Regulamentul stabilește norme generale și speciale asupra posturilor (elementelor) și formatului bilanțului contabil, contului de profit și pierdere, rapoartelor privind fluxul capitalului social, privind investițiile, inclusiv a conturilor tehnice și non-tehnice pentru asigurările de viață și asigurările generale. De asemenea, sunt statuate norme de evaluare specifice activității de asigurare (în partea ce ține de - prime de asigurare, activitatea de reasigurare, despăgubiri/indemnizații de asigurare, cheltuieli de achiziție, investiții imobiliare și proprietăți imobiliare utilizate de posesor, investiții în active financiare, rezerve tehnice și datorii).

**Regulamentul privind activitatea de actuariat (Hotărârea CNPF nr.50/2 din 27.10.2020, MO nr.304-312 din 20.11.2020)**

**Scop:**

elaborat întru punerea în aplicare a dispozițiilor art.41 din Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări și are ca scop de bază reglementarea principalelor aspecte ce vizează activitatea actuarului în cadrul asigurătorului.

**Aspecte de bază:**

actuarii sunt esențiali pentru industria de asigurări și activitatea lor se axează pe măsurarea și gestionarea riscului și a incertitudinii, oferind evaluări ale sistemelor de securitate financiară, cu accent pe complexitatea lor, pe logica matematică și pe mecanismele lor. Regulamentul stabilește procedura de angajare/desemnare a actuarului și modalitățile de exercitare a funcției de actuar în cadrul asigurătorului, determinarea cazurilor de incompatibilitate, drepturile și obligațiile actuarului și ale asigurătorului în relațiile cu autoritatea de supraveghere.

**Revizuirea cadrului normativ în vigoare**

În contextul resetării cadrului normativ secundar, următoarele acte normative, conexe pieței de asigurări, au fost supuse actualizării:

<p>1. <b>Hotărârea CNPF nr.4/5 din 03.02.2020</b> cu privire la modificarea Hotărârii CNPF nr.15/6/2019 (MO nr.36-43/150 din 07.02.2020)</p>	<p>Actul normativ modifică Hotărârea CNPF nr.15/6/2019 (<i>Regulamentul cu privire la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto</i>) și introduce reglementări aferente gestionării contractelor obligatorii RCA de către persoanele de distribuție precum „intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări” - agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare și/sau de reasigurare.</p>
<p>2. <b>Hotărârea CNPF nr.14/1 din 27.03.2020</b> (MO nr.107/392 din 24.04.2020)</p>	<p>Corespunzător normei se modifică Hotărârea CNPF nr.57/13/2018 (<i>cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto</i>) în scopul ajustării și uniformizării unor termeni și detalii privind baza tehnică de calcul aferentă datelor statistice, necesare calculului primei de asigurare și coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă.</p>
<p>3. <b>Hotărârile CNPF nr.28/2/2020, nr.54/1/2020, nr.61/1/2020</b> (MO nr.153-158/565 din 26.06.2020, nr.313-317/1242 din 27.11.2020, nr.360-371/1396 din 25.12.2020)</p>	<p>Corespunzător actelor normative respective a fost amendată Hotărârea CNPF nr.25/2/2019 (<i>cu privire la modul de prezentare, avizare și aplicare a calculelor actuariale ale primelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto</i>), având ca scop modificarea termenilor de aplicare a primei de asigurare de bază și a coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă, calculați de autoritatea de supraveghere potrivit <i>Metodologiei unice</i>, precum și determinarea circumstanțelor de aplicare a primei de referință sau a primei de asigurare calculate de asigurători, cu revizuirea/ajustarea cuantumului primelor de referință.</p>
<p>4. <b>Hotărârea CNPF nr.33/1 din 14.07.2020</b> (MO nr.188-192/651 din 24.07.2020)</p>	<p>Abrogată Hotărârea CNPF nr.25/4/2011 cu privire la stabilirea criteriilor de calificare a administratorului unui asigurător în proces de insolabilitate.</p>
<p>5. <b>Hotărârea CNPF nr.45/1 din 22.09.2020</b> (MO nr.247-257/884 din 02.10.2020)</p>	<p>Conform deciziei în cauză s-a modificat Hotărârea CNPF nr.57/14/2018 (cu privire la aprobarea rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) aferente asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto internă</p>

	și externă), în scopul simplificării unor raportări periodice, specificării unor aspecte de completare a raportărilor și completării cu raportări aferente rezultatului tehnic determinat la asigurarea RCA/Carte Verde.
6. <b>Hotărârea CNPF nr.53/8 din 10.11.2020 (MO nr.293-303/1128 din 13.11.2020)</b>	S-a modificat Hotărârea CNPF nr.45/5/2009 (cu privire la aprobarea formei și conținutului rapoartelor specializate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări) în scopul uniformizării rapoartelor specializate și detalierii modului de completare a acestora pentru fiecare categorie de intermediari (broker de (re)asigurare, agent de asigurare persoană juridică și agent bancassurance).

### Proiecte de legi

**Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative** (Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule – art.11, 12, 31; Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări – art.42<sup>2</sup>)

#### Scop și aspecte de bază:

Proiectul de lege, cu titlu de inițiativă legislativă, susținut de către Guvern (HG 867/2020), a fost înregistrat în Parlament cu nr.505 (10.12.2020) – în gestiunea comisiei permanente de profil – vine cu amendamente la Legile nr.414/2006 și, respectiv, nr.407/2006 referitor la reglementarea primelor de asigurare obligatorie RCA, precum și redefiniște raporturile dintre acționariat și autoritatea de supraveghere în cazul instituirii regimului de administrare specială.

*Mențiune: demersurile CNPF, în sensul aprobării neîntârziată, nu s-au scontat cu suportul convenit.*

### 1.3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

#### Cadrul normativ primar

O preocupare a Regulatorului, pe parcursul lui 2020, a fost modificarea legislației în vederea consolidării stabilității financiare a sectorului de creditare nebanclară și promovarea protecției consumatorului și a unor practici de creditare responsabilă în vederea reducerii riscurilor de supra-îndatorare a populației. Aspectele principale aferente respectivelor acte legislative, se prezintă după cum urmează.

**Legea nr.23 din 27.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative (în speță Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanclară, Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit, Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, Codul contravențional al RM nr.218/2008 și alte legi, MO nr.87-93 din 20.03.2020)**

#### Scop:

aducerea în concordanță a legilor care au tangență cu activitatea organizațiilor de creditare nebanclară (OCN) cu prevederile Legii nr.1/2018 și stabilirea unor condiții specifice activității OCN în vederea consolidării sectorului, precum și protecției consumatorului de servicii financiare.

#### Aspecte de bază:

potrivit amendamentelor operate prin legea sus-menționată, au fost stabilite următoarele cerințe:

- excluderea derogărilor aferente acceptării fondurilor nerambursabile de la public și reglementarea criteriilor pentru împrumuturile subordonate, drept o altă formă de surse pentru activitatea de creditare a OCN;
- limitarea costurilor totale ale creditului nebanclar sau leasing financiar, acordat pentru un termen de până la 2 ani sau în valoare de până la 50 mii lei (pentru persoanele fizice consumatori), care să nu depășească valoarea debursată conform contractului respectiv;
- reglementarea creditării responsabile, inclusiv privind condițiile și modul de evaluare de către OCN a capacității clientului de rambursare a creditului nebanclar și/sau leasing financiar, gradul de acoperire cu gaj;

- introducerea și creșterea semnificativă a sancțiunilor pecuniare asupra OCN, astfel încât acestea să fie eficiente, proporționale și cu caracter de descurajare;
- creșterea cerințelor de capital social minim până la 1 mil. lei (termenul limită, 01.01.2021);
- introducerea instrumentelor suplimentare privind transparența costurilor de creditare prin obligarea OCN de a asigura dezvoltarea informației conform legislației.

### **Cadrul normativ secundar**

În vederea constituirii unei supravegheri moderne și eficiente în conformitate cu bunele practici europene, dar și în scopul realizării obiectivelor propuse prin definitivarea cadrului de reglementare aferent sectorului, au fost elaborate și aprobate următoarele acte normative secundare:

### **Hotărârea CNPF nr.58/1/2020 privind cerințele față de capitalul organizațiilor de creditare nebancaară (MO nr.344-351 din 18.12.2020)**

#### **Scop:**

elaborată în vederea punerii în aplicare a *Legii nr.23 din 27.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative, și anume art.17 alin.(4) din Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară (Legea nr. 1/2018)*, potrivit căruia CNPF urmează să stabilească criteriile și cerințele de deținere și menținere a capitalului reglementat aplicate tuturor organizațiilor de creditare nebancaară (OCN).

#### **Aspecte de bază**

Hotărârea privind cerințele față de capitalul OCN determină elementele de bază ale capitalului reglementat, care pe lângă capitalul propriu, include un instrument financiar nou - „împrumutul subordonat”, definit de Legea nr.1/2018. Totodată, capitalul reglementat urmează a fi ajustat cu surplusul (deficitul) dintre provizioanele pentru pierderi la active constituite conform Regulamentului cu privire la clasificarea activelor de către organizațiile de creditare nebancaară (*Hotărârea CNPF nr. 60/4/2019*) și provizioanele pentru acoperirea pierderilor la active înregistrate în contabilitatea entității. În același timp, au fost stabilite cerințe diferite față de capitalul reglementat în funcție de sursa de finanțare. Astfel, OCN este obligată să dețină și să mențină capitalul reglementat în raport cu valoarea activelor la orice dată în valoare de cel puțin:

- 5 la sută pentru organizațiile care nu înregistrează credite bancare; sau
- 10 la sută pentru organizațiile care înregistrează credite bancare.

De asemenea, se cuantifică: noțiunea și esența capitalului propriu, care se aplică în sensul Hotărârii vizate, se determină potrivit legislației și Standardelor Naționale de Contabilitate.

### **Proiectul de hotărâre (decizia nr.62/2 din 24.12.2020) privind modificarea Hotărârii CNPF nr.8/15/2009 cu privire la aprobarea unor regulamente**

#### **Scop:**

elaborat în vederea executării prevederilor art. VII din Legea nr.23/2020 pentru modificarea unor acte legislative, pentru aducerea în consonanță a actelor normative din domeniul de reglementare a activității birourilor istoriilor de credit cu prevederile legii prenotate.

#### **Aspecte de bază:**

În contextul obligării birourilor istoriilor de credit să efectueze schimb reciproc de date, în scopul oferirii informației complete referitoare la istoria de credit, au fost operate amendamente la Regulamentul cu privire la modul de prezentare a informațiilor la biroul istoriilor de credit și de eliberare a raportului de credit (Anexa nr.2 la Hotărârea CNPF nr.8/15/2009). Respectiv, au fost stabilite condițiile (inclusiv de plată) și modul de prezentare a informației aferente istoriilor de credit (prezentarea raportului de credit) de la un birou al istoriilor de credit către alte birouri. Astfel, birourile istoriilor de credit pot oferi raportul de credit unui alt birou conform solicitării înaintate (conținutul căreia a fost stabilit) în baza demersului utilizatorului/subiectului istoriei de credit. De asemenea, au fost stabilite obligațiile și sarcinile care trebuie executate de birouri în cadrul schimbului reciproc de date, precum: asigurarea din cont propriu a condițiilor tehnice pentru interconectarea cu sistemele informaționale ale altor birouri, asigurarea cerințelor de securitate informațională; aplicarea acelorași tarife ca și pentru ceilalți participanți la schimbul informațional, etc. În același context, au fost operate modificări la modelul consimțământului

.....  
 pentru persoană fizică, anexate la Regulamentul vizat. La 02.03.2021 modificările prenotate au fost aprobate în redacție finală (Hotărârea CNPF nr.11/5/2021).

#### 1.4. PLASAMENTE COLECTIVE

Un pilon important al strategiei CNPF este reconfigurarea cadrului juridic în vederea stimulării dezvoltării investitorilor instituționali. În acest sens, în perioada de referință a fost elaborat și promovat cadrul normativ aferent organismelor de plasament colectiv alternative, principalele zone de impact ale legii respective fiind în domeniile economiei care presupun un grad de risc sporit sau greu de evaluat, în investiții imobiliare sau în domeniul fondurilor cu capital privat, ce vor putea fi accesibile inclusiv și micilor investitori cu respectarea unor condiții prudențiale, investiții ce pot constitui un motor suplimentar de finanțare a IMM-urilor locale.

În același context, a fost revăzut cadrul legal existent în domeniul fondurilor de pensii conform bunelor practici internaționale în scopul instituirii unei piețe interne pentru acumularea și oferirea de pensii facultative, administrate în mod privat, capitalizate, care să servească surse pentru completarea veniturilor provenite din sistemele publice de pensii, în condiții de siguranță și de tratament echitabil pentru participanții corespunzători.

Principalele progrese înregistrate (2020) în ceea ce privește cadrul de reglementare aplicabil sectorului de plasamente colective sunt:

##### *Cadrul normativ primar*

#### **Legea nr.2 din 06.02.2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (MO nr.94-98 din 27.03.2020)**

##### **Scop:**

transpunerea în legislația națională a acquis-ului comunitar aplicabil fondurilor de investiții alternative și administratorilor acestora, în particular:

- Directiva 2011/61/UE din 08.06.2011 privind administratorii fondurilor de investiții alternative și versiunea consolidată care înserează modificările introduse prin Directiva 2014/65/UE;
- Regulamentul (UE) nr. 345/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17.04.2013 privind fondurile europene cu capital de risc;
- Regulamentul (UE) nr.2015/760 al Parlamentului European și al Consiliului din 29.04.2015 privind fondurile europene de investiții pe termen lung.

##### **Aspecte de bază:**

Actul în cauză stabilește cadrul de reglementare aferent apariției și funcționării altor tipuri de organisme de plasament colectiv (alternative) care, în funcție de categoria de investitori cărora li se adresează (profesionali sau de retail), strategia investițională urmărită și tipurile de active eligibile sunt grupate în tip deschis și tip închis. Astfel, prin legea prenotată au fost stabilite condițiile de constituire și funcționare a organismelor de plasament colectiv alternative (OPCA), iar în vederea protecției drepturilor investitorilor, legea stabilește cerințe de licențiere față de societățile de administrare, inclusiv cerințe minime de capital, obligativitatea încheierii unui contract cu depozitarii activelor OPCA, rigori față de politicile de investiții ale OPCA, precum și cerințe de dezvoltare a informației și raportare a activității către investitori și CNPF.

#### **Legea nr.198 din 20.11.2020 privind fondurile de pensii facultative (MO nr. 344-351 din 18.12.2020)**

##### **Scop:**

respectarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere RM-UE, în vederea armonizării legislației naționale la prevederile Directivei (UE) 2016/2341 din 14.12.2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP).

##### **Aspecte de bază:**

principalele prevederi ale Legii vizate se referă la următoarele:

- modul de constituire, organizare, funcționare, raportare și alte procese aplicabile fondurilor de pensii facultative;

- condițiile de acordare a licenței de administrare a fondurilor de pensii, precum: cerințe de capital, norme prudențiale cu privire la provizioanele tehnice și fonduri proprii, achiziționarea participațiilor calificate, sistemul de guvernanță și norme de conduită, care se referă la cerințe de gestionare a riscurilor și de evitare a conflictelor de interese, responsabilitățile administratorului fondului pentru deciziile investiționale și rezultatele acestora;
- conceptul planurilor de pensii, beneficiile de pensii, calitatea de participant și contribuții, conturile individuale etc.;
- dispoziții cu privire la persoanele care gestionează activitatea administratorului, inclusiv persoanele ce dețin funcții-cheie și care trebuie să dețină aptitudinile, cunoștințele și experiența necesară îndeplinirii responsabilităților atribuite, să acționeze în mod onest, echitabil, cu competență, prudență și diligență în interesul participanților și beneficiarilor la fondurile de pensii;
- reglementări în materie de supraveghere și intervenție din partea CNPF în scopul protejării intereselor participanților fondului de pensii, inclusiv redresarea financiară a administratorului și administrare specială.

Toate aceste prevederi sunt menite să sporească atractivitatea fondurilor de pensii facultative, atât pentru angajatori, cât și pentru angajați, pentru a impulsiona prin condiții flexibile constituirea unor fonduri de pensii facultative/ocupaționale în beneficiul participanților/angajaților, în calitate de viitori pensionari.

### *Cadrul normativ secundar*

#### **Hotărârea CNPF nr.52/8/2020 cu privire la modificarea unor acte normative ale CNPF**

##### **Scop**

Asigurarea punerii în aplicare a Legii nr.2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (OPCA).

##### **Aspecte de bază:**

- a fost stabilit modul de eliberare, reperfectare, suspendare și retragere a licenței de societate de administrare a investițiilor (SAI) prin modificarea *Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr.56/11/2014)*. Licența respectivă oferă dreptul de a administra organisme de plasament colectiv alternative ca activitate de bază și, opțional (cu condiția respectării cerințelor Legii nr.171/2012 privind piața de capital) a serviciilor suplimentare precum managementul portofoliilor individuale de investiții, consultanță de investiții, prelucrarea și transmiterea de ordine privind instrumentele financiare. De asemenea, prevederile Regulamentului respectiv aferente cerințelor față de persoanele cu participațiuni calificate în cadrul societății de investiții au fost extinse și asupra persoanelor care dețin participațiuni calificate în SAI. În condițiile în care Legea 2/2020 permite persoanelor juridice străine care sunt autorizate în statele membre ale Uniunii Europene pentru administrarea organismelor de plasament colectiv, să desfășoare aceste activități pe teritoriul Republicii Moldova în calitate de persoane acceptate, Regulamentul prenotat a fost modificat și completat în acest sens.
- a fost modificat și completat *Regulamentul privind avizarea constituirii și funcționării organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (Hotărârea CNPF nr.49/14/2014)*, pentru a include și OPCA sub incidența acestuia, din considerentul, că ultimele sunt înființate în aceeași formă de organizare (companie investițională sau fond de investiții) și se supun aceluiași condiții de funcționare precum: obținerea avizului prealabil la constituire, și/sau modificarea/completarea actelor de constituire/regulilor fondului, inclusiv în cazul înlocuirii societății de administrare, avizarea depozitarului, evaluarea conformității persoanelor cu funcții de răspundere ale societății de administrare, depozitarului și organismului de plasament colectiv cerințelor stabilite de legislație, etc. În contextul, în care Regulamentul prenotat se aplică tuturor tipurilor de organisme de plasament colectiv (reglementate atât de Legea nr.171/2012 privind piața de capital cât și cele reglementate de Legea nr.2/2020), denumirea a fost modificată în Regulamentul privind avizarea constituirii și funcționării organismelor de plasament colectiv.

**Proiectul de hotărâre (decizia nr.52/9 din 03.11.2020) pentru modificarea Regulamentului privind ofertele publice de titluri de participare ale organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (Hotărârea CNPF nr.57/10/2014)**

**Scop:**

- Asigurarea punerii în aplicare a Legii nr.2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (OPCA).

**Aspecte de bază:**

- Proiectul stabilește cerințele față de emiterea, vânzarea către public și răscumpărarea titlurilor de participare a organismelor de plasament colectiv, înregistrarea la CNPF a ofertei publice de acțiuni sau de unități de fond și înregistrarea totalurilor emisiunii și răscumpărării titlurilor de participare. În același context, pentru organismele de plasament colectiv care oferă public acțiunile sau unitățile de fond, regulamentul stabilește norme ce vizează oferta publică de acțiuni sau unități de fond, inclusiv conținutul prospectului de emisiune. Totodată, în cazul OPC adresate investitorilor de retail este necesară emiterea și punerea la dispoziție potențialilor investitori cu amănuntul a "Documentului privind informațiile - cheie destinate investitorilor", care se va furniza într-un document specific și cu titlu gratuit, înainte de subscriere, conform modelului stabilit. În contextul în care, Regulamentul prenotat se va aplica atât OPCVM (reglementate de Legea nr.171/2012 privind piața de capital), cât și OPCA (reglementate de Legea nr.2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative) a fost modificată denumirea în Regulamentul privind ofertele de titluri de participare ale organismelor de plasament colectiv.

**2. IMPACTUL PANDEMIEI COVID-19 ASUPRA ACTIVITĂȚII PIEȚEI FINANCIARE NEBANCARE**

Atenuarea impactului crizei asupra stabilității pieței nebancale și, implicit, protejarea consumatorilor de produse și servicii nebancale a constituit un obiectiv primordial al CNPF.

În acest context, în prima parte a anului 2020, Regulatorul a intervenit cu un șir de măsuri de protecție și de susținere a participanților pieței de capital, pentru a atenua efectele crizei pandemice, acestea rezumându-se, cu precădere, la:

- prelungirea termenului de publicare și de prezentare a raportului anual;
- prelungirea termenului de desfășurare a adunării generale a acționarilor (AGA) ;
- suspendarea avizării de către CNPF a cererilor de retragere obligatorie a valorilor mobiliare.

**Norme directorii aplicabile pe piața de capital în legătură cu instituirea stării de urgență/situației excepționale**

- în vederea asigurării aplicării conforme a prevederilor legislației sectoriale ce vizează activitatea emitenților pe piața de capital, dar și în scopul adoptării unor măsuri referitoare la desfășurarea AGA pe perioada stării de urgență generate de COVID-19, care are drept scop evitarea reuniunilor fizice, CNPF a aprobat **Hotărârea nr.14/4 din 27.03.2020** „Cu privire la modificarea unor termene ce vizează activitatea emitenților pe piața de capital” prin care s-a decis:
  1. extinderea termenului de dezvăluire a informației de către emitenții de valori mobiliare, aferente perioadei de gestiune 2019, prin publicarea și prezentarea CNPF a raportului anual până la 29 mai 2020;
  2. extinderea termenului de desfășurare a AGA în anul 2020 cu 2 luni ulterioare datei de 29.05.2020 - dată prescrisă emitenților pentru prezentarea situațiilor financiare anuale.
- în temeiul prevederilor art. XXVII din Legea nr.69/2020 cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de urgență în sănătate publică și modificarea unor acte normative, CNPF a aprobat **Hotărârea nr.23/14 din 27.05.2020**, potrivit căreia a fost repetat extins termenul de dezvăluire a informației și de prezentare a raportului anual de către toți emitenții de valori mobiliare până la 30 iunie 2020 și extins termenul de desfășurare a AGA până la data de 31 august 2020.
- pentru a preveni încălcarea obiectivelor stabilite la art.5 din Legea nr.171/2012 privind piața de capital, precum și în scopul neadmiterii unor situații ce ar pune în pericol viața și sănătatea, dar și lezarea drepturilor acționarilor minoritari, prin **Hotărârea CNPF nr.14/11 din 27.03.2020** „Cu

privire la măsuri aferente cererilor de retragere obligatorie a valorilor mobiliare”, s-a decis ca în perioada stării de urgență, să nu avizeze cereri de retragere obligatorie a valorilor mobiliare. Toate aceste decizii au fost comunicate subiecților vizați, atât prin intermediul publicării anunțurilor în ediția periodică „Capital Market”, precum și prin plasare pe pagina web oficială a CNPF.

### **Acte normative asociate crizei pandemice, elaborate și aprobate în scopul facilitării activității operațional-financiare a participanților profesioniști ai pieței de asigurări:**

- Hotărârea nr.13/2 din 24.03.2020 cu privire la unele măsuri de susținere a domeniului de asigurări (MO nr.94-98/331 din 27.03.2020) – prin care a fost revizuită limita valorică a unor categorii de active ce urmează a fi admise în fondul asiguraților, precum și necesitatea acoperirii limitei de ½ din marja de solvabilitate minimă a asiguratorului;
- Hotărârea nr.13/3 din 24.03.2020 privind modificarea Hotărârii CNPF nr.20/5/2008 (MO nr.94-98/332 din 27.03.2020) – prevede că în cazul încheierii contractului de asigurare RCA prin utilizarea oricărui mijloc electronic și persoana nu a aplicat semnătura electronică avansată calificată, se prezumă că prin plata primei de asigurare, asiguratul a consimțit încheierea contractului;
- Hotărârea nr.16/4 din 14.04.2020 cu privire la termenele de prezentare a rapoartelor de audit ale asiguratorilor (MO nr.104-105/382 din 17.04.2020) - prorogarea unor termene privind raportările, publicarea informațiilor publice și transmiterea altor documente către autoritatea de supraveghere;
- Hotărârea nr.16/5 din 14.04.2020 cu privire la termenele de prezentare a unor rapoarte aferente sectorului asigurări (MO nr.104-105/383 din 17.04.2020) – prorogarea unor termene privind raportările specializate;
- Hotărârea nr.25/3 din 03.06.2020 cu privire la termenele de prezentare a rapoartelor de audit ale asiguratorilor (MO nr.161-164/583 din 03.07.2020).

Toate măsurile de reglementare sunt menite să contribuie la siguranța, sustenabilitatea, competitivitatea și transparența pieței de asigurări. S-a urmărit menținerea unui caracter de continuă dezvoltare și auto-îmbunătățire, în pas cu evoluția sistemului de asigurări, pentru a asigura protejarea intereselor participanților din acest domeniu.

**În contextul acțiunilor de atenuare a efectelor crizei pandemice (COVID-19) asupra beneficiarilor de împrumuturi/leasing financiar obținute de la organizațiile de creditare nebancaară, CNPF (Hotărârea nr.13/5 privind unele măsuri de atenuare a efectelor crizei epidemiologice, MO nr.94-98 din 27 martie 2020) a dispus următoarele măsuri în susținerea clienților – beneficiari de împrumuturi/leasing financiar care se află în imposibilitate financiară de a-și onora obligațiile contractuale:**

- aplicarea unor regimuri de relaxare (anularea penalităților și/sau a dobânzilor de întârziere) pentru creditele nebancaare/leasingul financiar existent, se efectuează în cazul în care nu sunt achitate de către debitor/locatar plățile conform graficului în perioada 17.03.-30.06.2020;
- prorogarea/renegocierea contractelor de credit/leasing financiar aferente plăților neachitate de beneficiari în perioada 17.03. - 30.06.2020;
- diminuarea dobânzilor anuale efective aferente perioadei 17.03.-31.05.2020, însoțite de proceduri aferente evaluării și gestionării pe măsură a riscurilor adiționale.

În sensul celor consemnate, CNPF a încurajat sectorul OCN asupra unor abordări individuale la aplicarea măsurilor propuse, în raport cu fiecare beneficiar, concomitent fiind asigurată o gestiune prudentă a lichidităților, precum și o administrare riguroasă a riscurilor adiționale activităților operaționale ale creditorilor. Astfel, potrivit datelor prezentate, din soldul creditelor nebancaare înregistrate, 7,1 mlrd. (84 la sută) reprezintă stocul de credite acordat persoanelor fizice și 1,4 mlrd. (16 la sută) - persoanelor juridice. Raportat la sold, 1,5 mlrd. lei (18 la sută) din portofoliul de credite au fost renegociate/prelungite la circa 78,7 mii persoane (18,1 la sută), refuzate fiind 617 cereri (0,14 la sută).

Suplimentar, CNPF a elaborat (08.05.2020) un proiect de Lege (privind acordarea unor facilități anumitor categorii de debitori pentru creditele acordate de bănci și OCN), care prevedea:

- interzicerea aplicării oricărui penalități sau dobânzi de întârziere pentru neexecutarea în termen a obligațiilor de plată aferente contractelor de credit aflate în curs de realizare;
- suspendarea executării obligației de plată a debitorului la cererea acestuia.

În ambele cazuri proiectul se axa pentru perioada iunie-decembrie 2020. Acest proiect a fost transmis instituțiilor responsabile interesate de luarea deciziei, care însă nu a fost susținut spre promovare.

În contextul perspectivelor economice globale, care rămân, încă, marcate de un grad ridicat de incertitudine în ceea ce privește evoluțiile viitoare și durata pandemiei, în vederea atenuării impactului crizei generate de COVID-19, în 2021 CNPF își propune să continue dispunerea măsurilor necesare în vederea minimizării riscurilor generate de pandemia COVID-19 asupra piețelor financiare nebankare, coroborate cu îndeplinirea obiectivelor generale asumate și, respectiv, îndeplinirea obiectivelor și activităților specifice, anuale, aferente tuturor sectoarelor supravegheate.

### 3. SUPRAVEGHEREA PIEȚELOR

#### 3.1. PIAȚA DE CAPITAL

##### EVOLUȚII PE PIAȚA DE CAPITAL

Potrivit particularităților, prin definiție - piața de capital autohtonă a marcat în 2020 o evoluție precondiționată de un cadru macroeconomic afectat de impactul coronacrizei, în sensul contracției cererii agregate, ca efect al reducerii veniturilor disponibile și creșterii gradului de economisire.

Respectiv, efectele generate de pandemie s-au suprapus peste o serie de fragilități specifice pieței de capital locale, provenite/perpetue de-a lungul anilor, printre care deficitul de lichidități și a diversității de instrumente financiare disponibile, precum și absența unor politici și regimuri stimulatorii (politici fiscale, valutare, circulație restrânsă a titlurilor de stat).

Analizând evoluția pieței de capital de la edificare, se constată că, din perspectiva volumelor înregistrate, atât pe piața primară, cât și cea secundară, au fost marcate rezultate palpabile, mai cu seamă, în condițiile în care se manifesta interesul investițional sporit în cadrul unor programe de privatizare, lansate de Guvern, se instituiau cerințe legale sporite în raport cu mărimea minimă a capitalului propriu al entităților din sectorul financiar, adecvarea capitalului societăților pe acțiuni, iar mai nou, și în contextul impunerii unor cerințe de transparență a acționariatului din sectorul financiar.

Perioada de raportare (2020) a fost cel mai pronunțat afectată din punct de vedere al volumelor înregistrate pe ambele segmente ale pieței, efecte generate atât de criza pandemică, cât și de finalizarea, în fond, a procedurilor legale, demarate în anii precedenți, în contextul măsurilor administrative aplicate de Regulatorii pieței financiare (bancare și nebankare), care, generând creșteri majore ale volumelor în perioada precedentă (2016-2019), odată cu finalizarea lor, au determinat cele mai severe contracții - cu 60,4 la sută, comparativ cu 2019, în raport cu plasamentele de acțiuni efectuate pe piața primară de capital, și, respectiv - cu 68,0 la sută, în raport cu volumul tranzacțiilor înregistrate pe piața secundară. Totuși, pentru un tablou cuprinzător și din perspectiva aprecierii, per ansamblu, a evoluției acestui sector, se prezintă în continuare unii indicatori sectoriali relevanți, precum coraportul volumului tranzacțiilor bursiere în PIB<sup>1</sup>, care ar putea induce un grad mai sporit de precizie, prin prisma statuării poziției pieței locale de capital în regiune.

**Tabel nr. 3.1.1. Ponderea volumului tranzacțiilor bursiere în PIB, 2018 – 2020**

Țara	Valoarea tranzacțiilor cu acțiuni, mld USD			PIB, mld USD			Ponderea volumului tranzacțiilor în PIB, %*		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
<b>Moldova</b>	0,12	0,19	0,006	11,23	12,21	11,80	1,03	1,56	0,05
<b>România</b>	2,87	2,33	2,977	233,80	250,03	249,18	1,23	0,93	1,19
<b>Macedonia</b>	0,09	0,77	0,118	12,26	13,20	12,51	0,74	5,81	0,94
<b>Georgia</b>	0,0001	0,00002	0,00001	17,60	17,70	15,9	0,00001	0,0001	0,0001
<b>Letonia</b>	0,02	0,03	0,02	34,41	34,88	33,48	0,07	0,08	0,06
<b>Lituania</b>	0,10	0,10	0,23	53,43	54,12	55,68	0,19	0,19	0,41
<b>Estonia</b>	0,25	0,17	0,3	30,73	31,39	31	0,83	0,53	0,97

<sup>1</sup> Întrucât unicele instrumente financiare, care circulă pe piața bursieră a Republicii Moldova, sunt acțiunile, au fost selectate, preponderent, țări comparabile ca dimensiune, număr populație, PIB înregistrat și volumele tranzacțiilor bursiere cu valori mobiliare emise sub formă de acțiuni.

<b>Croația</b>	0,33	0,33	0,37	60,97	60,38	56,8	0,54	0,55	0,65
----------------	------	------	------	-------	-------	------	------	------	------

**Sursa:** Statistici financiare internaționale: World Bank (PIB), FESE, Bursele de Valori (Equity trading value);

\* calcule efectuate de CNPF

Datele prezentate supra, denotă că și în țările din regiune se atestă un indicator de lichiditate destul de scăzut pe piața acțiunilor, relevând, astfel, că situația precară pe acest segment al pieței nu este caracteristic doar pentru piața locală de capital. Totodată, inserția volumelor tranzacțiilor bursiere raportate la PIB la un nivel mediu de doar 1 la sută, arată un indicator destul de modest comparativ cu sectoarele concurențiale, precum piața titlurilor de creanță, inclusiv investițiile în valorile mobiliare emise de către stat.

Concluzia din urmă se desprinde (aparent) și potrivit datelor, conexe piețelor de capital ale țărilor din zona CSI, prezentate în cadrul celui de-al XXIV-a forum al Consiliului conducătorilor organelor de reglementare a piețelor valorilor mobiliare ale statelor-membre CSI, petrecut în luna decembrie 2020.

Cu referire la piața de capital locală, se remarcă faptul că, deși a fost asigurată implementarea unui cadru normativ (primar și secundar) complex pentru emiterea și circulația valorilor mobiliare (acțiuni/obligațiuni corporative/obligațiuni emise de autoritățile publice locale (APL)), respectiv, susținându-se constant de către Regulator inițiativele de consolidare și modernizare a infrastructurii pieței de capital, totuși, la ora actuală, pe piață nu regăsim în circulație obligațiuni (corporative sau municipale (emise de APL)), totodată, nici demersurile anterioare ale Regulatorului, conexe politicilor de sporire a lichidității pieței, prin canalizarea tranzacționării VMS, cu termenul de circulație mai mare de un an, pe piața reglementată (în cadrul bursei de valori) - nu au fost tratate.

În contextul celor consemnate, subsecvent, se desprinde concluzia că soluțiile de impulsione a dezvoltării pieței de capital, rezultă din perspectiva direcționării eforturilor, cu precădere, spre facilitarea și fortificarea pieței titlurilor de creanță (obligațiunilor corporative și emise de APL), or, piața acțiunilor, reieșind din dimensiunea extrem de mică a acestora și gradul înalt de concentrare al deținerilor, efectiv nu reprezintă un factor determinant în revitalizarea pieței de capital autohtone.

În această ordine de idei, reorientarea vectorului actual de canalizare a resurselor financiare din sectorul financiar – bancar către piața de capital, prin crearea unui cadru preferențial fiscal, după caz și valutar, în raport cu valorile mobiliare emise sub formă de obligațiuni, care ar capta interesul cetățenilor în explorarea produselor financiare cu risc sporit, precum sunt instrumentele pieței de capital, ar trebui să se regăsească în agenda priorităților a mai multor autorități competente din R. Moldova.

Această orientare de politici guvernamentale este mai cu seamă susținută și de alte aspecte, consemnate în aspect de evoluție, pe piața de capital. Îndeosebi, progresul proiectului privind emisia de obligațiuni corporative, lansat pe piața de capital la începutul lui 2019, este destul de vocal în acest sens. Regretabil de menționat, dar în 2020, Proiectul - demarat în cadrul Programului USAID Reforme Structurale în Moldova - aferent facilitării emiterii obligațiunilor corporative a fost recunoscut drept unul eșuat. Astfel, grupul de experți USAID, după numeroase negocieri și încercări de a identifica, dintr-un grup țintă de peste 30 de entități, un potențial emitent de obligațiuni corporative în cadrul proiectului pilot de desfășurare a ofertei publice cu aceste valori mobiliare, nu a reușit să convingă pe nici unul dintre ei, chiar și în condițiile în care, se propunea asistarea complexă a proiectului (începând cu efectuarea unui studiu de fezabilitate până la elaborarea prospectului de emisiune și susținerea procesului de plasare a obligațiunilor, inclusiv acoperirea costurilor de intermediere a plasării).

Reticența emitenților, din această perspectivă, se explică, cu precădere, prin tratamentul fiscal disproporționat în raport cu alte oportunități investiționale (VMS, depozite bancare), în același timp, restricțiile legislative de emiterie a obligațiunilor în valută străină, fiind catalogate de către aceștia, drept un alt impediment determinant, or, se enunță necesitățile și preferințele de a se împrumuta pe termen lung în valută străină, inclusiv din perspectiva prevenirii pierderilor generate de fluctuația cursului de schimb valutar la rambursarea creditului, oportunitate oferită, iarăși, în exclusivitate de către bănci. Astfel, până la finele lui 2020, atât valorile mobiliare de stat, cât și depozitele bancare erau scutite de impozite în raport cu alte instrumente financiare, specifice pieței de capital, precum acțiunile și obligațiunile emise de APL. Actualmente, conform politicii fiscale pentru anul curent, deși cu unele revendicări fiscale acceptate în raport cu VMS, totuși continuă să fie aplicată, în mod disproporționat, o rată de impozitare de 12 la sută la dobânzile aferente obligațiunilor emise de APL, în raport cu o rată de 3 la sută la dobânzile aferente depozitelor bancare. Ținând cont de faptul că, de regulă, inflația și ratele dobânzii oferite de către VMS servesc drept punct de referință și orientare pentru emitenți/investitori în

determinarea randamentului obligațiunilor municipale, o asemenea arhitectură fiscală/valutară nu oferă premise pentru lansarea lor în circulație. Anume din această perspectivă, adesea, se atestă tratarea fiscală preferențiată, în raport cu obligațiunile municipale, de către majoritatea statelor cu piețe de capital mai mult sau mai puțin dezvoltate (ex. SUA, România, Bulgaria, Serbia), acest tratament fiind considerat drept unul din principalele avantaje ale unei piețe de capital robuste.

Soluționarea acestui demers al Regulatorului este ca niciodată actuală, or, în materie de evoluție și progrese înregistrate pe piața de capital, induce optimism lansarea în 2020 a Proiectului privind emisiunea de obligațiuni guvernamentale (obligațiuni emise de Autoritățile Publice Locale (APL)), Proiect demarat și implementat de către Centrul Analitic Independent "Expert-Grup", cu suportul Ambasadei Olandei în Chișinău, care va susține 3 Autorități Publice Locale să emită obligațiuni (mun. Chișinău, primăriile Sîngera și Ceadâr-Lunga). Din această perspectivă, acest Proiect necesită susținere multiaspectuală, or, se prezumă că cel mai puternic stimulent pentru a lansa aceste instrumente investiționale pe piața de capital locală, ar fi o istorie de succes relevantă și incontestabilă a unui alt emitent. În cazul reușitei unor emisiuni pilot, se va demonstra că piața are capacitate să absoarbă noi instrumente financiare, respectiv, în mod inevitabil și alți potențiali emitenți vor recurge la asemenea practici, oferindu-se, astfel, un avantaj sustenabil sub aspectul extinderii oportunităților de optimizare a costurilor de administrare a afacerii.

## STRUCTURA PIEȚEI

Tabloul general și evoluțiile înregistrate pe segmentele distincte ale pieței de capital, primară și secundară, reflectă în mod evident tendințele și caracteristicile enunțate supra, regăsindu-se punctual în analizele și statisticile detaliate, prezentate mai jos, atât pe dimensiunea pieței primare (evidențe asociate emitenților, noi emisiuni de valori mobiliare și alte evenimente corporative), cât și pe dimensiunea pieței secundare (tranzacții derulate pe piața reglementată și platforma MTF (în cadrul Bursei de Valori a Moldovei (BVM)), precum și pe segmentul neorganizat al pieței secundare (piața extrabursieră (OTC))).

### *Piața primară*

Implicațiile și rezultatele activității, desfășurate de către Regulator pe piața primară de capital, prezintă o importanță deosebită din prisma menținerii unui mediu echitabil în vederea exercitării și asigurării drepturilor acționarilor în cadrul adunărilor generale ale acționarilor, în acord cu deținerile efective de acțiuni ale acestora și exigentele legale în materie de guvernanză corporativă. Din acest punct de vedere, activitatea realizată de CNPF pe dimensiunea pieței primare de capital a vizat ca obiective principale:

- monitorizarea activității și operațiunilor desfășurate în legătură cu/de către emitenții de valori mobiliare din perspectiva asigurării drepturilor ce decurg din calitatea de acționar;
- asigurarea informării complete, corecte și în termen a acționarilor și a potențialilor investitori, precum și a protejării acestora, analizând evenimentele importante apărute în viața societății;
- executarea obligațiilor de transparență în cadrul procedurilor de raportare curentă și cea periodică, inclusiv analiza situațiilor financiare ale emitenților din perspectiva asigurării respectării cerințelor de adecvare a coraportului capital propriu/capital acționar.

Activitățile derulate, în acest sens, de către Regulator implică un mecanism complex de verificare a respectării de către societățile pe acțiuni a cerințelor legale, mai cu seamă, în raport cu cererile și actele conexe, depuse în scop de autorizare a operațiunilor corporative, și care implică înregistrări în Registrul Emitenților de Valori Mobiliare (REVM) ținut de către CNPF (emisiuni de constituire/suplimentare de valori mobiliare, de reducere/restructurare a capitalului social, modificarea datelor de identificare a emitenților, reorganizări și radieri de valori mobiliare). De foarte multe ori acest mecanism a implicat elemente de analiză comprehensivă, mai cu seamă în cadrul majorărilor de capital social și celor de reorganizare, aceste operațiuni fiind cele mai expuse riscului de prejudiciere a acționarilor (pierderea controlului sau diminuarea cotei deținute, în cazul emisiunilor suplimentare de acțiuni, în condițiile în care nu se asigură transparență în luarea deciziilor ori nu se asigură dreptul de preemțiune al acționarilor pentru a se subscrie la acțiunile nou emise, sau partajarea disproporționată a patrimoniului, în cazul reorganizărilor).

Deci, evaluată din punct de vedere al dimensiunii și numărului de operațiuni corporative, dominate în anul 2020 pe acest segment de piață, următoarele date se consideră a fi pertinente.

### Dimensiune și plasamente de valori mobiliare

Ținând cont de faptul că pe parcursul lui 2020 din REVM au fost radiate un număr total de 114 societăți pe acțiuni, care sumar contabilizau un capital acționar la nivel de 190,7 mln. lei, în același timp, fiind operate înregistrări conexe plasamentelor suplimentare de acțiuni, în valoare totală de 83,3 mil. lei, constatăm că, din punct de vedere al volumului capitalului acționar, înregistrat sumar în REVM din momentul constituirii pieței de capital (1992-2020), dimensiunea pieței primare de capital, apreciată la valoarea nominală sau fixată a acțiunilor emise, atestă o capitalizare practic echivalentă cu cea raportată în anul precedent - 28,6 mld. lei, dintre care - 13,2 mld. lei reprezintă capitalul sumar plasat la înființarea societăților pe acțiuni, iar 15,4 mld. lei - capitalul emis suplimentar, pe parcursul desfășurării activității lor.

Respectiv, raportată la numărul de 2590 societăți pe acțiuni, înregistrate către sfârșitul perioadei de raportare în REVM, și numărul de societăți efectiv active (funcționale), se atestă o capacitate destul de joasă a pieței primare de capital, or, potrivit analizelor efectuate de către CNPF, se constată că, per ansamblu, realmente, se identifică doar aproximativ 930 societăți potențiale generatoare de capitaluri suplimentare pe piața acțiunilor, celelalte reprezentând societăți care, fie nici nu și-au lansat activitatea, neasigurând formarea registrelor acționarilor (874 unități), fie sunt inactive, în fond, sistându-și activitatea.

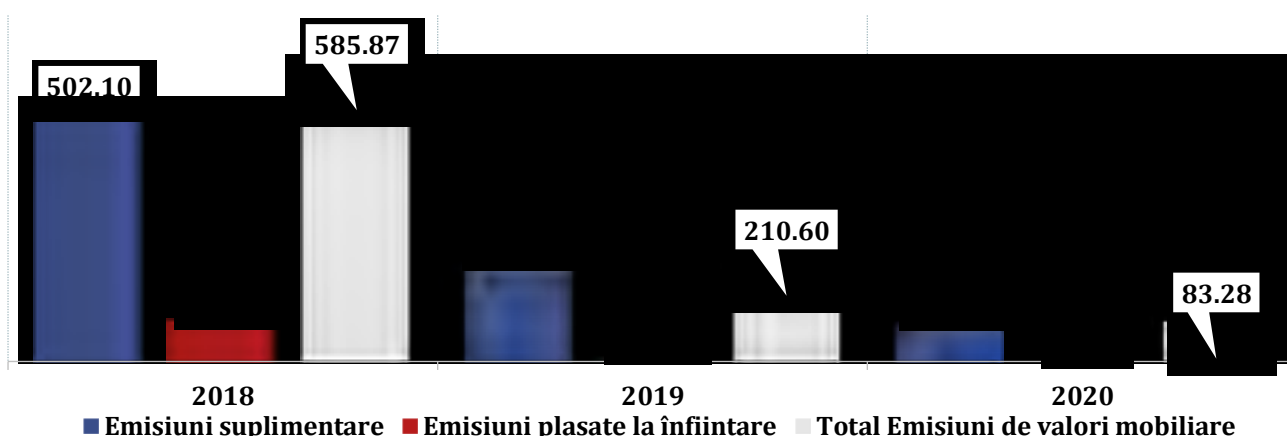
La rândul său, evaluată din punct de vedere al plasamentelor noi de acțiuni pe piață, înregistrate în anul de raport, putem observa ca acest segment de piață a fost expus sever la efectele crizei pandemice, or, fiind impuse diverse constrângeri pentru convocarea și desfășurarea adunărilor generale ale acționarilor, mai cu seamă în perioada instituirii stării de urgență, care s-a suprapus și cu perioada desfășurării adunărilor anuale ale acționarilor, s-au redus semnificativ oportunitățile de a examina și a decide plasarea suplimentară de acțiuni, astfel încât să se asigure toate cerințele legale opozabile speței.

Drept urmare, pe parcursul întregului an 2020, piața primară de capital a înregistrat la activ doar 2 emisiuni de acțiuni ordinare nominative, consemnate la înființarea societății, și doar 15 emisiuni suplimentare de acțiuni, în timp ce în anii precedenți (2016-2019), cererile, conexe plasamentelor de acțiuni, vizau un număr cuprins între 26-36 unități.

Evident, aceste condiționalități au avut repercusiuni și asupra volumului total de plasamente de acțiuni, care în anul de raport s-a cifrat la 83,3 mil. lei, fiind consemnată o valoare relativă al acestui indicator de doar 39,6 la sută din volumul total de emisiuni, înregistrat în 2019 (210,6 mil. lei).

Evoluțiile pe piața primară de capital, în materie de origine a plasamentelor, indică, în ultimii 3 ani de activitate, următoarele valori:

**Diagrama nr. 3.1.1. Volumul emisiunilor de valori mobiliare (mil. lei)**



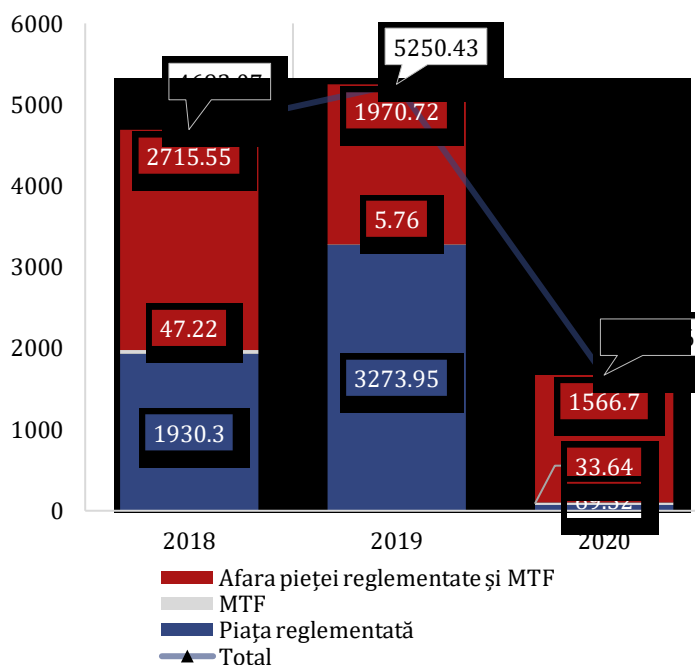
### Piața secundară

Repercusiunile crizei pandemice, dar și finalizarea procedurilor legale în materie de adecvare a calității acționariatului în instituțiile financiar-bancare, inițiate în perioadele anterioare, au determinat reduceri și mai severe pe segmentul secundar al pieței de capital. Astfel, după un salt semnificativ al tuturor indicatorilor relevanți, atingând un volum total de tranzacționare de cca. 4693,1 mil. lei în 2018 și o valoare istorică maximă de 5250,4 mil. lei, consemnată în 2019, în anul de raport (2020) s-a marcat un

trend agresiv descendent al acestui indicator, volumul sumar al tranzacțiilor indicând valori de doar 1669,9 mil. lei (în scădere cu 3580,5 mil. lei sau cu 68,2 la sută comparativ cu 2019).

Deci, în condiții de lichiditate redusă, dar și a circumstanțelor enunțate mai devreme, nu putem consemna o activitate continuă pe piața secundară și o stabilitate în cadrul elementelor ei de infrastructură, dar nici ai intermediarilor din sectorul serviciilor financiare, ceea ce indică asupra instabilității pieței de titluri, în general, și a pieței reglementate, în special.

**Diagrama nr. 3.1.2. Volumul tranzacțiilor, mil. lei**



### Piața reglementată

În totalul de elemente ale pieței secundare, cele mai accentuate reduceri de volume, în anul de raport, s-au produs pe segmentul reglementat al acesteia (cu 3204,4 mil. lei), volumul sumar înregistrat pe această platformă de tranzacționare fiind de doar 69,5 mil. lei sau 2,1 la sută din valorile notificate în anul 2019, nivelul acesta fiind și cel mai mic, consemnat de la edificarea pieței reglementate. Respectiv, în 2020, tranzacțiile cu valorile mobiliare au fost efectuate, cu precădere, pe segmentul extrabursier al pieței, acestea fiind direct înregistrate la entitățile care țin evidența deținătorilor de acțiuni (1566,7 mil. lei sau 94 la sută din volumul total al tranzacțiilor derulate pe piața secundară).

În materie de entități cotate la bursă, se atestă că la sfârșitul lui 2020, pe platforma pieței reglementate, în cadrul BVM, erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 18 entități de interes public, acest număr rămânând, practic, intact în raport cu data similară a anului precedent. Totodată, ținând cont de numeroasele admiteri/retrageri de pe piața reglementată a societăților pe acțiuni pe parcursul anului, statisticile enunță ca pe piața reglementată, per total, în anul 2020 au fost tranzacționate titlurile de capital ale 25 de emitenți (64, 2019).

Evaluată din perspectiva cererilor dominate pe piața reglementată, se atestă că sectorul bancar rămâne în continuare a fi cel mai atractiv și reprezentativ la capitolul lichiditate pe piață, acesta constituind 92,2 la sută din totalul tranzacțiilor înregistrate pe acest segment de piață.

Apreciată ca număr și structură a tranzacțiilor, următoarele tendințe s-au conturat pe piața reglementată în anul de raport:

**Tabelul nr. 3.1.2. Structura tranzacțiilor derulate pe piața reglementată**

Tipul tranzacțiilor	Volumul tranzacțiilor, mil. lei			Ponderea, % 2020	Numărul tranzacțiilor		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Vânzare - cumpărare (interactiv)	33,90	22,43	45,21	65,03	165	125	165
Oferta de preluare	197,47	189,90	1,73	2,49	110	15	25

## RAPORT ANUAL 2020

<b>Licitație cu strigare (pachet unic)</b>	1669,9	1535,96	2,01	2,89	8	59	8
<b>Licitații ale Agenției Proprietății Publice</b>	28,99	0,00	0,00	0,00	4	0	0
<b>Alte tranzacții (speciale)</b>	0,00	1525,65	20,57	29,59	0	3	1
<b>TOTAL</b>	<b>1930,26</b>	<b>3273,94</b>	<b>69,52</b>	<b>100</b>	<b>287</b>	<b>202</b>	<b>199</b>

Din datele prezentate supra, observăm că, pe fundalul unor reduceri dramatice de volum, ca număr, tranzacțiile efectuate pe acest segment de piață s-au menținut la nivelul anului precedent (în jur de 200 tranzacții) și aceasta rezultă din preponderența ca volum, cu 65 la sută, a tranzacțiilor efectuate în secția interactivă a bursei, pe care, de regulă, se operează cu oferte diversificate și, totodată, pachete mici de acțiuni. Concomitent, în contextul restricțiilor impuse mediului de afaceri, observăm că în anul de raport, practic, nu s-au organizat licitații cu strigare a pachetelor unice de valori mobiliare, dar nici licitații ale Agenției Proprietății Publice, care în anii anteriori și determinau progresul acestei piețe. La rândul său, deși ca număr tranzacțiile derulate în temeiul ofertelor de preluare, notifică creșteri net superioare comparativ cu anul 2019 (cu 66,7 la sută), ca volum acest tip de tranzacții au înregistrat valori infime, în descreștere severă, cu 99,1 la sută față de anul precedent, și în cazul dat, efectul restricțiilor impuse în perioada stării de urgență este evident, or, acest gen de tranzacții, din perspectiva protejării acționarilor minoritari, au fost de asemenea, restricționate în perioada prenotată.

### *Sistemul multilateral de tranzacționare*

Fiind organizată ca platformă de tranzacționare distinctă în cadrul BVM, Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF), în contradictoriu cu segmentul reglementat al pieței, a marcat în 2020 progrese, atât pe dimensiunea volum tranzacționat de valori mobiliare (33,6 mil. lei comparativ cu 5,8 mil. lei în 2019), cât și ca număr de tranzacții înregistrate în cadrul MTF (94 tranzacții în raport cu 46). Ascensiunea este evidentă, or survine în rezultatul admiterii spre tranzacționare, către sfârșit de an, a valorilor mobiliare emise de o instituție financiară – situație neordinară realizată în cadrul sistemului. Ca număr de emitenți tranzacționați în cadrul MTF, de asemenea, se remarcă o extensiune, raportată la perioada anterioară de gestiune, de la 16 la 23 emitenți.

Evaluată din perspectiva atractivității acestui segment de piață, nu putem observa interesul crescut al investitorilor pentru valorile mobiliare admise în cadrul acestui sistem, or la finele lui 2020 în cadrul MTF figurau doar 10 poziții deschise de vânzare a valorilor mobiliare, în timp ce poziții deschise la procurare nu au fost înregistrate niciuna.

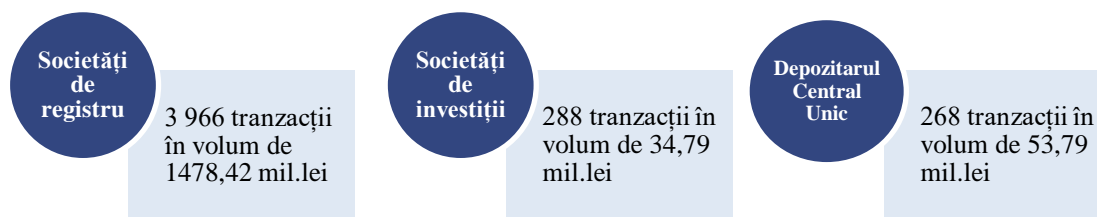
### **Tabelul nr. 3.1.3. Structura tranzacțiilor derulate în cadrul MTF**

Tipul tranzacțiilor	Volumul tranzacțiilor, mil. lei			Ponderea, % 2020	Numărul tranzacțiilor		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
<b>Vânzare - cumpărare (interactiv)</b>	43,4	4,26	32,42	96,38	74	33	81
<b>Licitație cu strigare (pachet unic)</b>	3,82	1,50	1,22	3,62	18	13	13
<b>TOTAL</b>	<b>47,22</b>	<b>5,76</b>	<b>33,64</b>	<b>100</b>	<b>92</b>	<b>46</b>	<b>94</b>

### *Tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate și MTF*

Activitatea de supraveghere a pieței secundare de capital include, de asemenea, monitorizarea tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate și MTF (piața extrabursieră), operațiunile pe acest segment de piață fiind înregistrate, de către părțile în tranzacții, fie direct la societățile de registru, fie la societățile de investiții, care au dreptul de a desfășura activitate de custodie, or în Sistemul de evidență a Depozitarului central unic al valorilor mobiliare (DCU), în funcție de persoana care ține efectiv evidența valorilor mobiliare tranzacționate. În contextul normelor legale, raportarea tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate și MTF se efectuează zilnic de către entitățile prenotate. Respectiv, după o sinteză a datelor raportate către CNPF, la situația din 31.12.2020, contribuția entităților enunțate la structura volumului total de tranzacții înregistrat în afara pieței reglementate și MTF, se atestă ca în următoarea diagramă.

**Diagrama nr. 3.1.3. Contribuția entităților la volumul total de tranzacții înregistrat în afara pieței reglementate și MTF**



Din perspectiva evaluării proceselor derulate pe segmentul extrabursier de piață, se prezintă datele asociate tipurilor de tranzacții înregistrate în mod direct în registrele/conturile acționarilor:

**Tabelul nr. 3.1.4. Structura tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF**

	Volumul tranzacțiilor, mil.lei			Ponderea, %	Numărul tranzacțiilor		
	2018	2019	2020	2020	2018	2019	2020
Vânzare - cumpărare	169,8	835,3	1 220,0	77,9	718	1 235	1 291
Depunerea valorilor mobiliare ca aport la capitalul social	494,5	165,7	27,7	1,8	3	3	1
Moșteniri	14,2	4,4	6,2	0,4	534	472	299
Donații	19,9	38,0	4,9	0,3	168	198	299
Sucesiunea valorilor mobiliare urmare a dizolvării/ reorganizării acționarului persoană juridică	1 681,6	472,8	0,8	0,1	22	5	27
Retragerea obligatorie a acționarilor minoritari, conform art.30, 31 din Legea nr.171/2012	4,3	1,6	1,8	0,1	5 439	3 556	2 484
Achiziționarea valorilor mobiliare ca rezultat al reorganizării	294,2	113,0	288,1	18,4	10	11	20
Desfășurarea concursului investițional în condițiile Legii nr.121/2007 privind administrarea și dețatizarea proprietății publice	X	166,1	X	X	X	1	X
Cesiunea contractului de vânzare-cumpărare, încheiat în condițiile Legii nr.121/2007	X	171,5	X	X	X	1	X
Răscumpărarea de către emitent a valorilor mobiliare proprii în condițiile art.52 din Legea nr.202/06.10.2017 privind activitatea băncilor	X	X	14,7	0,9	X	X	1
Alte tranzacții	37,1	2,3	2,5	0,1	122	41	100
<b>TOTAL</b>	<b>2 715,5</b>	<b>1 970,7</b>	<b>1 566,7</b>	<b>100</b>	<b>7 016</b>	<b>5 523</b>	<b>4 522</b>

Ca volum total al valorilor mobiliare tranzacționate în afara pieței reglementate și MTF, în 2020 se atestă o ușoară scădere (cu 20 la sută), comparativ cu 2019, însă față de perioadele precedente ale anilor 2014 – 2017, acest indicator este în ascensiune impunătoare. Această evoluție a fost determinată implicit de revizuirea actelor regulatorii ale CNPF, potrivit cărora, în linie cu practicile internaționale, s-a instituit liberalizarea prețurilor la valorile mobiliare tranzacționate pe segmentul neorganizat al pieței secundare.

Ca tipuri de tranzacții dominante în totalul acestora, înregistrat în anul de raport (1566,7 mil.lei), se remarcă preponderența tranzacțiilor de vânzare-cumpărare (77,9 la sută), care, la rândul său, este acoperită în proporție de 13 la sută de preluarea, în 2020, a 99 la sută din acțiunile „Moldcell” SA, precum și în proporție de 33,3 la sută și, respectiv, 23,6 la sută de preluarea a circa 99 la sută din acțiunile „Glass Container Company” SA și 100 la sută din acțiunile „Glass Container Prim” SA.

Activitatea de supraveghere și monitorizare de către Regulator a tranzacțiilor cu valorile mobiliare, efectuate în afara pieței reglementate și MTF, implică, de asemenea, și operațiunile înregistrate în Sistemul de evidență al DCU. În context, pe parcursul lui 2020, DCU a operat în Sistemul său de evidență

înscriseri ce vizau un număr total de 268 de tranzacții cu valori mobiliare corporative, în valoare sumară de 53,8 mil.lei, care structurate după tipologia emitenților, se prezintă după cum urmează:

**Diagrama nr. 3.1.4. Tipologia tranzacțiilor realizate în cadrul DCU**



**Investiții străine pe piața de capital**

Evaluată din perspectiva atractivității pieței primare de capital pentru investitorii străini, remarcăm că, dacă în anii 2018-2019 s-au consemnat valori înfime cuprinse între 17,3-20,4 mil.lei, de capital străin plasat prin emisiuni de acțiuni, atunci investițiile străine directe pe piața primară de capital au lipsit totalmente în anul pandemic. Totodată, cu referire la investițiile indirecte de capital, realizate de investitorii străini în cadrul tranzacțiilor pe piața secundară (tranzacții de cumpărare, înscrieri în urma aporturilor în capitalul social), se constată că, per ansamblu, valoarea totală a acestora a înregistrat o diminuare semnificativă (aprox. de 3 ori în raport cu 2019), constituind cca 1129,29 mil.lei.

În materie de direcționare a investițiilor străine pe piața locală, se atestă că fluxurile financiare din exterior, care anterior erau îndreptate, cu precădere, spre sectorul bancar, în 2020 au fost redirecționate către industria prelucrătoare a sticlei și telecomunicații. Astfel, cea mai însemnată pondere în volumul total de investiții, efectuate de către nerezidenți, revine procurării valorilor mobiliare emise de SA „Glass Container Company” și SA „Glass Container Prim”, cu 79,0 la sută (892,3 mil.lei), urmată de procurarea acțiunilor emise de SA „Moldcell”, cu 18,2 la sută (205,7 mil.lei), acestea constituind și o pondere de 65,8 la sută din totalul tranzacțiilor înregistrate pe piața secundara.

Îndreptarea fluxurilor financiare străine către sectorul bancar, au fost remarcate, doar în cazul a 10 tranzacții (9 cumpărări și 1 aport la capitalul social), care sumar au reprezentat o valoare de cca. 29,82 mil.lei sau 2,6 la sută din volumul total de investiții efectuate pe piața secundară de către nerezidenți. În context, după originea nerezidenților, se remarcă o cotă mai mare pentru investițiile din Austria (81,0 la sută) și Irlanda (18,7 la sută). Totodată, de pe piața acțiunilor s-au retras investitorii din SUA (BC „Banca de Finanțe și Comerț”; SA „Glass Container Company” și SA „Glass Container Prim”), Olanda ( SA „Moldcell”) și Singapore (SA „Micron”), urmare a unor tranzacții de vânzare a pachetelor de acțiuni, deținute de către aceștia în corporațiile locale, în valoare totală de 765,53 mil.lei.

**ACTIVITATEA DE AUTORIZARE/LICENȚIERE**

**Persoane autorizate/licențiate pe piața de capital**

În materie de infrastructură, în anul de raport nu s-au produs careva schimbări vădite pe piața de capital, aceasta rămânând practic intactă în raport cu 2019, când, din această perspectivă, au avut loc schimbări majore prin lansarea activității Depozitarului Central Unic de Valori Mobiliare (DCU), entitate guvernată de Legea nr.234/2016 și subordonată BNM și, succesiv, și-a încetat activitatea Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei (DNVM). Astfel, lista persoanelor licențiate sau autorizate de către CNPF pentru a desfășura, potrivit Legii nr.171/2012, activități pe piața de capital reflectă, către sfârșitul lui 2020, practic aceleași entități, reducându-se doar cu o singură unitate - SA „AUREOLA&LOMBARD”, societate, care deținea autorizație pentru ținerea individuală a registrului acționarilor săi (detalii în tabelul de mai jos). Prin urmare, CNPF a emis 2 acte individuale ce vizează radierea din Registrul licențelor sau autorizațiilor pentru activitatea pe piața de capital a DNVM, urmare a finalizării de către acesta a procedurii de lichidare a persoanei juridice (Hotărârea nr.41/5 din 15.08.2020) și a SA „AUREOLA&LOMBARD”, urmare a reorganizării acesteia în societate cu răspundere limitată (Hotărârea nr.35/4 din 28.07.2020).

**Tabelul nr. 3.1.5. Numărul entităților licențiate sau autorizate pe piața de capital**

	31.12.2019	31.12.2020
--	------------	------------

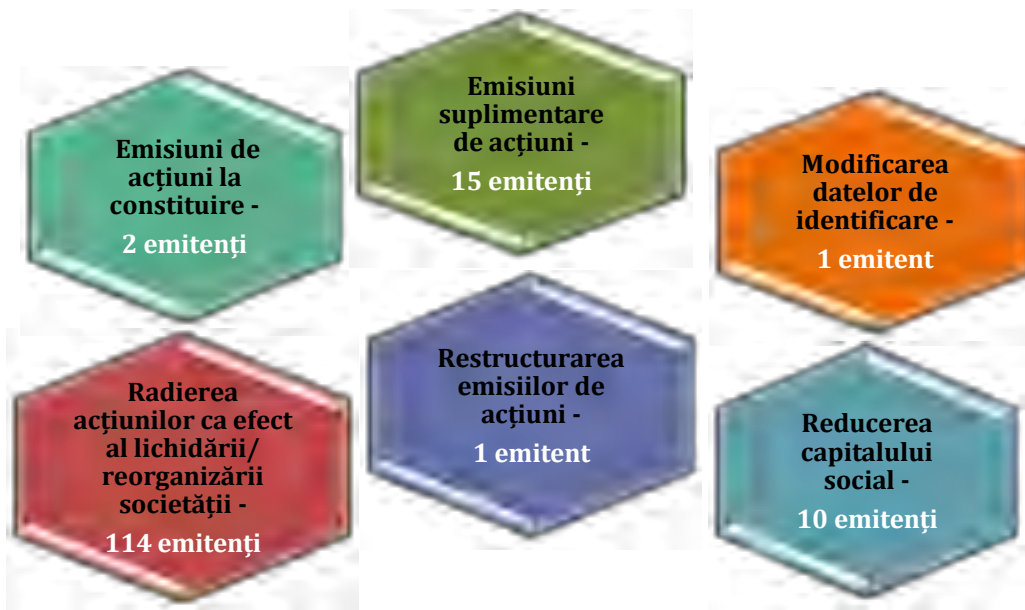
<b>Bursa de Valori a Moldovei (operator de piața reglementată și MTF)</b>	1	1
<b>Societăți de registru</b>	8	8
<b>Societăți pe acțiuni care dețin autorizație pentru ținerea registrului deținătorilor de valori mobiliare plasate în mod individual</b>	2	1
<b>Societăți de investiții</b>	15	15
<b>Persoane calificate în domeniul evaluării acțiunilor</b>	5	5
<b>TOTAL</b>	<b>31</b>	<b>30</b>

Schimbări neesențiale, în materie de autorizare a entităților supravegheate, s-au produs și în cadrul societăților de investiții. Astfel, în contextul activității de monitorizare a respectării de către participanții profesioniști ai pieței de capital a regulilor prudențiale și de autorizare, entitățile reglementate au întreprins unele măsuri pentru respectarea dispozițiilor legale privind suficiența capitalului propriu pentru desfășurarea anumitor genuri de activitate în cadrul licenței deținute. În acest sens, s-a conturat tendința de retrogradare a categoriei de licență în cadrul societăților de investiții nebancale, cauzată de necesitatea conformării acestora la exigentele Legii 171/2012, conexe mărimii minime a capitalului propriu, care urma să fie crescut gradual, în mod ordinar către data de 14.09.2020 (7 ani de la data intrării în vigoare a legii prenotate), în funcție de activitățile desfășurate. Din această perspectivă, în 2020, CNPF a examinat cererile și a emis 2 acte individuale ce vizează reperfectarea licențelor la două societăți de investiții nebancale, care au optat pentru reducerea gamei de servicii prestate pe piață (Hotărârile CNPF nr.58/7 din 01.12.2020 și nr. 61/11 din 15.12.2020).

#### **Autorizări conexe pieței primare de capital**

Fiind definită, potrivit legii cadru, ca atribuție distinctă a CNPF - înregistrarea valorilor mobiliare emise de către societățile pe acțiuni și asigurarea ținerii registrului emitenților de valori mobiliare (REVM), în anul 2020, aceste competențe s-au valorificat prin emiterea de către Regulator a 50 decizii, care vizau operarea înregistrărilor/modificărilor în REVM.

**Diagrama nr. 3.1.5. Înregistrări/modificări operate în REVM în 2020**



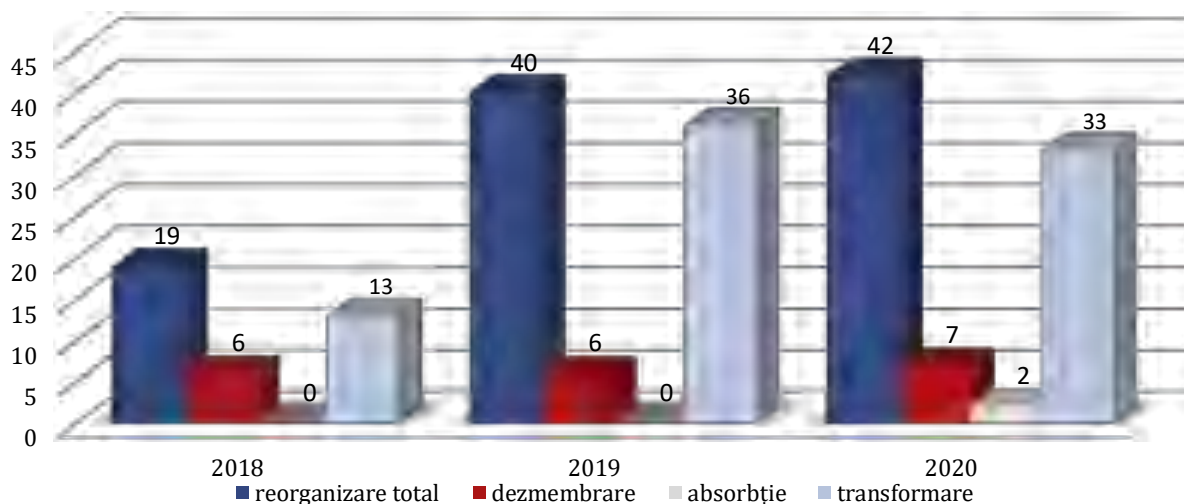
În speță, urmare a examinării și verificării multiaspectuale a documentelor aferente cererilor privind înregistrările în REVM, inclusiv a aspectelor de asigurare a conformității actelor decizionale, emise de către organele de conducere ale societăților pe acțiuni, CNPF a ținut să asigure respectarea legislației, inclusiv neadmiterea lezării drepturilor acționarilor. Din perspectiva aprecierii evoluției pieței primare de capital, per ansamblu, dar și a activității Regulatorului în materie de autorizare, în particular, date statistice se prezintă în tabelul ce urmează.

**Tabelul nr. 3.1.6. Evoluția pieței primare de capital și a activității Regulatorului în materie de autorizare în 2018-2020**

Înregistrări/modificări operate în REVM în anii 2018-2020			
	2018	2019	2020
<b>1. Total emisiuni</b>	35	26	17
<b>1.1. Emisiuni plasate la înființare</b>	9	3	2
<b>1.2. Emisiuni suplimentare</b>	26	23	15
<b>2. Restructurarea emisiunii</b>	2	5	1
<b>3. Reducerea capitalului social</b>	13	11	10
<b>4. Modificarea datelor de identificare ale emitentului</b>	19	21	1
<b>5. Radierea valorilor mobiliare</b>	99	99	114
<b>Total</b>	<b>168</b>	<b>162</b>	<b>143</b>

Înregistrările operate în REVM (2018-2020) denotă o creștere a numărului de societăți pe acțiuni lichidate/reorganizate, fiind emise, preponderent, acte administrative ce dispun radierea valorilor mobiliare emise de către aceste entități. Procesul prenotat exemplifică tendința de segregare a societăților pe acțiuni, înregistrate actualmente în REVM, prin excluderea celor care nu sunt viabile și celor care s-au pronunțat pentru continuarea activității sub altă formă juridică de organizare (detalii în diagrama de mai jos).

**Diagrama nr. 3.1.6. Autorizări de reorganizare a societății pe acțiuni, emise în 2018-2020**



Cu referință la datele ce identifică actualele procese pe piața primară, important a se puncta că, deși dimensiunea pieței de capital, definită numeric, este în descreștere, Regulatorul apreciază această evoluție drept una firească, care, în cele din urmă, prezumă a se materializa în conturarea unor societăți viabile, cu potențial efectiv de atragere a fluxurilor financiare disponibile pe piața de capital autohtonă.

Din alt punct de vedere, trendul constant de creștere a numărului societăților pe acțiuni în proces de lichidare/insolvabilitate, generează și un șir de probleme pe segmentul dat al pieței, or, acest torent, în continuă creștere, de societăți/conturi dormante implică și o incertitudine, dar și cheltuieli administrative nejustificate legate de monitorizarea și evidența lor, dar și impedimente majore pentru ținerea/preluarea registrelor deținătorilor de acțiuni. De remarcat că, în anii ce urmează, în virtutea noilor exigențe legale față de capitalul minim necesar de asigurat de către societățile pe acțiuni (*Legea nr.18/2020 privind modificarea și completarea Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni*), se așteaptă amplificarea respectivului fenomen, în contextul în care acestea, potrivit normelor euro comunitare, urmează să-și sporească gradual, până la 01.01.2024, mărimea minimă a capitalului social de la 20,0 la 600,0 mii lei, efectul neconformării fiind statuat în reorganizarea/lichidarea lor.

Respectiv, acest proces de conformare la noile norme legale, care, în fond, are la bază scopuri nobile, de curățare și segregare a emitenților autentici, totodată, va accentua dimensiunea problematicii societăților/conturilor inactice pe piața de capital. Subsecvent, se impune concluzia că soluționarea

aspectelor legate de societățile/conturile inactive pe piața de capital autohtonă, care actualmente a atins numărul a peste 1600 de societăți pe acțiuni din totalul de 2590 societăți înregistrate în REVM, rămâne a fi una prioritară în agenda CNPF.

### **Autorizări conexe pieței secundare**

Ca parte a activității de autorizare aferente pieței secundare, atribuțiile CNPF, statuate prin lege, derivă din perspectiva echipării Regulatorului cu drepturi de a institui proceduri viabile, orientate spre atingerea obiectivului său suprem de protecție a investitorilor. În acest sens, eforturile Regulatorului au fost îndreptate spre examinarea riguroasă a cererilor privind achizițiile de participațiuni calificate de către operatorii pieței reglementate, avizarea membrilor în organele de conducere ale acestora, aprobarea ofertelor de preluare, precum și avizarea cererilor de retragere obligatorie a acționarilor minoritari din societățile pe acțiuni. În 2020, activitatea de autorizare, conexă pieței secundare, a vizat examinarea cererilor/dosarelor, cu elaborarea documentelor corespunzătoare emiterii de către CNPF a unui număr total de 35 de acte administrative individuale, dintre care:

### **Acte administrative individuale emise în 2020**

Decizii privind achiziția participațiunii calificate	1
Decizii privind admiterea valorilor mobiliare pe piața reglementată	10
Decizii privind cererea de retragere obligatorie	10
Decizii cu privire la aprobarea prospectului ofertei de preluare benevolă/obligatorie	13
Decizii privind confirmarea în calitate de membri ai consiliului operatorului de piață SA „Bursa de Valori a Moldovei” (18 candidați)	1

### **ACTIVITATEA DE MONITORIZARE ȘI CONTROL**

Activitatea de supraveghere integrată pe piața de capital implică efectuarea de controale (on-site și off-site), precum și de analize comprehensive aferente activităților derulate, per ansamblu, pe piață, în scopul asigurării aplicării conforme, atât a normelor conexe aspectelor de guvernare corporativă, specifice pieței primare, cât și celor asociate cu încheierea și desfășurarea ordonată a tranzacțiilor cu valori mobiliare pe piața secundară. Din această perspectivă, parte indispensabilă a activității de supraveghere și control a CNPF, reprezintă, și monitorizarea solidității financiare a participanților profesioniști ai pieței, precum și a aspectelor de transparență corporativă, în baza unui sistem complex de raportare continuă și periodică către Regulator.

### **Monitorizarea emitenților**

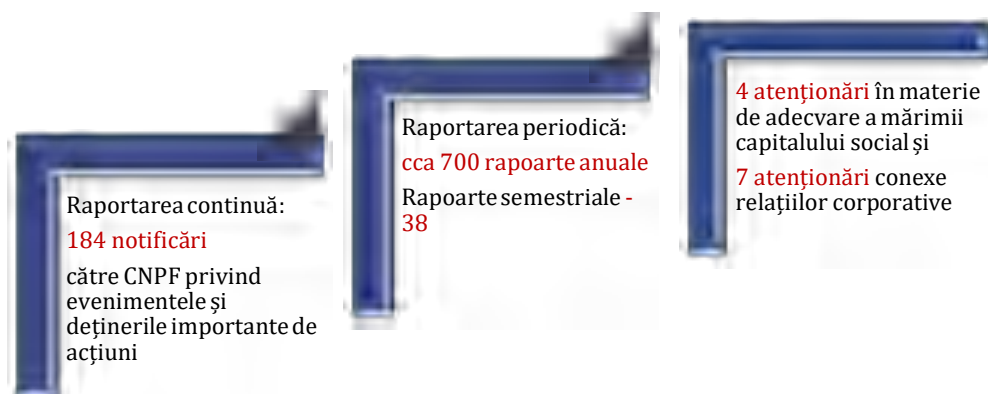
Potrivit atribuțiilor sale, dar și în contextul cerințelor legale în materie de diseminare a informațiilor către acționarii săi și investitori, CNPF monitorizează aspectele dezvăluirii informației de către emitenții de valori mobiliare, care, în sensul actelor normative aplicate, se divizează în 3 categorii:

- entități de interes public (EIP);
- emitenți admiși în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare (MTF);
- emitenți, ale căror valori mobiliare se tranzacționează în afara pieței reglementate și MTF.

Contradictoriu celui din urmă segment de emitenți, sistemul de raportare aplicat entităților de interes public și emitenților admiși în cadrul MTF este unul mult mai complex, care cuprinde atât raportarea periodică (anuală și semestrială), cât și cea de ordin continuu, care vizează, cu precădere, cele mai importante evenimentele apărute în viața societății, inclusiv evenimentele care ar putea afecta activitatea economico-financiară a acesteia, dar și informațiile privind deținerile importante de acțiuni, cât și orice modificare a cotelor substanțiale deținute de acționarii săi.

Modul de raportare în cadrul celui de-al treilea segment de emitenți este unul mult mai simplificat și s-a rezumat, în principal, la notificarea, în cadrul raportului anual specializat, a celor mai importante evenimente (corporative și cele cu tentă economico-financiară), care au avut loc în perioada de gestiune, cu anexarea la raport a situațiilor financiare anuale. Respectiv, în activitatea sa de monitorizare, CNPF și-a focusat, în mod prioritar, atenția către EIP și emitenții admiși la MTF, or, potrivit normelor eurocomunitare, anume acestor entități, ca elemente integrate ale pieței reglementate de capital, le sunt asociate riscuri sporite de prejudiciere a investitorilor, în cazul în care nu se asigură un grad suficient de transparență în activitatea emitenților.

**Diagrama nr. 3.1.7. Monitorizarea procesului de raportare a emitenților de valori mobiliare, 2020**



Deși unul simplificat ca conținut, sistemul de raportare aferent celui de al treilea grup de emitenți (din afara pieței reglementate și/sau MTF), este și mai dimensionat, or, numeric, pentru perioada de raportare, acest segment a cuprins cca 1080 societăți pe acțiuni, care se prezumă că efectiv au activat în 2019. Respectiv, în raport cu emitenții din afara pieței reglementate și/sau MTF se atestă și cele mai mari dificultăți în materie de raportare anuală către CNPF, ceea ce se observă și din datele comparative, prezentate mai jos în scopul aprecierii în dinamică, a gradului de conformare a societăților la cerințele legislației conexe dezvoltării informațiilor:

**Diagrama nr. 3.1.8. Monitorizarea procesului de dezvoltare a informației, 2020**

**Entități de interes public**

Anul de gestiune	Numărul EIP efectiv înregistrate	Societăți care au prezentat raportul anual	Cota parte a societăților raportoare, %
2017	39	39	100
2018	38	38	100
2019	38	38	100

**Entități admise spre tranzacționare în cadrul MTF**

Anul de gestiune	Societăți active care urmează să prezinte raportul anual	Societăți care au prezentat raportul anual	Cota parte a societăților raportoare, %
2017	491	288	58,7
2018	120	115	95,8
2019	45	38	84,4

**Entități tranzacționate în afara pieței reglementate și/sau MTF**

Anul de gestiune	Societăți active care urmează să prezinte raportul anual	Societăți care au prezentat raportul anual	Cota parte a societăților raportoare, %
2017	1228	278	22,6
2018	1129	801	70,9
2019	1083	619	57,2

Ținând cont de multiple obstacole și restricții aplicate mediului de afaceri în anul de raport, când în repetate rânduri au fost revizuite, atât termenele de prezentare a rapoartelor financiare anuale către organele de statistică, și, subsecvent, către CNPF - un grad de conformare, în plan de raportare, de 100 la sută, consemnată pe segmentul EIP; de 84,4 la sută (cu o ușoară scădere de 11,4 puncte în raport cu perioada anterioară de gestiune), notificat pe segmentul emitenților de pe platforma MTF; dar chiar și un grad de conformare de 57,2 la sută (scor în creștere de peste 2,5 ori în raport cu perioada de gestiune 2018, însă în descreștere cu 13,7 puncte față de 2019), marcat pe cel de-al treilea segment de emitenți, în opinia Regulatorului, reprezintă indicatori de performanță, asociați activităților desfășurate de către CNPF pe această dimensiune.

Adițional, cu referire la cel din urmă segment de emitenți (din afara pieței reglementate și/sau MTF), relevăm că, în vederea optimizării indicatorilor notificați, dar și din perspectiva monitorizării aspectelor

de adecvare a coraportului active nete/capital social, care poate fi realizată doar în baza situațiilor financiare anuale, CNPF a recurs la măsuri suplimentare de remediere, care au vizat apelarea la Biroul Național de Statistică (BNS) în sensul obținerii bilanțului contabil pentru un număr de peste 470 societăți pe acțiuni, care nu au raportat. La solicitare, efectiv au fost furnizate datele doar pentru un număr de 231 societăți, or, după cum s-a constatat, celelalte entități nu au raportat mai mulți ani la rând nici la BNS, din care considerente au și fost corectate previziunile în materie de societăți active: de la 1083 (la începutul lui 2020) la cca 930 (la începutul lui 2021). Toate datele obținute au fost analizate, în contextul prenotat mai sus, indicatorii principali de activitate ai societăților pe acțiuni, aferenți anului 2019, fiind incluși în tabelul de sinteză, dezvăluit public pe pagină web oficială a CNPF.

Cu referire la activitatea de monitorizare a rapoartelor de ordin continuu, în perioada de referință, CNPF a recepționat și analizat peste 180 de rapoarte curente, prezentate, conform legislației aplicabile, de către entitățile și deținătorii de valori mobiliare care reprezintă segmentul emitenților tranzacționați pe piața reglementată sau în cadrul MTF. De rând cu aceasta, prin prisma prevenirii unor eventuale abuzuri și ilegalități în cadrul aprobării de către emitenți a tranzacțiilor de proporții și cu conflict de interese, suplimentar, au fost analizate 34 avize făcute publice de către toți emitenții de valori mobiliare, implicit, în „Monitorul Oficial” și ediția periodică „Capital Market”.

În concluzie, activitatea de monitorizare a entităților supravegheate prin prisma elementelor de transparență, dar și măsurile de remediere aplicate în ultimii ani de către Regulator, au început să producă efecte, or, pe fundalul unui grad de conformare în ușor regres, consemnat într-un an cu multiple constrângeri pe unele segmente de entități, în plan global, se observă o îmbunătățire vădită, atât a calității rapoartelor prezentate de către entitățile supravegheate Regulatorului, cât și ale informațiilor diseminate public către investitori.

#### **Supravegherea persoanelor autorizate/licențiate**

Activitatea de supraveghere a persoanelor licențiate/autorizate pe piața de capital, a vizat acțiuni complexe ale Regulatorului (controale, analize, verificări) direcționate spre identificarea unor elemente și riscuri de neconformare la legislația aplicabilă sau de deteriorare a unor indicatori de stabilitate financiară a entităților supravegheate, care pot avea impact, atât asupra desfășurării activităților autorizate/licențiate, dar și repercusiuni asupra consumatorilor de servicii financiare. Din această perspectivă, activitatea de monitorizare și control a CNPF are la bază un sistem integrat de raportare (curentă și periodică), aplicat subiecților autorizați/licențiați, apt să identifice în mod continuu gradul lor de conformare la cerințele/interdicțiile instituite de cadrul legal, dar să și evalueze, în mod constant, aspectele de soliditate financiară a participanților profesioniști, ca factor prudențial în desfășurarea ordonată a operațiunilor pe piața de capital.

Respectiv, în rezultatul analizei multiaspectuale a 6486 de rapoarte (inclusiv financiare), în linii mari, se constată respectarea cerințelor prudențiale și normelor de conduită pe piață, în special a celor ce țin de condițiile de licențiere/autorizare, adecvare a capitalului, aplicarea regulilor interne de activitate, precum și calitatea serviciilor și activităților acordate. În totalul elementelor de supraveghere integrată, o importanță deosebită se atribuie monitorizării tranzacțiilor cu valori mobiliare înregistrate pe piața reglementată și platforma MTF, precum și cele realizate în afara acestor piețe, care, potrivit legislației aplicabile, se efectuează:

- *în timp real, ceea ce presupune urmărirea aplicațiilor de tranzacționare puse la dispoziție de Bursa de Valori a Moldovei (pentru piața reglementată și MTF);*
- *din oficiu, în baza raportărilor zilnice și a documentelor aferente tranzacțiilor înregistrate atât pe piața reglementată și MTF, cât și în afara acestor piețe.*

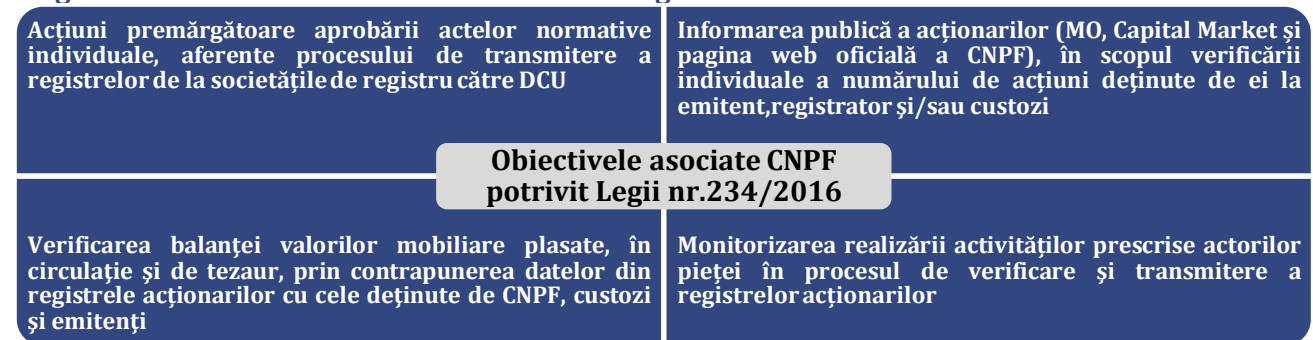
Astfel, în 2020, per ansamblu, au fost examinate 209 tranzacții cu valori mobiliare emise de bănci și companii de asigurări înregistrate pe piața reglementată și MTF, dar și în afara acestor piețe, și alte 31 tranzacții cu acțiuni, altele decât bănci și societăți de asigurare. Rezultatele monitorizărilor au fost centralizate în rapoarte și analize dedicate, care au stat la baza unor eventuale formulări de propuneri, alerte și avertizări, ca măsuri de prevenire și remediere, dar și, eventual, ca măsuri de aplicare a sancțiunilor administrative.

Deși, în contextul restricțiilor și constrângerilor aplicate în 2020, controalele, desfășurate la oficiul entităților supravegheate, au fost regulamentar sistate, totuși, CNPF a fost antrenată într-o astfel de acțiune, inițiată încă până la declanșarea crizei pandemice. Astfel, urmare a autorizării DCU, în mai 2019,

pentru a desfășura activități conexe operațiunilor cu valori mobiliare corporative, CNPF, ca autoritate competentă pentru a supraveghea acest domeniu, la propunerea și ca parte componentă a echipei de control, instituită de BNM (autoritatea de reglementare și supraveghere a DCU), a derulat primul exercițiu de examinare și evaluare a activității DCU pe aspecte legate de respectarea cadrului normativ aferent pieței de capital, precum și prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. DCU, fiind în perioada incipientă de activitate pe această dimensiune, la data inițierii controlului înregistrase un număr relativ mic de operațiuni, respectiv, controlul a fost unul comprehensiv, în rezultatul căruia s-a constatat că, per ansamblu, acesta se conformează cerințelor minime de activitate prevăzute de legislația aplicabilă DCU, cu unele rezerve în materie de aplicare a actelor regulatorii emise de către CNPF (Hotărârile CNPF nr.32/1 și nr.32/2 din 07.07.2020).

În aceeași ordine de idei, evocăm că printre sarcinile primordiale, prestabilite pentru 2020, a fost supravegherea (monitorizarea/verificarea) procesului de transmitere etapizată către DCU, în condițiile Legii nr.234/2016, a registrelor deținătorilor de valori mobiliare, precum și a tuturor documentelor conexe (inclusiv istoricul, în format electronic și pe suport de hârtie). Astfel, după finalizarea primelor 2 etape de preluare de către DCU a registrelor acționarilor, care vizau EIP și entitățile admise în cadrul MTF, în anul de raport, conform unor Programe de transmitere, agreeate amiabil de către părți, de către DCU au fost preluate registrele altor 114 societăți pe acțiuni, care au încorporat toate societățile în capitalul acționar al cărora este prezentă cota statului (106 un.), dar și unele entități mari (8 un.), definite astfel potrivit legii contabilității, proces care a implicat un control riguros al Regulatorului din perspectiva asigurării veridicității și integrității datelor înscrise în registrele acționarilor și REVM, dar și a altor măsuri de susținere, potrivit Legii nr. 234/2016, precum:

#### Diagrama nr. 3.1.9. Procesul de transmitere a registrelor către DCU



Respectiv, în contextul legislației aplicabile, Regulatorul a continuat să sprijine eforturile de consolidare a infrastructurii pieței de capital, care nemijlocit s-au materializat în emiterea unui număr total de 7 acte administrative individuale, precum și unui număr de peste 280 acte de constatare, printre care:

Înscrierea protocolară nr.13/10/2020 cu privire la elaborarea și aprobarea Conceptului privind criteriile de selectare a entităților, registrele acționarilor cărora ar urma să fie transmise către DCU și viziunea de mai departe asupra societăților de registru;

Hotărârea nr.10/2/2020 cu privire la unele măsuri aferente verificării și transmiterii registrelor deținătorilor de valori mobiliare, cu modificările ulterioare (deciziile CNPF nr.22/3/2020 și nr.42/1/2020), prin care a fost definită lista emitenților și Programul de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare către DCU.

**115** acte de constatare perfectate referitor la informația înregistrată în REVM;

**115** acte de constatare perfectate ca urmare a contrapunerii datelor înregistrate în REVM cu datele din registrele societăților de registru și al custozilor (după caz);

**40** acte de constatare perfectate cu privire la datele prezentate de către DCU;

**12** acte de constatare perfectate cu privire la datele prezentate de către societățile de investiții.

**1** ordonanță referitor la prescrierea, în mod repetat, la 38 de emitenți de valori mobiliare, asigurarea executării necondiționate a prevederilor pct.2.1.1. din Hotărârea CNPF nr.10/2/2020; Ordonanța nr.13/14-0/2020 referitor la anularea restricțiilor de suspendare a operațiunilor bancare la conturile curente și de depozit în cazul a 3 emitenți ( restricții aplicate anterior prin Ordonanța nr.24/3-0/2019 legată de neexecutarea prescripțiilor CNPF aferent procesului de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare către DCU);

7 scrisori perfectate cu titlu de informare și solicitare a suportului statului (APP, Primăria, Consilii raionale), în calitate de deținător majoritar la emitenții ce nu s-au conformat prescripțiilor CNPF; Înscrierea protocolară nr.39/4/2020 privind proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, care prevede modificarea Legii nr.234/2016, prin stabilirea unor criterii clare a categoriilor de instrumente financiare care urmează a fi înregistrate în sistemul de evidență a DCU.

Astfel, în sensul executării Legii 234/2016 și grație eforturilor conjugate ale tuturor participanților la respectivul proces, la finele lui 2020, în Sistemul DCU erau înregistrați 198 emitenți, registrele cărora au fost preluate de la societățile de registru.

În contextul celor consemnate, urmare a exercitării funcției de supraveghere (2020), se atestă că pe piața de capital nu au fost identificate riscuri care să afecteze în mod vădit activitatea pe termen scurt a participanților pieței și implicit sistemul pieței de capital per ansamblu.

### REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI

Rezultatul final al procesului de supraveghere și monitorizare de către CNPF a prevederilor privind dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare, reprezintă sistematizarea și diseminarea către potențialii investitori și publicul larg a rezultatelor financiare anuale ale emitenților, ca punct de reper în luarea deciziei acestora de a investi. O sinteză a acestor date, structurate după tipologia de emitenți, este dezvăluită public pe pagina web oficială a CNPF (<https://www.cnpf.md/ro/emitenți-de-valori-mobiliare-6346.html>).

Potrivit datelor cuprinse în cele 695 de rapoarte ale emitenților de valori mobiliare (2019), prezentate nemijlocit CNPF, dar și a celor 231 de rapoarte, primite suplimentar de la BNS, se relevă următoarele date în materie de profituri înregistrare și dividende repartizate:

- 505 societăți pe acțiuni sau 54,5 la sută din totalul celor 926 de rapoarte prezentate/examinate, au finalizat anul financiar 2019 cu profit, valoarea sumară a căruia a constituit 5134,9 mil. lei.
- 130 sau 14 la sută din entitățile care au contabilizat profituri, au decis în cadrul adunărilor generale a acționarilor de a repartiza o parte din profitul înregistrat pentru plata dividendelor acționarilor săi. Sumar, spre plata dividendelor au fost direcționate 2694,4 mil. lei, ceea ce reprezintă o cotă medie de 52,5 la sută din valoarea totală a profiturilor contabilizate.

Totodată, se identifică 139 societăți pe acțiuni sau 15 la sută din totalul entităților, în cadrul cărora valorile de bilanț ale activelor nete sunt inferioare comparativ cu capitalul social înregistrat, iar alții 73 emitenți (7,9 la sută) au încheiat anul financiar 2019 cu valori negative ale activelor nete. Toate societățile pe acțiuni, care au enunțat un capital propriu net inferior mărimii capitalului social sau care au înregistrat active nete negative, au fost sesizate de către CNPF în sensul întreprinderii măsurilor de conformare, în termen de adecvare a valorii activelor nete cerințelor legale.

### MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE

Având în vedere contextul pandemic general, CNPF a implementat mai multe măsuri de reglementare în vederea susținerii pieței financiare nebancale, acțiunile de suport pe piața de capital vizând, cu precădere, prorogarea termenului de raportare a emitenților de valori mobiliare și a termenului de desfășurare a adunărilor generale anuale ale acționarilor, dar și revizuirea modului de prezentare a rapoartelor zilnice și celor periodice de către subiecții autorizați ai pieței, precum și, în scopul neadmiterii lezării drepturilor patrimoniale ale acționarilor, impunerea de interdicții pentru lansarea procedurilor de retragere obligatorie a acționarilor minoritari din societate, în condițiile în care au intervenit numeroase constrângeri, cu repercusiuni asupra expunerii libere a acestora cu privire la acceptarea sau refuzul ofertei de retragere.

Concomitent, restricțiile aplicate în perioadă stării de urgență (17.03.2020-15.05.2020), și ulterior, în perioadă stării excepționale în sănătate publică, au reclamat intensificarea conlucrării și comunicării de la distanță cu toți participanții pieței de capital, atât în vederea excluderii disensiunilor, dar și din perspectiva sprijinirii consultative a acestora în materie de activitate corporativă și asigurare a continuității afacerilor, în condiții de maximă protecție și diminuare a impactului COVID-19.

În scopul realizării obiectivului de dezvoltare a pieței obligațiunilor, au fost organizate și un șir de ședințe lucrative online cu susținătorii Proiectului privind lansarea pe piață a obligațiunilor guvernamentale

(Centrul Analitic Independent "Expert-Grup"), în cadrul cărora au fost discutate numeroase subiecte dedicate dezvoltării sectorului dat, inclusiv chestiuni de adaptare promptă, la necesitate, a cadrului normativ secundar aplicabil. În acest context, important a menționa participarea, în perioada 16 decembrie-18 decembrie 2020, în corpore, a tuturor angajaților din sector, la Instruirea online cu tematica "Obligațiunile municipale: esență, oportunități și aplicare practică". Grupul țintă în cadrul instruirii au fost autoritățile publice centrale și locale de pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Deci, cu toate constrângerile asociate acestui an pandemic, CNPF și-a continuat consecvent activitatea integrată în vederea realizării obiectivelor setate, sprijinind pe acest segment de piață eforturile de consolidare a normelor de guvernare corporativă și asigurare a transparenței în activitatea emitenților, aplicând, cu precădere, măsuri de informare, ghidare, prevenire și, mai puțin, de sancționare, având ca scop susținerea entităților supravegheate în dezvoltarea afacerilor sale, într-un mediu deteriorat de efectele crizei.

**Tabelul nr. 3.1.7. Măsuri de prevenire și corective pe piața primară de capital**

Măsuri	2019	2020
<b>INFORMARE</b>		
Publicarea articolelor în ediția periodică „Capital Market”	2	3
Publicarea avizelor în ediția periodică „Capital Market”	12	15
Plasarea materialelor informative și a avizelor explicative pe pagina web oficială a CNPF aferente cerințelor de dezvoltare a informației	5	7
Organizarea ședințelor de instruire (on-line) și familiarizare a participanților pieței de capital	-	3
<b>ATENȚIONARE</b>		
Expedierea scrisorilor, inclusiv electronice, de atenționare, în vederea întreprinderii măsurilor de conformare la cerințele legale privind dezvoltarea informației	1150	cca 30
Expedierea scrisorilor în adresa societăților privind neconcordanțele depistate în raportul anual și/sau a neconformării mărimii capitalului social și a mărimii activelor nete	145	8
Informarea societăților cu utilizarea mijloacelor electronice	-	cca 220
<b>SANȚIONARE</b>		
Proces-verbal de contravenție în legătură cu nedeazălăuirea informației	5 cazuri	1 caz
Proces-verbal de contravenție în legătură cu desfășurarea adunării generale a acționarilor cu încălcarea prevederilor legale	2 cazuri	-
Proces-verbal de contravenție în legătură cu neprezentarea informației la cererea organului de supraveghere	3 cazuri	1 caz

Cu referire la piața de capital per ansamblu și pe dimensiunea pieței secundare se atestă o scădere a neconformităților entităților supravegheate de CNPF (din punct de vedere al gravității/impactului), fapt ce se datorează unui dialog constant cu piața, susținut, cu precădere, prin intermediul mijloacelor electronice, ca rezultat fiind clarificate o serie de aspecte și create premisele remedierii unor situații neconforme și/sau identificării unor soluții corespunzătoare. Deși anul 2020 nu a fost unul dinamic prin prisma activităților desfășurate de către entitățile supravegheate pe piața secundară de capital, chiar și așa, Regulatorul, în puținele cazuri de neconformare identificate în activitatea acestora, a intervenit de fiecare dată cu măsuri adecvate delictului constat, acțiunile întreprinse fiind, punctual, coraportate la impact, eventuale prejudicii, circumstanțe, dar și conduita făptuitorului, și care în anul de referință s-au rezumat la:

- 2 sancțiuni contravenționale aplicate societăților de investiții pentru nerespectarea normelor de intermediere a tranzacțiilor;
- atenționarea societăților de registru privind necesitatea respectării necondiționate a normelor aplicabile pieței de capital la înregistrarea tranzacțiilor, inclusiv celor conexe identificării clienților potrivit legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor;
- 2 atenționări pentru o societate de registru și o societate de investiții privind necesitatea respectării normelor de raportare;

- 9 avertismente pentru persoane fizice, parte a tranzacțiilor, și 2 atenționări adresate emitenților de valori mobiliare privind nerespectarea, iar în legătura cu aceasta, și necesitatea conformării la cerințele de dezvăluire a informației în materie de dețineri importante de acțiuni;
- 13 scrisori de solicitare de informații și explicații adresate clienților implicați în tranzacții și alte 2 scrisori similare adresate societăților de investiții, cu monitorizarea acestora în continuare;
- 1 sesizare în adresa unui participant al pieței de capital asupra conformării activității la înregistrarea tranzacțiilor;
- 1 ordonanță de suspendare a circulației unui pachet de acțiuni emise de o bancă, urmare a supravegherii din oficiu a operațiunilor cu valori mobiliare, aceasta, după elucidarea tuturor circumstanțelor, fiind ulterior anulată.

De rând cu acestea, urmare a controlului complex al activității DCU, desfășurat de comun cu BNM, au fost formulate recomandări punctuale de revizuire și ajustare a reglementărilor interne de activitate.

## 3.2 PIAȚA DE ASIGURĂRI

### EVOLUȚII PE PIAȚA DE ASIGURĂRI

În aspect de activități operaționale, piața de asigurări s-a confruntat cu efectele comprimării cifrei de afaceri generate de criza pandemică, mai ales la capitolul "subscrieri de polițe".

Având în vedere, că activitatea de asigurare presupune o interacțiune directă cu clienții/persoanele asigurate, pentru a proteja sănătatea propriilor angajați precum și a satisface interesul consumatorilor produselor de asigurare, asigurătorii s-au confruntat cu mai multe situații nespecifice în activitatea care o desfășoară, în special lipsa digitalizării (încheierea on-line) contractelor de asigurare, tergiversarea documentării dosarelor de daune, etc. Însă, datorită întreprinderii măsurilor organizatorice în cadrul proceselor operaționale, asigurătorii s-au adaptat la situația creată și au depășit în mare parte impedimentele apărute, prin asigurarea primordială a protecției consumatorilor produselor de asigurare și manifestarea unui management adecvat al soluționării cazurilor asigurate.

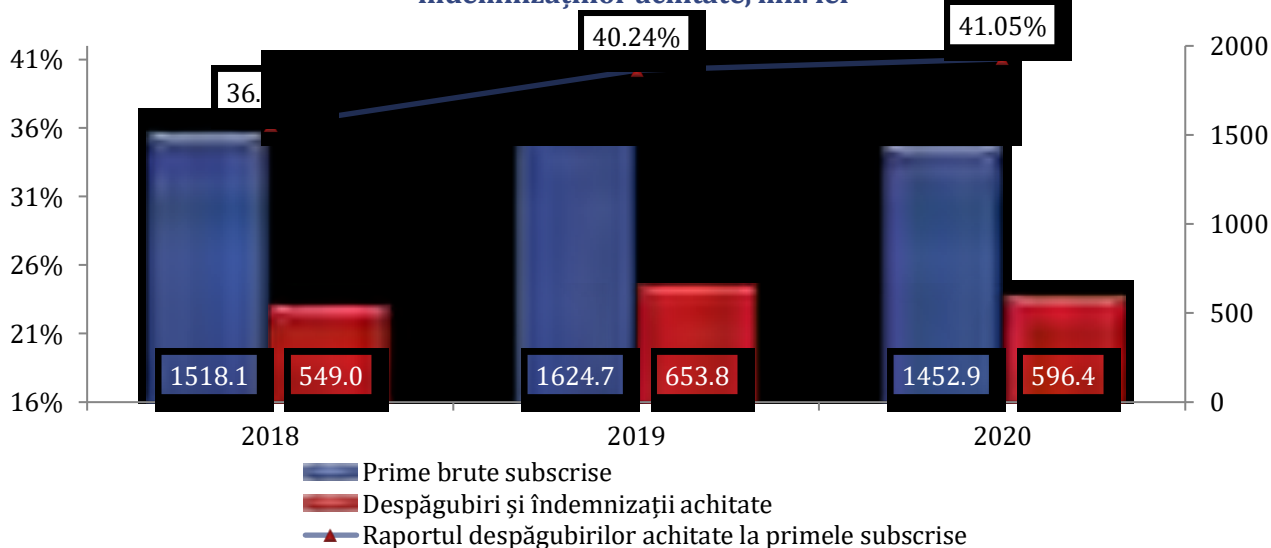
În pofida celor enunțate, primele brute subscrise, care pe parcursul ultimilor ani înregistrau o creștere relativ constantă, în 2020 au consemnat un declin, în special, cele provenite din vânzările de certificate "Carte Verde". Astfel, 13 societăți de asigurări (care au deținut licență pe parcursul lui 2020) au subscris prime brute în valoare totală de 1 452,9 mil. lei, în scădere cu 171,8 mil. lei (10,57 la sută) față de valoarea înregistrată în 2019 (1 624,7 mil. lei).

În 2020, au beneficiat de produsele de asigurare 1 276 332 consumatori în baza contractelor/polițelor de asigurare încheiate cu persoane fizice și juridice, fiind în descreștere cu 543 881 polițe comparativ cu 2019. Din numărul total de polițe, pentru asigurări generale au fost eliberate 1 273 984 polițe, iar pentru asigurări de viață – 2 348 polițe.

În același timp, societățile de asigurări au plătit (2020) despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 596,4 mil. lei, înregistrând o descreștere cu 57,4 mil. lei (8,78 la sută) comparativ cu 2019 (653,8 mil. lei). Despăgubiri și indemnizații de asigurare au fost achitate pentru 46 055 cazuri, fiind în descreștere cu 3 497 cazuri comparativ cu 2019 (49 552). Din numărul total de cazuri, pentru asigurări generale au fost soluționate 45 830 daune, iar pentru asigurări de viață – 225 prejudicii.

Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise a constituit 41,05 la sută, înregistrând o creștere cu circa 0,81 puncte procentuale comparativ cu nivelul din 2019 (40,24 la sută). Acest raport indică faptul că din 100 lei prime subscrise sunt achitate despăgubiri în mărime de 41,05 lei.

**Diagrama nr. 3.2.1. Evoluția primelor brute subscrise, despăgubirilor și indemnizațiilor achitate, mil. lei**



Intermediarii în asigurări, reprezentați de *brokerii de asigurare și/sau reasigurare, agenții de asigurare și agenții bancassurance* - o verigă importantă în dezvoltarea și gestiunea domeniului- au înregistrat următorii indicatori:

- primele de asigurare intermediare de brokeri au constituit 603,3 mil.lei (479,1 mil.lei, 2019), înregistrând ponderea de 41,52 la sută (29,49 la sută , 2019) din totalul primelor brute subscrise;
- veniturile (comisioanele) din activitatea de intermediere ale brokerilor au constituit 191,7 mil.lei (146,4 mil.lei, 2019);
- numărul de contracte intermediare de brokeri - 394 164 (382 794, 2019);
- primele de asigurare intermediare de agenții bancassurance și agenții de asigurare persoane fizice și juridice au constituit 175,9 mil.lei (209,4 mil.lei, 2019), înregistrând ponderea de 12,11 la sută din totalul primelor brute subscrise (12,89 la sută , 2019).

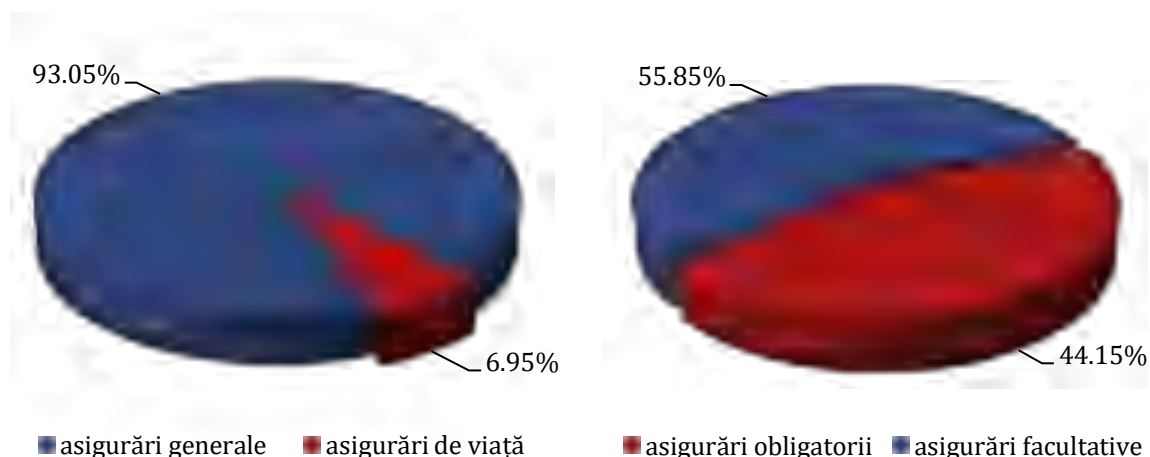
### STRUCTURA PIETEI

Din perspectiva expunerii pe categorii de asigurări, piața s-a caracterizat (2020), în continuare, printr-un grad ridicat de concentrare pe segmentul asigurărilor generale, deținând o pondere de 93,05 la sută (1351,9 mil. lei) din totalul primelor brute subscrise de societățile de asigurări, în descreștere cu 0,73 puncte procentuale, iar asigurările de viață consemnează - 6,95 la sută (101,0 mil lei), în creștere cu 0,73 puncte procentuale față de 2019. Asigurările obligatorii au reprezentat 44,15 la sută (641,5 mil.lei) din totalul primelor subscrise, fiind în creștere cu 2,1 puncte procentuale comparativ cu 2019, iar asigurările facultative au acoperit 55,85 la sută (811,4 mil. lei) din volumul primelor brute subscrise pe piața de asigurări, fiind în descreștere cu 2,1 puncte procentuale, tendința de descreștere fiind influențată de criza pandemică.

**Diagrama nr. 3.2.2. Evoluția primelor brute subscrise, mil. lei**

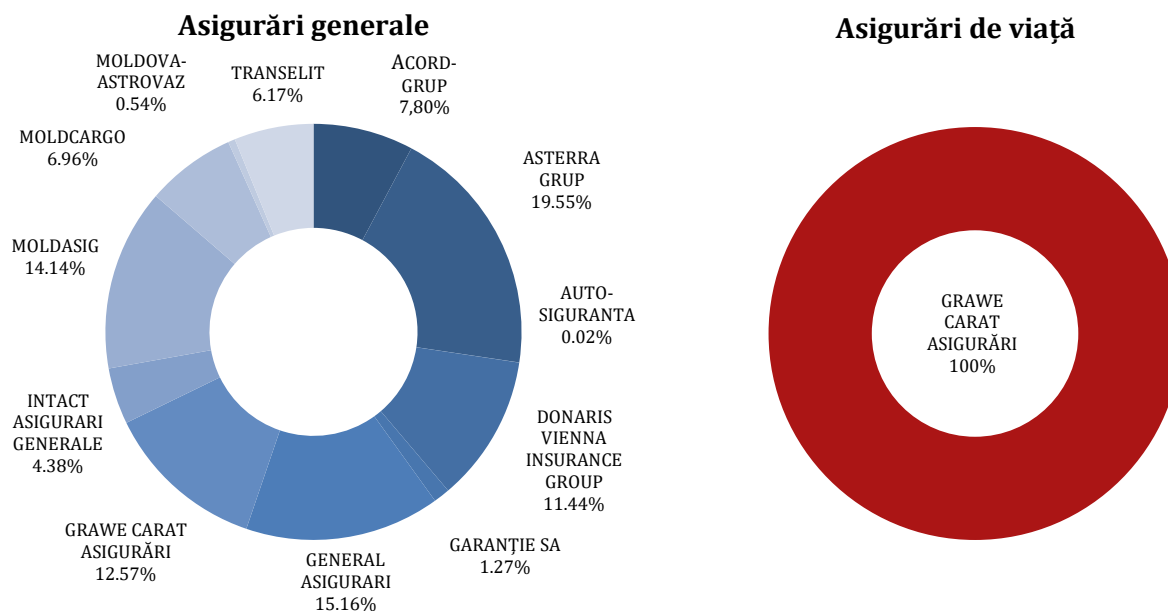


Diagrama nr. 3.2.3. Structura pieței de asigurări 2020, %



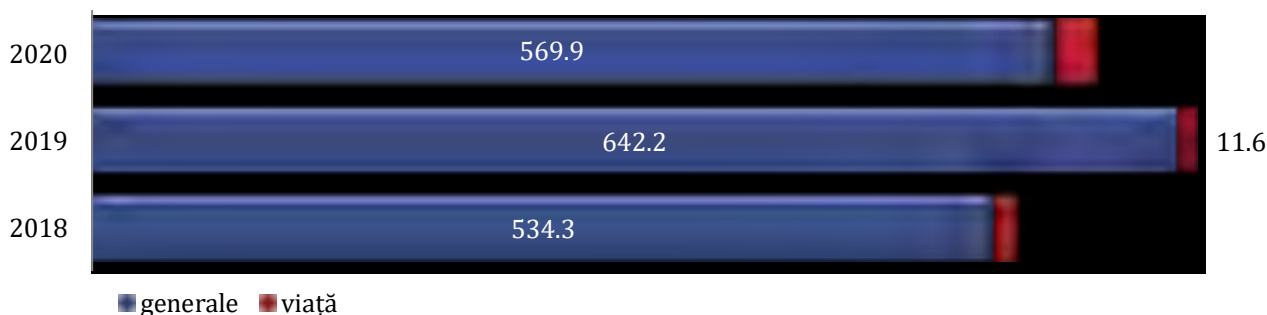
Gradul ridicat de concentrare pe piața de asigurări reprezintă o vulnerabilitate atât din prisma expunerii pe clase de asigurări, cât și din perspectiva cotelor de piață semnificative deținute de un număr relativ mic de societăți de asigurări. Astfel, 5 societăți dețin ponderea de 74,74 la sută din totalul primelor subscrise și 72,86 la sută din totalul primelor de asigurări generale.

Diagrama nr. 3.2.4. Repartizarea primelor brute subscrise per societăți, %



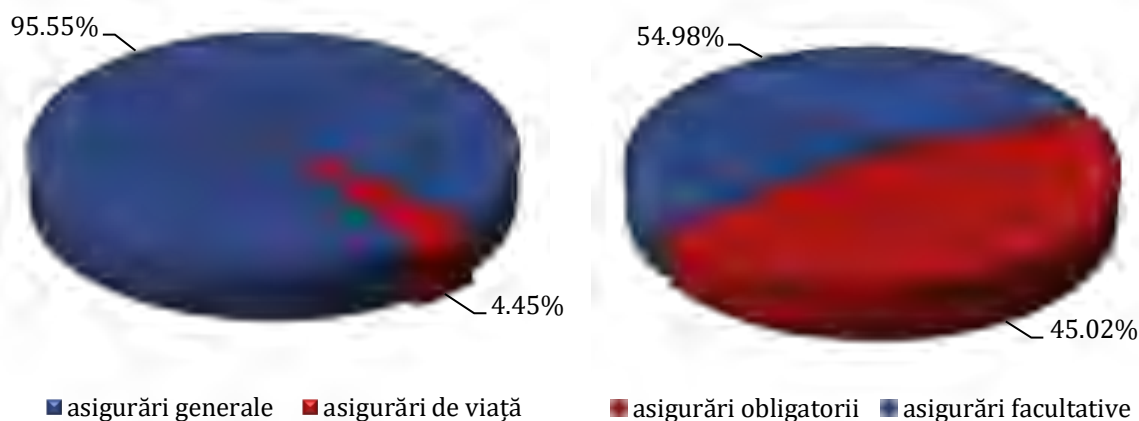
Despăgubirile achitate la categoria asigurărilor generale dețin o pondere de 95,55 la sută din totalul despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare, iar la categoria asigurărilor de viață cuprind circa 4,45 la sută.

Diagrama nr. 3.2.5. Evoluția despăgubirilor și indemnizațiilor plătite, mil. lei



În perioada de referință, pentru asigurările obligatorii au fost achitate despăgubiri în sumă totală de 268,5 mil.lei (45,02 la sută din totalul despăgubirilor înregistrat pe piața de asigurări), iar pentru asigurările facultative s-au achitat despăgubiri în valoare de 327,9 mil.lei (54,98 la sută din volumul total al despăgubirilor).

**Diagrama nr. 3.2.6. Structura despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare, %**



Aferente riscurilor de asigurare în portofoliul consolidat la nivelul pieței de asigurări, primele brute subscrise au fost distribuite astfel, încât asigurările de răspundere civilă dețin 50,75 la sută (737,3 mil. lei) din totalul primelor, urmate de asigurările de bunuri – 35,85 la sută (520,9 mil. lei) și asigurările de persoane -13,12 la sută (190,7 mil. lei). Asigurările de persoane dețin cea mai mică pondere la nivelul pieței de asigurări comparativ cu alte țări unde acest sector deține o rată semnificativă.

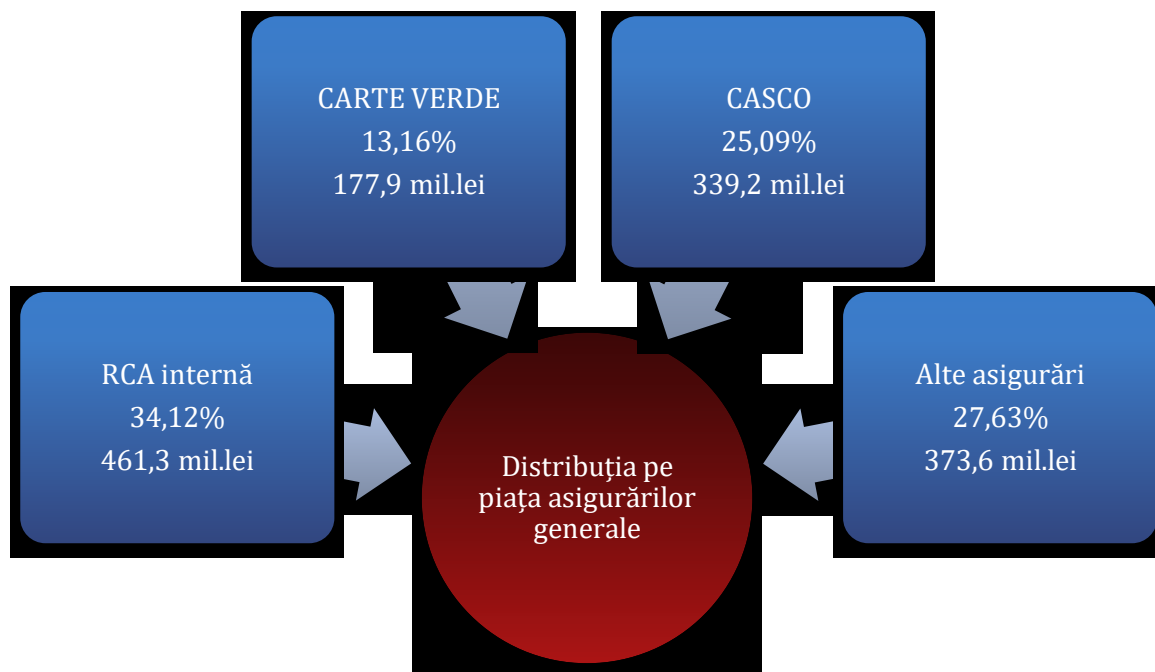
Ponderea volumului primelor brute subscrise din asigurările de răspundere civilă s-a diminuat cu 1,1 puncte procentuale comparativ cu 2019, primele din asigurările de bunuri au înregistrat o creștere cu 1,87 puncte procentuale, cele din asigurările de persoane o descreștere cu 1,0 punct procentual și primele încasate din reasigurări au crescut cu 0,22 puncte procentuale.

**Tabelul nr. 3.2.1. Structura primelor brute subscrise, a despăgubirilor și indemnizațiilor achitate**

	2019				2020			
	Prime		Despăgubiri		Prime		Despăgubiri	
	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %
Asigurări de răspundere civilă	842,4	51,85	298,8	45,71	737,3	50,75	271,8	45,58
Asigurări de bunuri	552,0	33,98	299,8	45,85	520,9	35,85	270,0	45,27
Asigurări de persoane	229,3	14,12	55,2	8,44	190,7	13,12	54,5	9,15
Prime încasate prin reasigurare	0,9	0,05	0,0	0,0	4,0	0,27	0,0	0,0

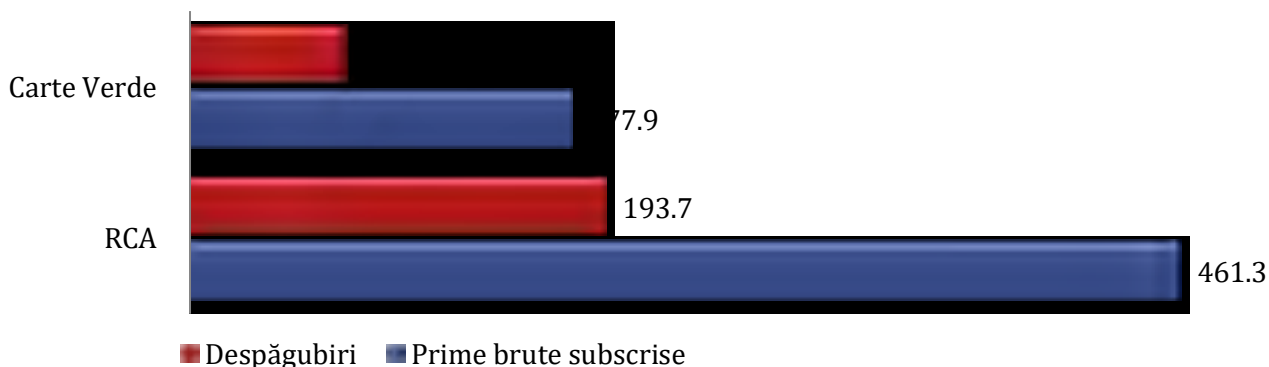
Piața asigurărilor generale rămâne dominată de asigurările auto (asigurările de răspundere civilă auto (RCA internă și Carte Verde) și asigurările de vehicule terestre (CASCO)) care au deținut supremația în portofoliul consolidat al pieței (2020) – 72,37 la sută din totalul primelor brute subscrise din asigurările generale (978,4 mil. lei), fiind în scădere cu 5,0 puncte procentuale față de 2019.

Diagrama nr. 3.2.7. Distribuția PBS pe piața asigurărilor generale



Valoarea cumulativă a despăgubirilor de asigurare plătite pentru asigurările auto a constituit 449,0 mil. lei sau 78,78 la sută din totalul despăgubirilor plătite pe asigurările generale (569,9 mil. lei). Sectorul vulnerabil al pieței de asigurări rămâne a fi asigurările obligatorii de răspundere civilă auto internă (RCA) și externă (Carte Verde), care reprezintă 43,99 la sută din piața totală de asigurări și 47,28 la sută din piața asigurărilor generale. Primele subscrise în 2020 de către societăți la încheierea contractelor de asigurare RCA au atins nivelul de cca 461,3 mil. lei cu 80,2 mil. lei (21,04 la sută) mai mult comparativ cu 2019 (381,1 mil. lei), iar la Carte Verde au cumulat 177,9 mil. lei cu 121,3 mil. lei (-40,64 la sută) mai puțin decât în 2019 (229,7 mil. lei). Despăgubirile de asigurare RCA au constituit 193,7 mil. lei, fiind în descreștere cu 11,1 mil. lei (5,42 la sută) comparativ cu 2019 (204,8 mil. lei), iar la Carte Verde au cumulat 74,5 mil. lei micșorându-se cu 2,2 mil. lei (2,91 la sută) față de 2019 (76,7 mil. lei).

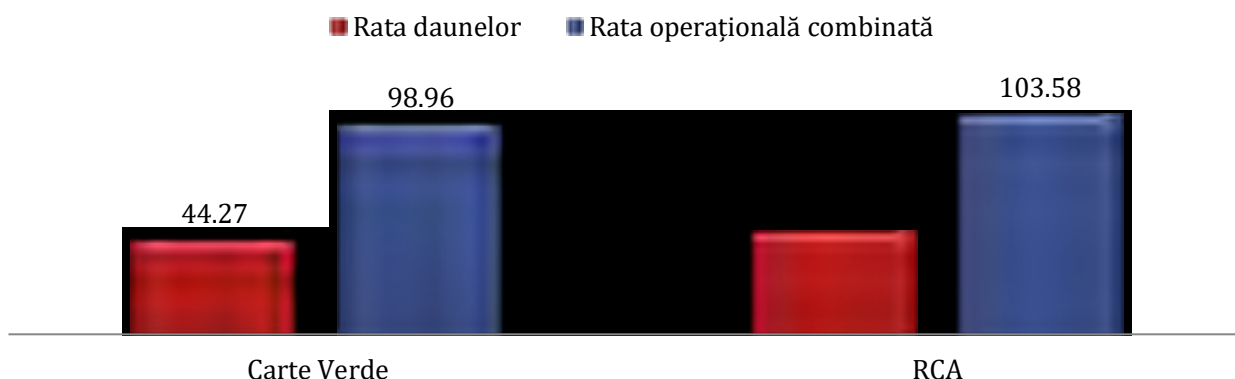
Diagrama nr. 3.2.8. Asigurările RCA și Carte Verde, mil. lei



Indicatorul relevant privind gradul de profitabilitate îl reprezintă *Rata operațională combinată*, care include, pe lângă despăgubirile plătite și de plătit și celelalte cheltuieli operaționale (de achiziții și administrative) aferente unei clase de asigurări.

Potrivit raportărilor specializate (31.12.2020), rata operațională combinată a înregistrat la nivelul de piață la asigurarea RCA internă o valoare de 103,58 la sută (în scădere cu 9,56 p. p. comparativ cu 2019) și respectiv Carte Verde de 98,96 la sută (în creștere cu 8,1 p. p. comparativ cu 2019). Rata daunelor a înregistrat mărimile de 48,07 la sută la asigurarea RCA și 44,27 la sută la asigurarea Carte Verde.

**Diagrama nr. 3.2.9. Rata operațională combinată și rata daunelor pentru asigurările RCA și Carte Verde, %**



Prin Hotărârea CNPF nr.57/13/2018, începând cu 01.07.2019, a fost constituit Contul de garantare pentru asigurările de răspundere civilă auto internă (Contul de garantare pentru RCA) în scopul achitării despăgubirilor de asigurare aferente exclusiv asigurării obligatorii RCA internă în scopul diminuării riscului ce ține de lichiditățile asigurătorului, precum și în cazurile de capacitate redusă sau incapacitate de plată a acestuia. Valoarea Contului de garantare pentru RCA se calculează lunar, în mărime de 10 la sută din primele brute subscrise în luna raportată pentru asigurările RCA.

La situația din 31.12.2019 valoarea contului a constituit 20,4 mil. lei (cumulat pentru 6 luni), la 30.06.2020 – 41,8 mil. lei (cumulat pentru 12 luni), la 31.12.2020- 46,9 mil. lei. În 2020 au fost achitate despăgubiri de asigurare RCA din contul de garantate în sumă totală de 0,9 mil. lei.

Asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, desfășurată de 5 asigurători, a cuantificat (2020) prime brute subscrise în total de 15,5 mil. lei (1,07 la sută din totalul primelor brute subscrise). În același timp, au fost achitate despăgubiri de asigurare în valoare totală de 26,5 mil. lei (4,53 la sută din totalul despăgubirilor achitate).

**Tabelul nr. 3.2.2. Asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură**

Obiecte asigurate	Nr. contracte eliberate	Prima brută subscrisă, mil. lei	Inclusiv achitată de:		Ponderea în total încasări, %	Nr. dosare	Suma despăgubirii de asigurare achitate, mil. lei	Ponderea în total despăgubiri, %
			Producător agricol, mil. lei	Stat, mil. lei				
<b>Recolta</b>	62	12,5	6,3	6,6	80,40	48	25,7	96,98
<b>Plantații</b>	7	0,2	0,1	0,1	1,44	0	0,0	0,00
<b>Animale</b>	57	2,8	1,4	1,4	18,16	13	0,7	2,64
<b>TOTAL</b>	<b>126</b>	<b>15,5</b>	<b>7,8</b>	<b>7,8</b>	<b>100,0</b>	<b>61</b>	<b>26,5</b>	<b>100,0</b>

Mijloacele financiare alocate pentru plata primelor de asigurare au constituit 7,8 mil. lei (5,7 mil. lei, 2019), înregistrând o majorare a interesului producătorilor agricoli pentru acest tip de asigurare.

## POZIȚIA FINANCIARĂ

Asigurările reprezintă un sistem de relații menite să protejeze interesele personale și/sau patrimoniale ale asiguraților prin formarea de fonduri bănești (active) din contul primelor de asigurare achitate de asigurat, în schimbul cărora asigurătorul își asumă obligația ca la producerea riscului asigurat să-i plătească asiguratului suma de asigurare sau despăgubirea de asigurare.

Stabilitatea financiară a asigurătorului este garantată, prin:

- nivelul capitalului propriu;
- totalitatea activelor și gradul lor de diversificare și lichiditate;
- rezervele tehnice și matematice;
- coraportul dintre obligațiile din asigurare și obligațiile cedate în reasigurare;
- eficiența politicii investiționale.

În acest sens, societățile de asigurare, urmează să dețină nivelul ratei de solvabilitate (cel puțin 100 la suta) pe întreaga durată a obligatiilor ceite, asumate conform contractelor de asigurare (re)asigurare), precum și a obligatiilor viitoare. Ținând cont de riscurile asumate, societățile calculează și actualizează rezervele tehnice de asigurare, care urmează să fie acoperite în permanentă cu active eligibile

La situația din 31.12.2020, activele totale ale societăților de asigurare s-au situat la un nivel de cca 3.173,9 mil. lei, inclusiv la activitatea de asigurări generale 2.339,2 mil. lei și asigurări de viață 834,7 mil. lei. Activele au quantificat o majorare (comparativ cu 2019) cu 76,4 mil. lei (2,47 la suta). Se releva, că activele admise la acoperirea rezervelor tehnice și marjei de solvabilitate minime constituie 75,93 la suta din totalul activelor societăților de asigurare.

Tabelul nr. 3.2.3. Activele societăților de asigurări

Indicatori	2018	2019	2020	2020/2019	2020/2019 %
<b>Active totale, mil. lei</b>	3.481,9	3.097,5	3.173,9	76,4	2,47
<b>asigurări generale</b>	2.430,3	2.345,3	2.339,2	-6,1	-0,26
<b>asigurări de viață</b>	1.051,6	752,2	834,7	82,5	10,97
<b>Active eligibile totale, mil. lei</b>	2.596,1	2.292,5	2.410,1	117,6	5,13
<b>asigurări generale</b>	1.605,5	1.579,3	1.615,1	35,8	2,27
<b>asigurări de viață</b>	910,6	713,2	795,0	81,8	11,46
<b>Alte active, mil. lei</b>	885,8	805,0	763,8	-41,2	-5,12
<b>Pondere active eligibile în total active, %</b>	74,56	74,01	75,93		1,92 p.p.

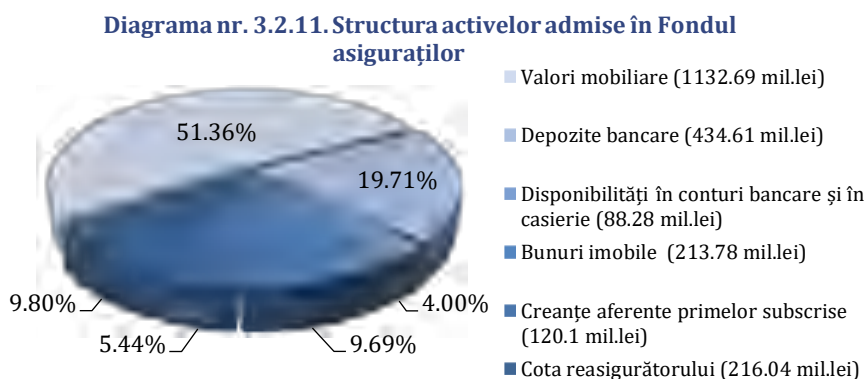
Activele eligibile, sunt activele admise să acopere și să reprezinte rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă a (re)asuratorului, după cum sunt reprezentate în următoarea diagramă:

Diagrama nr. 3.2.10. Structura activelor eligibile, mil. lei



În 2020 comparativ cu 2019, se atestă o majorare a valorilor mobiliare de stat cu 159,0 mil. lei, ce prezumă că asiguratorii s-au orientat spre investirea în activele care posedă un grad sporit de siguranță și de lichiditate. În același timp, se constată o diminuare a valorii depozitelor cu 7,5 mil. lei, a bunurilor imobile cu 1,1 mil. lei, a mijloacelor banesti în numerar cu 22,9 mil. lei.

Potrivit normelor în vigoare aferente modului de garantare a solvabilității, asiguratorii sunt somați să acopere cu active admise rezervele de asigurare și marja de solvabilitate minimă. Astfel, activele admise să reprezinte Fondul asiguraților trebuie să corespundă principiilor de diversitate, rambursabilitate, rentabilitate și lichiditate. Pentru acoperirea riscurilor



asumate prin contractele de asigurare și reasigurare și pentru garantarea permanentă a solvabilității și lichidității, societățile de asigurare trebuie să investească cu prudență în anumite categorii de active admise să reprezinte rezervele de asigurare și o doime din marja de solvabilitate minimă, respectând criteriile de dispersie a plasamentelor corespunzător normelor stabilite.

Alt pilon caracteristic domeniului de asigurare îl constituie corectitudinea/veridicitatea evaluării de către asiguratorii a mărimii rezervelor tehnice - parte componentă a obligațiilor (pasivelor) acestora. La situația din 31.12.2020, societățile de asigurări au determinat în total rezerve tehnice în cuantum de 1 766,9 mil. lei sau cu 107,64 mil. lei (6,45 la sută) mai mult comparativ cu perioada precedentă (1 659,8 mil. lei). Rezervele tehnice pentru asigurările generale constituie 1 115,7 mil. lei (63,14 la sută) și pentru asigurările de viață - 651,2 mil. lei (36,86 la sută). Rezervele tehnice de asigurare reprezintă 55,67 la sută din totalul obligațiilor companiilor de asigurări.

În 2020, asiguratorii au raportat, total per piață, profit net în cuantum de 87,3 mil. lei, inclusiv 10 au raportat profit net în sumă de 99,4 mil. lei și 3 - pierderi nete în cuantum de 12,1 mil. lei, dat fiind majorarea cheltuielilor suportate în 2020.

**Tabelul nr. 3.2.4. Obligațiile societăților de asigurări**

Indicatori	2018	2019	2020	2020/2019	2020/2019 %
<b>Total obligații (pasive), mil. lei</b>	3,481.9	3,097.5	3,173.9	76.4	<b>2.47</b>
<b>asigurări generale</b>	2,430.3	2,345.3	2,339.2	-6.1	<b>-0.26</b>
<b>asigurări de viață</b>	1,051.6	752.2	834.7	82.5	<b>10.97</b>
<b>Capital propriu, mil. lei</b>	1,404.8	1,128.7	1,118.0	-10.7	<b>-0.95</b>
<b>asigurări generale</b>	1,010.7	982.1	958.2	-23.9	<b>-2,43</b>
<b>asigurări de viață</b>	394.1	146.6	159.8	13.2	<b>9,0</b>
<b>Capital social, mil. lei</b>	620.3	497.4	490.4	-7.0	<b>-1.41</b>
<b>asigurări generale</b>	528.2	474.9	467.9	-7.0	<b>-1,41</b>
<b>asigurări de viață</b>	92.1	22.5	22.5	0	<b>-</b>
<b>Rezerve tehnice, mil. lei</b>	1,754.4	1,659.8	1,766.9	107.1	<b>6.45</b>
<b>în asigurări generale</b>	1,131.4	1,079.6	1,115.7	36.1	<b>3.35</b>
<b>în asigurări de viață</b>	623.0	580.2	651.2	71.0	<b>12.24</b>
<b>Profit net (pierdere netă), mil. lei</b>	31.1	-14.8	87.3	102.2	<b>de 7 ori</b>
<b>Ponderea Rezervelor tehnice în total pasive, %</b>	<b>50.39</b>	<b>53.58</b>	<b>55.67</b>	<b>2,09 p.p.</b>	

De menționat, că în cazul depunerii/retragerii licențelor de activitate asupra societăților respective, potrivit cadrului normativ aferent, continuă să fie exercitată funcția de supraveghere specială (temei: art.26 alin.(8) din Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări), iar la situația din 31.12.2020, sunt supravegheate și monitorizate 5 societăți, urmare a retragerii licențelor de activitate. Astfel, se relevă că în total în 2020, societățile fără licență au continuat să își onoreze obligațiile asumate pe contractele de asigurare, achitând despăgubiri și indemnizații în cuantum 9,8 mil. lei, iar la situația din 31.12.2020, aceștia au raportat rezerve tehnice în mărime de 170,7 mil. lei (2019-182,63 mil. lei), inclusiv rezerve matematice - 91,9 mil. lei (2019-102,5 mil. lei), total active - 441,5 mil. lei, profit net - 13,1 mil. lei.

În scopul prevenirii plății unor despăgubiri disproporționate, care ar afecta stabilitatea financiară a societăților de asigurări, acestea apelează la reasigurare ca instrument de transfer al riscurilor unei societăți de asigurare către o societate de reasigurare. Acest fapt conduce la îmbunătățirea situației financiare a cedentului prin reducerea riscurilor tehnice, diversifică și omogenizează portofoliul de asigurări și creează capacități suplimentară de asigurare. Valoarea totală a primelor cedate în reasigurare (2020) a constituit 309,1 mil. lei, înregistrând o descreștere cu 33,1 mil. lei față de 2019.

**Tabelul nr. 3.2.5. Indicatori principali privind activitatea de reasigurare, mil. lei**

Indicatori	2018			2019			2020			Total 2020/2019
	generale	viață	TOTAL	generale	viață	TOTAL	generale	viață	TOTAL	
Prime cedate în reasigurare	319,2	4,3	323,5	337,8	4,4	342,2	304,8	4,3	309,1	-33,1
Prime încasate pe riscurile primite în reasigurare	1,9	0	1,9	0,9	0	0,9	4,0	0	4,0	3,1
Pondere primelor cedate în reasigurare în prime brute subscrise (%)	19,65	0,26	19,91	20,79	0,27	21,06	20,79	0,30	21,27	0,21

### ACTIVITATEA DE LICENȚIERE/ÎNREGISTRARE/AVIZARE

Activitatea de autorizare – avizare din domeniul asigurărilor a vizat ca obiective principale:

- susținerea dezvoltării sectorului asigurări-reasigurări prin aliniere la cerințe și la bunele practici;
- păstrarea guvernancei corporative în sistemul de asigurări la standarde înalte;
- menținerea permanentă a cerințelor impuse de conceptul fit & proper pentru entitățile care activează pe piața asigurărilor.

Entitățile reglementate și supravegheate de către CNPF care au făcut obiectul principalelor activități de autorizare - avizare din domeniul asigurărilor sunt:

- Societăți de asigurare-reasigurare, în număr de 11 de societăți la finele anului 2020 (1 – cu licența suspendată) față de 13 de societăți la finele anului 2019 (reducerea numărului de asigurători se datorează: retragerii benevole a licenței - în cazul CA "AUTO-SIGURANTA" SA, retragerii licenței urmare a depunerii cererii de insolvabilitate – în cazul CA "KLASSIKA ASIGURĂRI" SA);
- Brokerei în asigurări-reasigurări, în număr de 41 de brokerei la finele anului 2020, în scădere față de finele anului 2019 când se înregistrau 52 de brokerei (diminuarea numărului de intermediari se datorează în principal retragerii licențelor urmare neconformării cerințelor de capital minim; în anul 2020 au fost licențiați 2 brokerei de asigurare-reasigurare);
- Agenți de asigurare / agenți bancassurance, în număr de 61 entități la finele anului 2020, în creștere față de finele anului 2019 când se înregistrau 28 de agenți. Pe parcursul perioadei de gestiune 34 de agenți au fost înregistrați în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance, iar un (1) agent a fost radiat din Registrul prenotat;
- Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule;
- Entități de audit: pe parcursul anului 2020 pe piața asigurărilor au fost avizate 19 echipe de audit.

**Tabelul nr. 3.2.6. Numărul participanților profesioniști licențiați/înregistrați pe piața de asigurări**

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Societăți de asigurare	14	13	11
Brokerei de asigurare și/sau reasigurare	62	52	41
Agenți de asigurare persoane juridice/ agenți bancassurance		28	61
<b>TOTAL</b>	<b>76</b>	<b>93</b>	<b>113</b>

Principalele acțiuni desfășurate în cadrul activităților de licențiere/înregistrare/avizare a participanților profesioniști la piața asigurărilor:

- eliberarea, suspendarea și retragerea licențelor la asigurători/brokeri de asigurare-reasigurare;
- verificarea și analiza materialelor depuse de asigurători pentru reperfectarea licenței prin completarea activității cu noi clase/tipuri de asigurare, ori excluderea acestora din activitate;
- examinarea cerilor privind includerea/excluderea subdiviziunilor aferente operării modificărilor în Registrul asigurătorilor și brokerilor de asigurare-reasigurare;
- înregistrarea entităților în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance;
- aprobarea prealabilă a persoanelor cu funcție de răspundere ale asigurătorilor și intermediarilor în asigurări; avizarea înregistrării de stat a modificărilor operate în documentele de constituire și în datele asigurătorilor înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice.

În 2020, urmare a demersurilor participanților profesioniști la piața asigurărilor (pe de o parte) și intervențiilor CNPF (pe de alta), în materie de autorizări și sancțiuni s-au realizat următoarele:

<p>Licențe și avize</p> <p>Societățile de Asigurare</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ 2 licențe retrase („AUTO – SIGURANTA” SA; „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA)</li> <li>▪ 1 licență suspendată („MOLDOVA –ASTROVAZ” SA)</li> <li>▪ 2 licențe reperfectate</li> <li>▪ 63 note-raport privind operarea modificărilor și completărilor în Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor</li> <li>▪ 4 avize în vederea înregistrării de stat a modificărilor operate în documentele de constituire (Statut)</li> <li>▪ 1 aviz în vederea înregistrării de stat a modificărilor operate în documentele de constituire privind majorarea capitalului social</li> <li>▪ 3 avize privind aprobarea numirii membrilor organului executiv</li> <li>▪ 6 avize pentru aprobarea prealabilă a membrilor Consiliului Societății</li> <li>▪ 8 avize privind aprobarea membrilor Comisiei de cenzori</li> <li>▪ 2 avize privind aprobarea desemnării contabilului-șef/contabilului-șef adjunct</li> <li>▪ 2 avize privind aprobarea actuarului</li> <li>▪ 8 avize privind desemnarea membrilor Comitetului de audit</li> <li>▪ 15 avize privind desemnarea altor persoane cu funcție de răspundere</li> <li>▪ 5 avize privind majorarea/micșorarea participației calificate în capitalul social</li> <li>▪ 1 aviz privind investirea a mai mult de 15 la sută din capitalul propriu</li> <li>▪ 19 avize cu privire la aprobarea prealabilă a entității și membrilor echipei de audit</li> </ul>
<p>Licențe și avize</p> <p>Brokeri de asigurare/reasigurare</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ 2 licențe acordate (BAR ”SUCCES ASIG” SRL, BAR „ASPREM ELITE” SRL)</li> <li>▪ 12 licențe retrase</li> <li>▪ 3 decizii de suspendare a licenței</li> <li>▪ 5 licențe reperfectate</li> <li>▪ 5 note-raport privind operarea modificărilor și completărilor în Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor</li> <li>▪ 8 avize privind aprobarea numirii persoanelor cu funcție de răspundere</li> </ul>
<p>Agenți de Asigurare</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ 34 entități înregistrate în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance</li> <li>▪ 1 entitate radiată din Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance</li> </ul>

Atestarea specialiștilor va asigura o protecție mult îmbunătățită a consumatorilor datorită faptului că obligă asigurătorii/intermediarii la transparență sporită, dezvoltarea unei mai bune supravegheri și guvernanta a produselor de asigurare prin impunerea de obligații privind consultanța în produsele de asigurare și reglementează în mod optim formarea profesională în domeniul de asigurări. Societățile de asigurare elaborează și furnizează programe de pregătire profesională continuă angajaților proprii și agenților bancassurance pentru care sunt responsabili.

**Tabelul nr. 3.2.7. Atestarea specialiștilor**

	Numărul specialiștilor care au obținut certificate de calificare în 2020	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2020
<b>Specialiști atestați și certificați în domeniul asigurărilor, inclusiv</b>		
<b>Persoane cu funcție de distribuție</b>	27	389
<b>Auditori atestați</b>	-	22
<b>Actuari certificați</b>	-	11

## ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL

### Activitatea de supraveghere off-site

Având în vedere "spațiul limitat" în condițiile crizei pandemice, monitorizarea și supravegherea CNPF asupra pieței preponderent a fost focusată pe acțiuni "din oficiu".

Procesul de supraveghere off-site s-a bazat pe recepționarea, generalizarea și analiza rapoartelor specializate ale participanților profesioniști ai pieței de asigurări. Astfel, în 2020 au fost recepționate și analizate 2271 rapoarte:

- de la companiile de asigurări: 1210 rapoarte specializate și financiare;
- de la intermediarii în asigurări - 1049 rapoarte specializate;
- de la actuari - 12 rapoarte actuariale (aferele perioadei anului 2019).

Ca rezultat al monitorizării activității participanților pieței, în baza situațiilor financiare și a rapoartelor specializate prezentate, s-au efectuat 41 analize din oficiu privind:

- indicatorii prudențiali și financiar ai companiilor de asigurări;
- situația financiară a acționarilor semnificativi;
- supravegherea specială a societăților fără licență;
- evoluția pieței RCA și Carte Verde;
- implementarea planurilor de redresare/remediere financiară de către companiile de asigurări;
- rezultatele testelor de adecvare a rezervelor tehnice;
- monitorizarea achitării primelor de asigurare de către brokerii de asigurare-reasigurare;
- rapoartele de audit în scop de supraveghere;
- corectitudinea aplicării primelor de asigurare RCA;
- analiza procedurii de încasare a plăților și taxelor regulatorii;
- corectitudinea încheierii contractelor de asigurare în limitele claselor incluse în licență;
- monitorizarea intermediarilor în asigurări.

În cadrul analizelor din oficiu s-au constatat neconcordanțe, ce țin de:

- reflectarea datelor în rapoartele specializate prezentate;
- netransferarea de către brokerii de asigurare-reasigurare a primelor de asigurare în termen către asigurători;
- nerespectarea nivelului capitalului propriu/activelor nete ai unor acționari semnificativi ai asigurătorilor;
- respectarea prescripțiilor emise societăților sub supraveghere specială;
- executarea măsurilor potrivit planurilor de redresare financiară aprobate;
- insuficiența unor rezerve tehnice de asigurare urmare a testelor de adecvare;
- nerespectarea cadrului normativ privind calcularea provizionului de către un asigurător;
- deficit de active eligibile și diversificarea insuficientă a activelor cu concentrare sporită în active cu probabilitate mică de valorificare în termeni proximi în mijloace bănești;
- insuficiența de active lichide în raport cu rezervele tehnice;
- încheierea contractelor de asigurare în afara limitelor claselor incluse în licența de activitate.

### Activitatea de supraveghere on-site

Pe parcursul lui 2020, în cadrul entităților pieței de asigurări (inclusiv cu licențe retrase) au fost inițiate și efectuate 8 acțiuni de control, care se prezintă în tabelul ce urmează:

**Tabelul nr. 3.2.8. Acțiunile de control**

	Asigurători, inclusiv cu licențe retrase	Brokeri de asigurare/reasigurare
<b>Acțiuni de control, inclusiv:</b>	5	3
<b>Tematic planificat</b>	0	*
<b>Tematic</b>	3	*
<b>Inspecții în teren</b>	2	3

Controalele și inspecțiile au vizat aspecte legate, de:

- executarea deciziilor autorității de supraveghere privind retragerea licențelor unor asigurători, inclusiv verificarea activelor, pasivelor și indicatorilor de stabilitate financiară;
- respectarea cadrului normativ aferent calității activelor admise la acoperirea fondului asiguraților, cât și a activelor admise în fondul asigurătorului, a regulilor de dispersie a activelor, nivelului ratei de solvabilitate și coeficientului de lichiditate;
- evaluarea activelor și datoriilor;
- respectarea achitării cotelor-părți în prima de reasigurare pentru menținerea contractului de reasigurare „Excedent de daună”, încheiat de către BNAA conform criteriilor solicitate de către Consiliul Birourilor „Carte Verde”;
- verificarea termenilor de soluționare a dosarelor de daune și achitarea despăgubirilor pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto (internă/externă);
- respectarea transferării asigurătorilor și/sau reasigurătorilor, în termen, a primelor de asigurare colectate de la asigurați;
- verificarea Contului de garantare pentru RCA;
- conformarea cerințelor față de persoanele cu funcții de conducere.

Urmare a activităților de control au fost dispuse, prin decizii, anumite măsuri de remediere și în mod proactiv, ținând cont de principiul proporționalității, respectiv, au fost formulate recomandări privind activitatea desfășurată de titularii de licențe/licențe retrase la piața asigurărilor, după cum urmează:

- 1 decizie prin care a fost suspendată, pentru un termen de 3 luni, licența unui asigurător și depusă în instanța de insolvență cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvență.

A fost prescris asigurătorului:

- *interzicerea încheierii unor noi contracte de asigurare (reasigurare) și a prelungirii contractelor în vigoare;*
- *onorarea obligațiilor asumate anterior suspendării licenței;*
- 1 decizie prin care a fost instituită supravegherea specială la două societăți cu licențe retrase și prescris conformarea necondiționată cerințelor regulamentare și remedierea imperfecțiunilor/carențelor constatate în cadrul controlului;
- 1 decizie prin care s-a luat act de rezultatele inspecțiilor în cadrul a trei brokeri de asigurare (reasigurare);
- 2 decizii prin care un asigurător a fost avertizat cu aplicarea măsurilor corespunzătoare, potrivit legislației, inclusiv administrarea specială și/sau suspendarea licenței.

A fost prescris asigurătorului:

- *asigurarea unui sistem de guvernare eficient, prin administrare corectă și prudentă;*
- *conformarea persoanelor cu funcție de răspundere cerințelor cadrului normativ aferent domeniului.*

Pentru un participant profesionist la piața asigurărilor (asigurător) a fost finalizat controlul tematic inițiat la sfârșitul lui 2019, fiind emisă o decizie prin care:

- a fost sancționat cu amendă;
- i-a fost prescris conformarea necondiționată cerințelor regulamentare și remedierea imperfecțiunilor/carențelor constatate de misiunea de control.

Principalele aspecte sesizate în urma acțiunilor de control, au fost:

- nedispunerea de active eligibile suficiente pentru a acoperi rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă, inclusiv de garantare;
- calcularea majorată a indicatorului ratei de solvabilitate, în unele cazuri denaturând pregnant indicatorul ratei de solvabilitate, valoarea recalculată în urma controlului, constituind o valoare mult sub nivelul stabilit de prevederile cadrului normativ în vigoare;

- supraîndatorarea, manifestată prin imposibilitatea de satisfacere a obligațiilor curente, exigibile și scadente, fiind stabilit că datoriile totale devansau activele totale, fapt ce a confirmat prezența indicilor de insolvabilitate;
- cuantificarea valorii activelor nete sub nivelul capitalului social;
- nerespectarea termenului acordat transferului portofoliului deținut sau rezoluționarea în totalitate a contractelor de asigurare în vigoare;
- desfășurarea activității de investire și fructificare a fondurilor și rezervelor proprii, prin acordare de împrumuturi în lipsa activelor libere de obligații;
- transferarea asigurătorilor a primelor de asigurare în afara termenului de scadență prevăzut în contractul de asigurare;
- constatarea deficiențelor și neregulilor în:
  - *formarea rezervelor tehnice de asigurare și cotei reasigurătorului;*
  - *evaluarea prudentială a activelor și a categoriilor de active admise să reprezinte fondurile asiguraților;*
  - *aplicarea regulilor de dispersie și admiterea acestora să reprezinte fondul asiguraților;*
  - *evaluarea activelor potrivit standardelor internaționale;*
  - *respectarea rigorilor normative privind activitatea de reasigurare, inclusiv cu referire la limita maximă a răspunderii pentru riscul preluat în reasigurare;*
  - *diminuarea sumei despăgubirilor de asigurare;*
  - *efectuarea cheltuielilor efectiv operaționale contrare activității curente;*
  - *completarea rapoartelor specializate cu date neveridice;*
  - *calcularea și reflectarea provizioanelor;*
  - *acordarea împrumuturilor;*
  - *eliberarea polițelor RCA;*
  - *menținerea Contului de Garantare pentru RCA;*
  - *conformarea cerințelor actelor normative în raport cu bunurile imobile.*

### MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE

În cadrul supravegherii participanților profesioniști la piața asigurărilor, pe lângă acțiunile de susținere a sectorului de asigurări privind unele măsuri prudentiale ce țin de activele eligibile și dispersia acestora, prorogarea termenului de raportare și de efectuare a auditului situațiilor financiare și în scop de supraveghere, au fost aprobate măsuri prudentiale materializate în emiterea unor decizii:

- 1 decizie prin care s-a prescris unui asigurător executarea măsurilor indicate în Planul de remediere financiară;
- 2 decizii prin care s-a inițiat procedura de tragere la răspundere contravențională a persoanelor cu funcție de răspundere pentru nerespectarea prescripțiilor anterioare, precum și neexecutarea a două puncte din Planul de remediere financiară în raport cu termenul prestabilit, precum și cu indicatorii de progres;
- 3 decizii prin care: a fost menținută procedura de remediere financiară prin administrare specială (1 asigurător), instituită administrarea specială cu interzicerea subscrierii noilor contracte de asigurare RCA și CV (1 asigurător), administrare specială provizorie (1 asigurător);
- 1 decizie prin care s-a încetat procedura de remediere prin administrare specială la un asigurător și s-a înaintat în instanța de insolvabilitate cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate;
- 1 decizie prin care a fost retrasă licența unui asigurător, având ca temei intentarea procesului de insolvabilitate;
- 1 decizie prin care au fost suspendate operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale unui asigurător;
- 1 decizie prin care a fost consimțit acordul privind utilizarea mijloacelor bănești de către un asigurător din Contul de garantare pentru RCA, nominalizate sursele de suplinire a acestuia și atenționat asigurătorul privind utilizarea acestora;
- 1 decizie privind prescrierea prezentării rapoartelor specializate ale 6 companii de asigurări;
- 1 decizie privind prescrierea conformării cadrului normativ a 15 brokeri de asigurare de achitare a primelor de asigurare și asigurătorilor – întreprinderea măsurilor de încasare a primelor date;

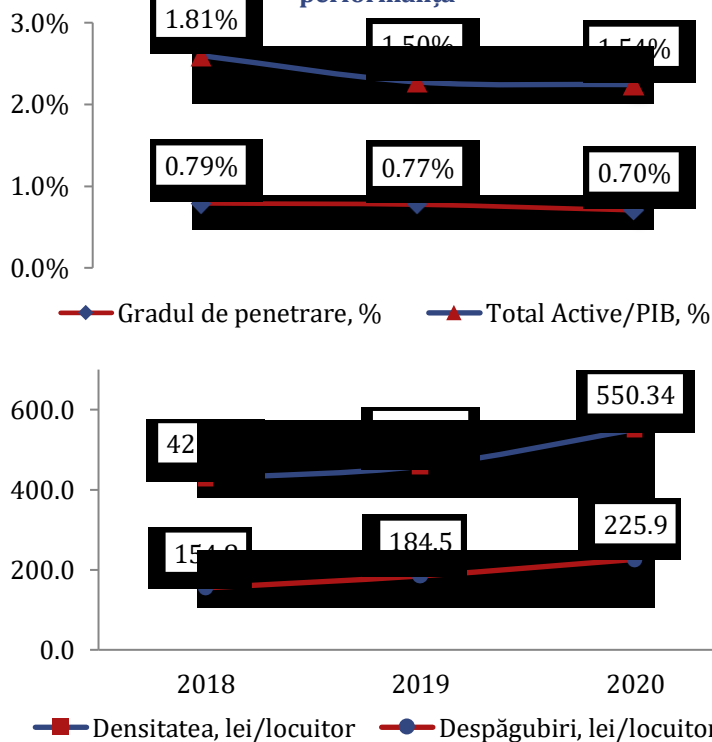
- 2 decizii de suspendare/anulare a suspendării operațiunilor bancare la conturile bancare ale 1 broker în cazul neexecutării prescripției CNPF;
- 1 decizie referitor la aprobarea planului de redresare a unui asigurator;
- 2 decizii cu privire la încetarea procedurii de redresare financiară în cazul a 2 asiguratorii care a întrunit cerințele legale;
- 1 decizie privind prescrierea respectării necondiționate a prevederilor cadrului normativ, la încheierea contractelor de asigurare în limitele claselor de asigurări pentru care deține licența de activitate și aplicarea sancțiunii sub formă de avertisment;
- 1 decizie de preluare de către BNAA a obligațiilor aferente contractelor de asigurare Carte Verde încheiate de un asigurator;
- 5 demersuri Serviciului de Prevenire a Combaterii Spălării Banilor privind neregulile constatate în urma analizei rapoartelor de audit în scop de supraveghere;
- 40 de atenționări participanților profesioniști privind deficiențele constatate urmare a analizelor din oficiu realizate.

### INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Densitatea primei de asigurare pe cap de locuitor este un indicator care exprimă scara de utilizare a produselor de asigurare de către populație. În 2020 prima per capita a atins nivelul de aproximativ 550,34 lei/locuitor - o creștere de 91,75 lei, iar valoarea despăgubirilor achitate per locuitor a cuantificat 225,9 lei/locuitor în creștere cu 41,4 lei comparativ cu anul precedent.

Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat ca raport între primele brute subscrise și PIB, a înregistrat nivelul de 0,70 la sută, fapt ce atestă o descreștere a acestui indicator comparativ cu 2019 cu 0,07 puncte procentuale. Acesta denotă că ritmul de creștere al PIB-ului a fost superior celui de extindere a activităților de (re)asigurare, respectiv se rezumă că sectorul nu evoluează „în pas” cu economia. În acest sens, suntem în situația de a recunoaște că piața locală de asigurări este una subdezvoltată și fragilă.

Diagrama nr. 3.2.12. Evoluția indicatorilor de performanță



### GUVERNANȚA CORPORATIVĂ A COMPANIILOR DE ASIGURĂRI

În supravegherea continuă off-site, pe lângă analizele cantitative și calitative ale tuturor raportărilor conform legislației în vigoare, în 2020 s-a realizat monitorizarea continuă a sistemului de guvernanză al societăților de asigurare. S-a monitorizat guvernanză corporativă, precum și adecvarea politicilor și procedurilor elaborate în raport cu volumul și complexitatea activității.

De asemenea, s-au realizat convorbiri/întâlniri periodice cu persoanele din conducerea societăților și cu cele care dețin funcții cheie în cadrul acestora, urmărindu-se îndeplinirea continuă a cerințelor de competență a acestora, precum și funcționalitatea la nivelul conducerii în ansamblu a societății de asigurare. Alegerea de către organele competente ale asiguratorului a persoanelor în funcțiile de membru al consiliului societății, al comisiei de cenzori, al comitetului de audit, al organului executiv, altor persoane care dețin funcții critice se aprobă în prealabil de către CNPF (44 de avize eliberate în acest sens). De asemenea, ținând cont de principiul proporționalității, în cazul unor societăți de asigurare au fost formulate recomandări menite să conducă la îmbunătățirea proceselor și procedurilor interne, cu scopul de a întări sistemul de guvernanză.

În vederea trecerii la supravegherea bazată pe prevenirea și gestiunea riscurilor, s-a monitorizat o serie de indicatori, care au rolul de a semnaliza potențialele amenințări la adresa stabilității financiare a entităților supravegheate și care stau la baza analizei calitative a guvernantei societății. Supravegherea bazată pe riscuri, din perspectiva conduitei, are ca scop dezvoltarea unei structuri unice care să aducă coerență și maturitate gestionării riscurilor în cadrul societăților de asigurare și presupune parcurgerea următoarelor etape:

**Etapa I: Identificarea riscurilor**

- *Relații în cadrul promovării/distribuirii produselor de asigurare;*
- *Conflicte de interese.*

**Etapa II: Organizare și funcționare**

- *Evaluarea riscurilor la nivel de entitate ;*
- *Analiza cantitativă și calitativă a rapoartelor primite la CNPF.*

**Etapa III: Determinarea impactului și a probabilității materializării riscurilor**

- *Determinarea importanței entității asupra obiectivelor de protejare a consumatorilor de servicii, piața disciplinată și stabilitatea financiară.*

**3.3 SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ**

**POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI STRUCTURA PIETEI**

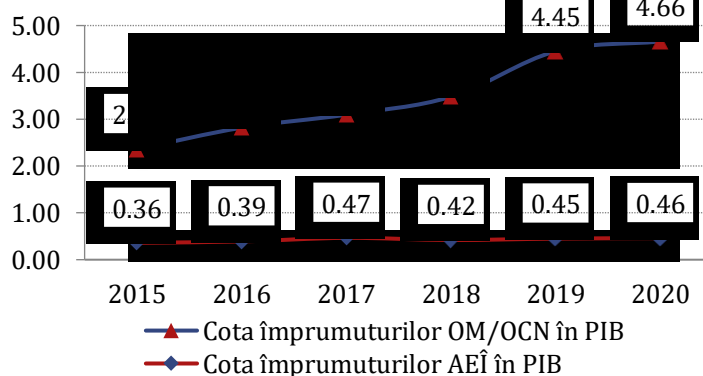
Pe parcursul anului 2020, evoluția poziției financiare a sectorului de creditare nebanară în economie, a fost determinată de consecințele economice, sociale și financiare negative declanșate de coronacriză.

În condițiile scăderii substanțiale a valorii PIB-ului la nivel național (2020), ponderea stocului de credite acordate de către sector în PIB a înregistrat o creștere cu 0,22 p.p., atingând valoarea de 5,12 la sută, consemnând însă unul din cele mai joase ritmuri de creștere în ultimii 5 ani.

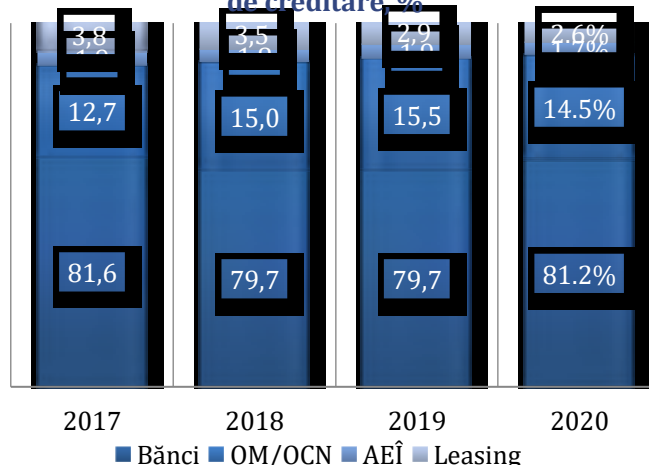
Cuantificăm, "poziția" (cota) sectorului de creditare nebanară - unul alternativ celui bancar - în premieră pentru ultimii ani, înregistrează un trend în descreștere în 2020 cu 1,5 p.p., involuția corespunzătoare explicându-se prin faptul comprimării relative a creditării nebanare de către entități, concomitent cu implementarea măsurilor de atenuare a efectelor pandemice asupra populației, recomandate de autoritatea de supraveghere, cum ar fi suspendarea/prorogarea plății ratelor de credit. De asemenea, această descreștere a fost cauzată de modificări ale cadrului de reglementare care în ansamblul său determină OCN la o creditare mai limitată și prudentă, poziționând sectorul în o paradigmă de sustenabilitate și reziliență sporită.

Similar domeniului OCN, infrastructura asociațiilor de economii și împrumut - segment, activitatea căruia se desfășoară în mediul rural, entitățile corespunzătoare fiind întemeiate pe principii cooperatiste de ajutor reciproc, au înregistrat în ultimii 3 ani o cotă relativ stabilă de sub 2,0 la sută (raportat la sectorul financiar per total), în scădere în 2020 cu circa 0,2 p.p.

**Diagrama nr. 3.3.1. Ponderea împrumuturilor acordate în PIB, %**



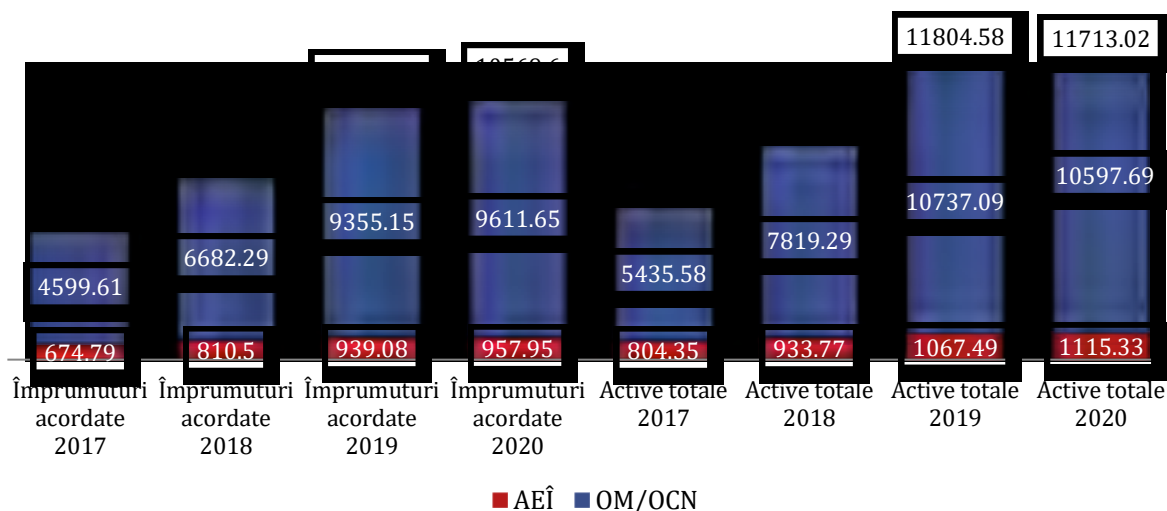
**Diagrama nr. 3.3.2. Structura sectorului de creditare %**



Valoarea activelor totale deținute de întreg sectorul de creditare nebanară (AEÎ și OCN) a înregistrat o involuție pe parcursul anului 2020. Activele sectorului au constituit 11713,02 mil. lei, menținând aproximativ valoarea similară a anului pre-pandemic.

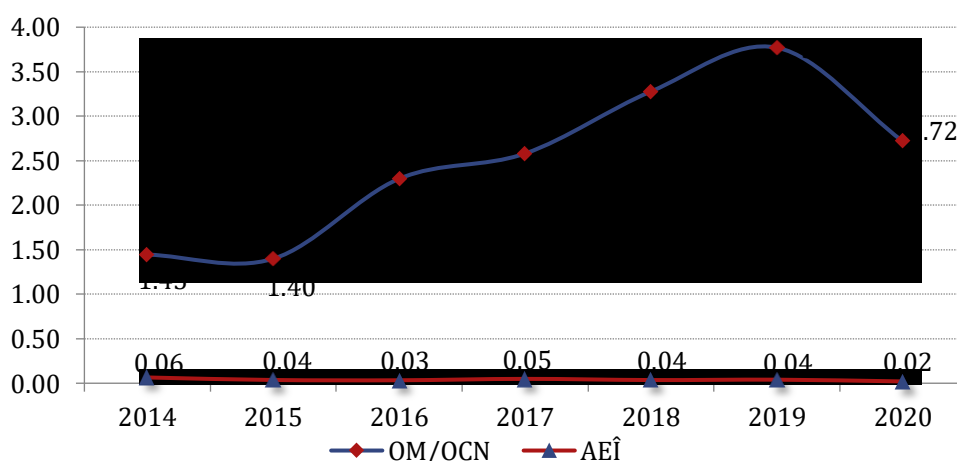
Eficiența utilizării activelor și capitalului propriu de către entitățile sectorului de creditare nebanară a rezultat cu o rată de rentabilitate de circa 4,4 la sută, respectiv 12,2 la sută, în descreștere cu 4,5 p.p. și, respectiv, 15,6 p.p. comparativ cu 2019.

**Diagrama nr. 3.3.3. Evoluția activelor și împrumuturilor acordate, mil. lei**



Interdependența sectoarelor financiare de creditare determinate de efectele finanțării co-sectoriale accentuează importanța monitorizării riscului de contagiune financiară. În această ordine de idei, reținem că presupusa expunere a băncilor în raport cu entitățile de creditare nebanară se cifrează la (doar) 2,7 la sută din stocul total al creditelor bancare, ceea ce reprezintă o cotă infimă, impactul (în materie de stabilitate financiară) fiind unul nesemnificativ.

**Diagrama nr. 3.3.4. Rata de contagiune sectorială financiară. Credite primite de OM/OCN și AEÎ de la bănci/Portofoliul creditelor acordate de bănci, %**



Astfel, potrivit analizelor din oficiu, circa 21 la sută din toate sursele atrase de sectorul OCN aparțin creditelor primite de la băncile locale sau 12,9 la sută raportate la portofoliul de împrumuturi. Spre comparație, expunerea băncilor față de domeniul AEÎ este minimă – de până la 0,1 la sută, consemnând un trend mult mai temperat.

Rata de penetrare a serviciilor de creditare nebanară oferite de OCN în rândul populației active ale țării se menține a fi cu un trend ascendent, reprezentând circa 53,36 la sută, în condițiile în care valoarea statistică a populației active estimate în 2020 (potrivit [www.statistica.md](http://www.statistica.md)) înregistrează o diminuare cu 5,7 la sută. Context în care accesul la finanțe reprezintă o verigă indispensabilă în catalizarea dezvoltării

economiei țării, o vulnerabilitate asociată sectorului de creditare nebancaară este riscul iminent de supraîmpovărare a populației cu împrumuturi preponderent de consum, care nu generează venit debitorului, în vederea onorării obligațiilor asumate.

Astfel, se relevă că o dimensiune aparte a cadrului de funcționare a sectorului vizat o constituie protecția consumatorilor serviciilor de creditare nebancaare prestate. Completările inițiate de către CNPF la Legea nr.1/2018 (Legea nr.23/2020, în vigoare din 20.04.2020) privind limitarea oricăror plăți aferente unui contract de acordare a creditului nebancaar/leasing financiar (pentru clientul persoană fizică, pe un termen mai mic de 2 ani și/sau în care suma inițială debursată este de până la 50 de mii de lei) la valoarea debursată conform contractului respectiv, a avut drept obiectiv protecția consumatorilor de servicii financiare de potențialele abuzuri care pot fi admise de către creditorii neonești. De asemenea, potrivit amendamentelor, a fost interzisă modificarea contractelor de credit pentru consumatori care duc la mărirea obligației pecuniare a acestora.

Astfel, în cazul încălcării prevederilor menționate supra, privind limitarea indirectă a dobânzilor, OCN este în drept să solicite doar restituirea sumei inițiale, debursate conform contractului de credit/leasing financiar acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți).

Potrivit datelor vizualizate pe portalul național al instanțelor de judecată, în 2020, se atestă în total cca 400 litigii aferente tematicii creditării persoanelor de către OCN, fapt ce constituie 0,08 la sută din numărul total de credite acordate de întreg sectorul OCN (OCN oferă credite nebancaare/leasing financiar în mărime de peste 9,0 mlrd. lei la cca 470,0 mii clienți). Relevant este, că normele legale prenotate au devenit efective abia la mijlocul anului 2020, CNPF pe parcursul semestrului II (al anului respectiv) examinând cca 100 de petiții din partea consumatorilor, consiliind persoanele în soluționarea cazurilor invocate în limita competențelor conferite. În vederea captării multidimensionale a riscului de supraîndatorare a consumatorilor, începând cu finele lunii martie 2021, intră în vigoare prevederile care obligă OCN să raporteze cel puțin către un birou al istoriilor de credit, iar acestea urmează să facă schimb reciproc de date.

Rezumând cele consemnate, rezultat al analizei evoluției sectoriale se constată că măsurile adoptate de CNPF urmează în continuare a fi axate pe asigurarea premiselor pentru îmbunătățirea gestionării riscurilor de către sector, diminuarea arbitrajului de reglementare, dar și atenuarea potențialelor efecte sistemice care pot apărea dinspre acest sector.

### **ACTIVITATEA DE AUTORIZARE/LICENȚIERE**

Activitatea de licențiere/avizare exercitată (2020) vizavi de sectorul de creditare nebancaară, a reprezentat o primă verigă a unui proces complex de supraveghere exprimat prin identificarea și determinarea nivelului de acces atribuit prin cadrul legal participanților la această piață. Activitatea pe această dimensiune, a constat în analiza cererilor transmise de către entitățile din domeniul vizat și a documentelor însoțitoare, verificarea condițiilor, a criteriilor și a conformității cu prevederile legale în vigoare, activitate ce s-a soldat în anul 2020 prin emiterea de către CNPF a unui număr total de 381 de decizii/acte cu caracter individual.

### ***Organizațiile de creditare nebancaară***

Potrivit mandatului conferit de Legea nr. 1/2018 privind organizațiile de creditare nebancaară, cu modificările și completările ulterioare, CNPF asigură dezvoltarea domeniului de creditare nebancaară, inclusiv prin procesul de avizare/înregistrare a acestor entități în lumina normelor legale care se referă la: reglementarea condițiilor de acces la activitatea de creditare nebancaară, stabilirea statutului juridic și a particularităților de constituire și de activitate a organizațiilor de creditare nebancaară, asigurarea condițiilor de apărare a drepturilor și a intereselor legitime ale creditorilor, ale donatorilor, ale clienților, evaluarea persoanelor care administrează aceste entități, structurii de proprietate inclusiv a beneficiarilor efectivi, etc.

Pe parcurs (2020), sectorul organizațiilor de creditare nebancaară a fost marcat de modificarea Legii nr.1/2018 (prin Legea nr.23/2020 pentru modificarea unor acte legislative) și necesitatea adaptării activității OCN la următoarele elemente:

- majorarea cerinței minime a capitalului social și obligativitatea deținerii și menținerii capitalului reglementat;
- calificarea împrumutului subordonat și criteriile ce urmează a fi îndeplinite;
- înăsprirea restricțiilor cu privire la sursele atrase de la public;
- limitarea expresă a costurilor la creditele pentru consumatori și interzicerea modificării prevederilor contractuale care duc la mărirea obligațiilor pecuniare.

În context, a avut loc continuarea procesului de aliniere a organizațiilor de creditare nebancaară la prevederile Legii nr.1/2018 (cu modificările menționate supra), dar și a cadrului normativ secundar (Regulamentul cu privire la modul de avizare și înregistrare a organizațiilor de creditare nebancaară în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate și Regulamentul cu privire la transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebancaară, aprobate prin Hotărârea CNPF nr.41/4/2018), proces concretizat în:

- avizarea înregistrării de stat a OCN ca rezultat al depunerii cererilor privind constituirea, reorganizarea, lichidarea sau suspendarea activității;
- înregistrarea în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate (în continuare - Registru), ca urmare a procesului de notificare.

Procesul de avizare/înregistrare în Registru fiind un proces care impune, inclusiv examinarea documentară a unui set extins de documente care urmează să confirme corespunderea organizațiilor cerințelor legale prevăzute, mai cu seamă:

- exigențelor stabilite față de administratori și fondatori (art. 12 din Legea nr. 1/2018);
- deținerii mărimii minime a capitalului social inițial (art. 17 din Legea nr. 1/2018);
- elaborării și aprobării regulamentelor interne privind prestarea serviciilor, privind cadrul de administrare a activității și privind mecanismele de soluționare a pretențiilor clienților (art. 5 din Legea nr. 1/2018);
- transparenței structurii de proprietate a organizației de creditare nebancaară și actualizarea informațiilor cu privire la fondatori (beneficiarii efectivi), etc.

Ca rezultat: în perioada de raportare (2020), CNPF a eliberat:

- 10 avize pentru înregistrarea de stat în vederea constituirii OCN;
- 3 avize pentru înregistrarea de stat privind lichidarea OCN;
- 2 avize pentru înregistrarea de stat a reorganizării prin fuziune (absorbție) a OCN.

De asemenea, au fost supuse procedurii de notificare și înregistrare în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate 13 OCN, la 1 OCN a fost reluată activitatea, la 14 OCN a fost suspendată activitatea, cu efectuarea mențiunilor respective în Registru, iar 13 OCN au fost radiate din Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate, după cum urmează:

- 7 OCN la cererea lor ca rezultat al modificării și completării actelor de constituire prin excluderea activităților de creditare nebancaară;
- 4 OCN ca sancțiune ca rezultat al neconformării cerințelor legislației privind mărimea minimă a capitalului social la data de 1 ianuarie 2020 (200,000 lei);
- 1 OCN ca rezultat al reorganizării;
- 1 OCN ca rezultat al lichidării.

### Tabelul nr. 3.3.1. Înregistrări în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate

Perioada	Numărul OCN înregistrate în Registru	Numărul OCN radiate din Registru	Numărul OCN cu activitatea suspendată	Numărul OCN în drept să desfășoare activități de creditare nebancaară
2019	167	1	1	165
2020	13	13	11	154

La situația din 31.12.2020, Registrul conținea 154 OCN în drept să desfășoare activități de creditare nebancaară, fiind în descreștere comparativ cu sfârșitul anului precedent, ca urmare a modificării cadrului legal și impunerii OCN de noi cerințe privind mărimea minimă a capitalului social. Potrivit prevederilor art.17 alin.(1) din Legea nr.1/2018 (astfel cum a fost modificat de Legea nr.23/2020) mărimea minimă a capitalului social al organizațiilor de creditare nebancaară la data de 1 ianuarie 2021 urma a fi de cel puțin

1,000,000 lei. Astfel imposibilitatea conformării OCN la cerințele menționate a dus la creșterea numărului OCN radiate din Registrul și numărul OCN a căror activitate a fost suspendată.

O activitate consistentă a CNPF, o constituie și actualizarea permanentă a informației conținute în Registrul. Acesta este constituit și structurat pe mai multe compartimente, incluzând datele de identificare a OCN, administratorii, deținătorii, inclusiv beneficiarii efectivi, etc. În 2020, Regulatorul a gestionat 218 cereri privind actualizarea datelor din Registrul. Partea publică a Registrului este disponibilă spre consultare pe pagina web a CNPF.

### Asociațiile de economii și împrumut

Prerogativele Comisiei Naționale în domeniul licențierii/avizării asociațiilor de economii și împrumut sunt stabilite prin Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 care asigură un șir de criterii în vederea desfășurării acestei activități având drept scop protecția drepturilor și intereselor legale ale membrilor asociațiilor de economii și împrumut (AEÎ).

La situația din 31.12.2020, dețin licențe pentru desfășurarea activității profesionale 228 de asociații de economii și împrumut de categoria A și B, fiind în descreștere cu 10 AEÎ (238, 2019) și 1 Asociație Națională Centrală a asociațiilor de economii și împrumut. În anul de referință, urmare a examinării solicitărilor și a documentației anexate, CNPF a emis un șir de acte individuale, din care:

- 1 licență acordată;
- 10 licențe reperfectate;
- 10 licențe retrase;
- 2 licențe suspendate;
- 14 avize pentru înregistrarea de stat a statutelor AEÎ în redacție nouă/modificărilor și completărilor la statute;
- 5 avize privind radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice în rezultatul lichidării AEÎ;
- 9 avize pentru înscrierea în Registrul de stat al persoanelor juridice a datelor privind directorul executiv/conducătorul sucursalei/lichidatorul AEÎ;

În perioada de gestiune (2020), în premieră, grație suportului partenerilor de dezvoltare, un șir de AEÎ au fost conectate (legal și tehnic) la serviciile internaționale de transfer de remitențe, astfel încât persoanele din zonele rurale (membrii AEÎ) pot obține transferuri într-un mod simplificat și eficient. Acest instrument permite direcționarea remitențelor emigranților către zonele rurale ale țării prin intermediul AEÎ ca mijloc de oficializare a fluxurilor de remitențe și de încurajare a incluziunii financiare rurale a beneficiarilor de remitențe. În acest sens, au fost eliberate 35 de acorduri pentru prestarea de către AEÎ licențiate a serviciilor de plată (în calitate de agent de plată a unui prestator de servicii de plată) precum: achitarea bunurilor și serviciilor, remiteri de bani prin transfer intern și remiteri de bani prin sisteme internaționale de transfer rapid.

Un element important în activitatea de autorizare l-a constituit procesul de evaluare și confirmare a membrilor structurii de conducere a AEÎ și anume a persoanelor care dețin funcțiile de membri ai consiliului și a comisiei de cenzori, directori executivi, contabili-șef, dar și conducător al filialei/reprezentanței. Urmare a examinării unui număr vast de documente ce atestă corespunderea persoanelor exigențelor stabilite de cadrul regulator în 2020, au fost confirmați în funcție 21 de administratori din structura de conducere a sistemului AEÎ. În ceea ce privește procesul de atestare a persoanelor supuse certificării pentru structura de conducere în cadrul AEÎ (2020), au fost organizate 2 ședințe a comisiei de atestare, fiind admise la proba de test 11 persoane din care 2 persoane nu au susținut examenul.

### Tabelul nr. 3.3.2. Atestarea specialiștilor

	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de atestare în 2020	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de atestare la 31.12.2020
<b>Specialiști atestați în domeniul asociațiilor de economii și împrumut</b>	9	1 468

## RESTRUCTURAREA SECTORULUI AEÎ

În perioada de referință, a continuat procesul de reformare a sistemului de AEÎ, la baza căruia a stat adoptarea Legii nr.259 din 23.11.2018 pentru modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 (Legea nr.259/2018). Prin constituirea (2019) Asociației Naționale Centrale a asociațiilor de economii și împrumut (Asociația Națională Centrală) - ca rezultat al reorganizării prin fuziune a Asociației de economii și împrumut "Asociația Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut" și Asociației Centrale de Economii și Împrumut "Uniunea Centrală" -, a fost finalizată prima etapă a reformei. În același timp, asociațiile de economii și împrumut deținătoare de acțiuni emise de SA „Corporația de Finanțare Rurală” au fost obligate să le înstrăineze către Asociația Națională Centrală, ultima fiind singura asociație de economii și împrumut care este în drept să dețină valori mobiliare corporative, acest drept fiindu-i atribuit prin norma de exceptare prescrisă în art.52 alin.(2) și alin.(4) din Legea nr. 139/2007.

În rezultat (până la 31.12.2020), au fost încheiate 232 contracte de vânzare-cumpărare cu 232 AEÎ în valoare de 23,5 mil. lei și onorate în termen obligațiile contractuale privind plata contravalorii bănești în volum de 8,6 mil. lei. Este necesar de cuantificat, că odată cu preluarea de către Asociația Națională Centrală a controlului în OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA (la 31.12.2020, total acțiuni deținute - 54 665 sau 92,67 la sută) - aceasta este deținută și gestionată doar de către asociațiile de economii și împrumut în calitate de membri ai Asociației Naționale Centrale, conformându-se principiului „un membru – un vot”, fiind astfel, exceptată oricare inechitate sau conflict de interese.

## ACTIVITATEA DE MONITORIZARE ȘI CONTROL

CNPF desfășoară activități de monitorizare, supraveghere și control a participanților profesioniști aferente domeniului de creditare nebanară din perspectiva obligațiilor de transparență (raportare curentă și periodică) pe care aceștia le au în conformitate cu prevederile legale în vigoare, precum și protejării drepturilor consumatorilor.

În 2020, s-a acordat o atenție deosebită procesului de raportare, verificării datelor și informațiilor transmise, precum și îmbunătățirii calității analizelor și sintezelor elaborate, urmărindu-se creșterea gradului de relevanță și acuratețe, având în vedere faptul că optimizarea procesului de raportare a entităților din sistemul creditării nebanare este un element important în eficientizarea activității de supraveghere și îmbunătățirea atributului de prudențialitate. Scopul urmărit, a fost creșterea capacității de depistare timpurie a eventualelor probleme, de analiză și remediere a acestora, până să afecteze semnificativ interesele consumatorilor de servicii financiare.

O realizare distinsă, care a eficientizat și optimizat procesul de consolidare și analiză a rapoartelor aferente sectorului de creditare nebanară, a fost crearea și implementarea unui sistem informatic electronic cu bază de date privind stocarea, consolidarea, analiza și monitorizarea datelor financiare ale întregului sector de creditare nebanară. Noua arhitectură IT permite transmiterea de către participanți, în format electronic (cu aplicarea semnăturii electronice) a tuturor rapoartelor solicitate, fiind astfel redus considerabil timpul de raportare, simplificată procedura și sporită accesibilitatea, posibilitatea raportării. Totodată, a fost minimizat la zero riscul introducerii datelor eronate din punct de vedere tehnic, inclusiv prin aplicarea unui șir extins de verificări încrucișate între rapoarte. Un efect important este și transparența prezentării datelor, orice modificare fiind înregistrată în sistem, fapt care nu permite manipularea datelor retro-activ și diminuează semnificativ riscurile de schimbări neautorizate.

Monitorizarea procesului de raportare a devenit mult mai efektivă și eficientă, sistemul prezentând date privind procesul de raportare în timp real, fiind ușor detectate entitățile de creditare nebanară care întârzie sau care nu au prezentat rapoartele. Rapoartele de ieșire în ce privește consolidarea datelor, rapoarte specifice de analiză sau rapoarte ad-hoc la cerere se obțin instant, în câteva secunde, lucru care anterior necesita ore în șir și operații manuale de colectare și structurare a datelor. În prezent, sistemul este în funcționalitate deplină și gestionează 395 de entități raportoare, numărul utilizatorilor sistemului a ajuns la 828. Actualmente, anual în sistem sunt stocate aproximativ 2100 de rapoarte specifice și situații financiare anuale, cu o dinamică de înregistrare medie de aproximativ 520 de rapoarte trimestrial.

Adițional, a fost dezvoltat și este implementat modulul analitic informațional de supraveghere bazat pe risc cu indicatori de alertă timpurie pentru sectorul AEÎ, precum și extins sistemul de raportare al OCN cu posibilități de extragere și analiză a datelor aferente beneficiarilor efectivi (a datelor aferente unui anumit beneficiar efectiv, companii, a datelor aferente fondatorilor /asociaților unei anumite companii

și a beneficiarilor efectivi ai acesteia). Aceste complementări IT permit monitorizarea în timp real a potențialelor riscuri determinate de indicatorii de performanță înregistrați, precum și identificarea/analiza eficientă a beneficiarilor efectivi ca element adițional de diminuare a riscului spălării banilor. Astfel, pe parcursul anului de raportare au fost recepționate și analizate 2106 rapoarte ale AEÎ și OCN.

**Tabelul nr. 3.3.3. Numărul rapoartelor prezentate**

Indicatori	Perioada de gestiune					
	2018		2019		2020	
	AEÎ	OM	AEÎ	OM	AEÎ	OCN
<b>Situații financiare anuale</b>	273	176	234	160	229	160
<b>Rapoarte specifice trimestriale</b>	825	480	736	491	700	505
<b>Rapoarte specifice lunare</b>	523	-	512	-	512	-
<b>TOTAL</b>	<b>1621</b>	<b>656</b>	<b>1482</b>	<b>651</b>	<b>1441</b>	<b>665</b>

În același timp, au fost pregătite (2020) toate informațiile statistice publicate pe pagina CNPF, inclusiv informațiile din rapoartele trimestriale și lunare aferente sectorului de creditare nebanară.

### MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE

Ca rezultat a monitorizării activității AEÎ și OCN (2020), în baza analizei situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, cu o atenție deosebită asupra respectării indicatorilor prudențiali, precum și ca urmare a neprezentării de către acestea a situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, neachitării taxelor regulatorii de funcționare, neconformării statutelor și/sau modificărilor la statute cerințelor legislației, precum și neexecutării cerințelor Legii nr. 259/2018 și Ordonanțelor CNPF, au fost aplicate un șir de măsuri, materializate în emiterea a:

- 28 decizii prin care s-a prescris/avertizat 77 AEÎ și 61 OCN conformarea cadrului normativ în vigoare;
- 123 avertismente privind respectarea de către AEÎ a cerințelor normelor de prudență financiară, ajustarea informațiilor prezentate în situațiile financiare și rapoartele specifice ale AEÎ și OCN, precum și ca rezultat a prezentării rapoartelor cu încălcarea termenului prevăzut de legislație;
- 7 decizii de retragere a licențelor la 10 AEÎ, din care 3 AEÎ au solicitat retragerea benevolă a licențelor;
- 1 decizie de suspendare a licențelor la 2 AEÎ.
- 6 decizii de suspendare a operațiunilor la conturile bancare la 29 AEÎ și 6 OCN și 18 decizii de anulare a suspendării operațiunilor la conturile bancare la 21 AEÎ și 6 OCN;

### CONTROLUL ACTIVITĂȚII SECTORULUI DE CREDITARE NEBANARĂ

Supravegherea sectorului de creditare nebanară a fost efectuată - atât prin monitorizarea performanței pe baza analizei situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, cât și verificarea conformării activității acestora cadrului normativ în vigoare. În condițiile specifice situației epidemiologice și declarării stării de urgență și stării de urgență în sănătatea publică de către Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, controale/inspecții pe teren nu au fost inițiate/efectuate.

Totodată, a fost efectuată analiza din oficiu privind conformarea activității de către OCN cerințelor legislației privind mărimea minimă a capitalului social (la data de 01.01.2020 urma a fi de cel puțin 200 mii lei). Urmare a monitorizării respectării cerințelor prenotate și potrivit datelor din Registrul organizațiilor de creditare nebanară autorizate (165 OCN), inclusiv informației conținute în baza de date a Î.S. "Centrul Resurselor Informaționale de stat "Registru"", s-a constatat că 19 OCN nu s-au conformat prevederilor respective, înregistrând un capital social sub mărimea minimă prevăzută de Legea nr.1/2018.

În context, au fost stabilite prin decizii anumite măsuri corective și administrative, după cum urmează:

- 1 decizie prin care s-a prescris administratorilor celor 19 OCN conformarea activității cerințelor legislației;
- 1 decizie prin care s-a prescris repetat administratorilor celor 6 OCN conformarea activității cerințelor legislației, inclusiv suspendarea operațiunilor bancare la conturile curente și de depozit ale acestora;

- 1 decizie de suspendare a activității de creditare nebanară a 4 OCN pe un termen de 3 luni, cu conformarea activității lor cerințelor legislației privind mărimea minimă a capitalului social și interzicerea încheierii a noi contracte de acordare a creditelor și/sau leasing financiar pe perioada suspendării activității;
- 1 decizie de radiere din Registrul organizațiilor de creditare nebanară autorizate a 4 OCN ca urmare a neexecutării de către administratorii acestora a dispozițiilor deciziilor prenotate.

## INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

### Organizațiile de creditare nebanară

Suportul financiar pentru economia națională (2020) prin intermediul organizațiilor de creditare nebanară s-a manifestat printr-o relativă stagnare, explicația fiind criza pandemică, implicit cea economică, consemnându-se o descreștere anuală a activelor sectorului de 1,3 la sută față de anul precedent.

**Tabelul nr. 3.3.4. Indicatori generali privind activitatea OCN**

Nr.	Indicatori	2017	2018	2019	2020	2020/2019 (%)
1	Numărul de organizații (unități)	167	176	160*	166	103,75
2	Capitalul propriu (mil. lei)	1975,01	2519,61	3429,22	3833,15	111,78
3	Total active (mil. lei)	5435,58	7819,29	10737,09	10597,69	98,70
4	Împrumuturi acordate și leasing financiar (mil. lei)	4599,61	6682,29	9355,15	9611,65	102,74
	- Persoanelor fizice	3840,26	5391,52	7681,61	7854,27	102,25
	- Persoanelor juridice	759,34	1290,77	1673,55	1757,38	105,01
5	Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	3208,90	4574,22	6147,29	5940,43	96,63
6	Profitul net (mil. lei)	533,37	689,30	998,63	476,38	47,70
7	Rentabilitatea activelor (%)	9,81	8,82	9,30	4,50	48,39

\*OCN care au prezentat situațiile financiare

Odată cu intrarea în vigoare a noilor prevederi legale privind clasificarea activelor de către OCN în vederea calculării mărimii minime a provizioanelor pentru acoperirea pierderilor în scop de supraveghere (Regulamentul cu privire la clasificarea activelor de către organizațiile de creditare nebanară, (nr. 60/4 din 16.12.2019)), structura capitalului propriu al OCN a suportat schimbări calitative. Astfel, per total, capitalul propriu al OCN a menținut o tendință crescătoare, majorându-se cu 11,78 la sută în 2020, fiind totodată afectat de o diminuare esențială a profitului net cu circa 47,7 la sută față de 2019 (condiționată de constituirea regulamentară a provizioanelor pentru pierderi la active), schimbări negative, care de altfel, au fost asimilate de majorarea capitalului social minim cu circa 35,0 la sută față de anul precedent (cerințe prevăzute de noul cadru legal).

În context, majorarea capitalului propriu joacă un rol esențial în condițiile în care unica alternativă de desfășurare a activității sale reprezintă creditele/împrumuturile la care OCN sunt obligate să apeleze. Astfel, sursele de creditare pentru OCN sunt dispersate în formă de împrumuturi primite de circa 56 la sută și capital - peste 36 la sută.

**Tabelul nr. 3.3.5. Structura surselor de creditare ale OCN per sectoare**

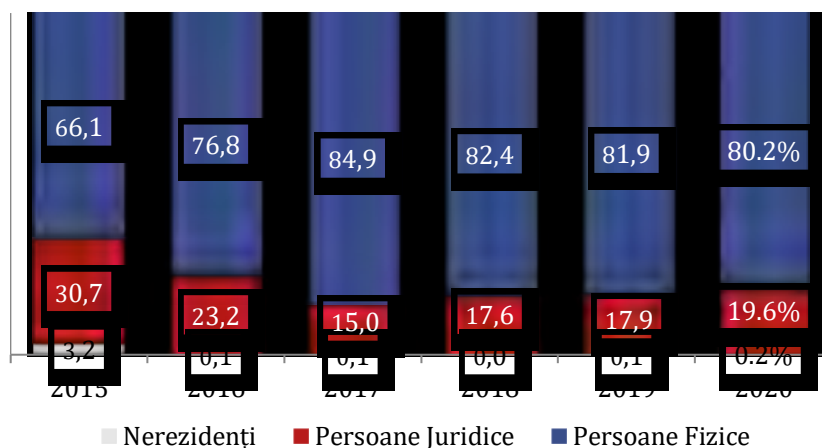
	mil. lei	%
<b>Împrumuturi și credite primite, inclusiv:</b>	5940,43	100
<b>Bănci și alte instituții financiare</b>	1241,02	20,89
<b>Mediul financiar nebanar</b>	194,11	3,27
<b>Societăți nefinanciare</b>	285,29	4,80
<b>Alte sectoare rezidente</b>	308,47	5,19
<b>Nerezidenți</b>	3911,53	65,85

În structură, creditele primite spre refinanțare de către OCN sunt alimentate prioritar de către nerezidenți cu peste 65 la sută și circa 24 la sută din partea instituțiilor financiare locale. La rândul său, sursele nerezidente sunt reprezentate de societățile financiare

internaționale și alte persoane juridice nefinanciare.

**Diagrama nr. 3.3.5. Structura împrumuturilor acordate de OCN, %**

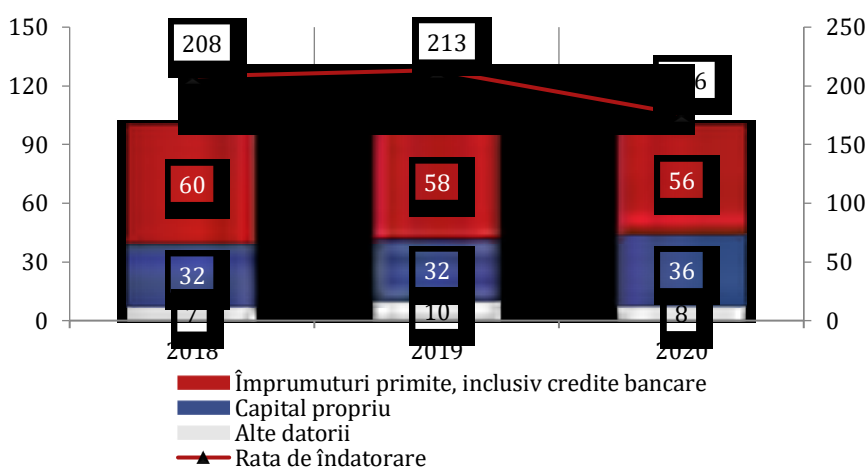
Stocul de credite sunt acordate de către OCN preponderent persoanelor fizice (peste 80 la sută), în defavoarea persoanelor juridice (circa 20 la sută). Acest trend devine tot mai evident, fiind în creștere cu peste 20 la sută în ultimii cinci ani, implicând o monitorizare atentă, având în vedere riscul de credit mai ridicat asociat împrumuturilor de consum.



**Diagrama nr. 3.3.6. Surse de creditare OCN, %**

Destinatarul determină segregarea pe direcții de utilizare a creditelor acordate. Astfel, peste 44 la sută sunt îndreptate spre consum, împrumuturile imobiliare – circa 10 la sută, iar în agricultură - 12,53 la sută.

27,8 la sută din soldul creditelor au un termen de scadență de până la 1 an, din care mai mult de jumătate nu sunt acoperite cu gaj.



**Asociațiile de economii și împrumut**

Potrivit rezultatelor reflectate în situațiile financiare, evoluția înregistrată în dezvoltarea sistemului AEÎ se caracterizează prin următorii indicatori generali de activitate.

**Tabelul nr. 3.3.6. Indicatori generali privind activitatea AEÎ**

Indicatori	2019 mil.lei	2020 mil.lei	2020 / 2019 (%)	2020	
				Ponderea AEÎ cu licență de categoria A (%)	Ponderea AEÎ cu licență de categoria B (%)
Active totale	1067,49	1115,33	104.48	11.58	88.42
Capital propriu	330,81	366,58	110.81	22.71	77.29
Împrumuturi acordate	939,08	957,95	102.01	11.85	88.15
Depuneri de economii	598,44	640,38	107.01	0.00	100.00
Credite bancare și împrumuturi primite	115,64	75,57	65.35	52.45	47.55
Profit net (pierdere netă)	48,69	37,45	76.92	8.52	91.48

Valoarea totală a activelor a crescut cu aproape 5 la sută, comparativ cu nivelul atestat la finele lui 2019. Majorarea activelor se datorează majorării împrumuturilor acordate cu peste 2 la sută. Ponderea maximă în structura activelor AEÎ revine împrumuturilor acordate, acestea constituind 85,89 la sută din valoarea totală a activelor.

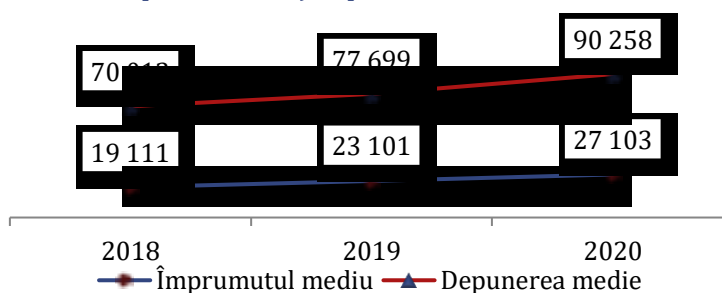
De notat este ponderea în creștere a rolului AEÎ de categoria B în acest sistem. Astfel, din totalul activelor înregistrate per sistem, circa 88 la sută aparțin AEÎ de categoria B care numeric se cifrează la doar 64 de

entități (sau 28 la sută din numărul total de AEÎ), generând un capital propriu de 283,3 mil. lei care reprezintă 77,3 la sută din capitalul sistemului.

18 AEÎ de categoria B (sau 28,12 la sută) au înregistrat pierderi ale anului de gestiune, fiind aplicate de către CNPF măsurile de stabilizare corespunzătoare. Totodată din AEÎ nominalizate, 14 dețin capital propriu suficient pentru asimilarea pierderilor corespunzătoare. Sectorul în ansamblul său a înregistrat pe parcursul anului 2020 o valoare a rezervei instituționale în mărime de 32.77 la sută (cerința minimă regulatorie este de 10 la sută din Activ) care este în creștere cu 1,83 p.p. față de anul precedent. Din totalitatea AEÎ de categoria B, 4 AEÎ (sau 6,25 la sută) nu se conformează cerințelor prudențiale aferente rezervei instituționale, care dețin sumar un volum al depunerilor de economii de 15,08 mil. lei sau 1,53 la sută din valoarea totală a acestora. În aceste condiții, monitorizarea evoluției rezervei instituționale în coraport cu mărimea stocului depunerilor de economii este o precondiție decisivă în vederea asigurării unui sistem sănătos financiar și fiabil, inclusiv la instituționalizarea unui fond de garantare a depunerilor de economii pentru membrii AEÎ. De menționat că potrivit recomandărilor donatorilor internaționali, fondul destinat AEÎ urmează a fi integrat în noul concept de garantare a depozitelor în Republica Moldova, această acțiune urmând a fi realizată pe parcursul anului 2021. Diagnosticarea preliminară a indicatorilor prudențiali, cu implementarea unor măsuri de consolidare față de sistem este prioritară și esențială pentru viabilitatea fondului de garantare a economiilor membrilor.

În contextul reducerii numărului AEÎ (2020), care dețin licență de categoria „A” de la 173 la 164 AEÎ, precum și implementării noilor prevederi ale Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007, orientate spre excluderea membrilor inactivi în scopul asigurării caracterului deliberativ ale adunărilor generale, se atestă o diminuare cu circa 0,17 la sută a numărului membrilor, acesta fiind de 135,3 mii persoane. Această descreștere cantitativă naturală valorifică poziția calitativă a sectorului, astfel AEÎ care dețin licență de categoria „B” înregistrează o creștere a numărului membrilor de circa 2,14 la sută față de 2019, membri noi ai AEÎ devenind 1815 persoane. Totodată, numărul depunătorilor de economii s-a micșorat cu circa 4,33 la sută, la finele anului atingând valoarea de circa 7,1 mii persoane. Evoluția valorii medii a împrumutului ce revine unui membru beneficiar de împrumut și a valorii medii a economiilor atrase sub formă de depuneri, denotă un trend ascendent a acestor indicatori, consemnând în 2020 – 27103 lei și, respectiv, 90258 lei. Acest factor reconfirmă creșterea încrederii populației în sectorul AEÎ, drept instituții sigure, apropiate membrilor săi.

Diagrama nr. 3.3.7. Evoluția valorii medii a împrumuturilor și depunerilor de economii, lei

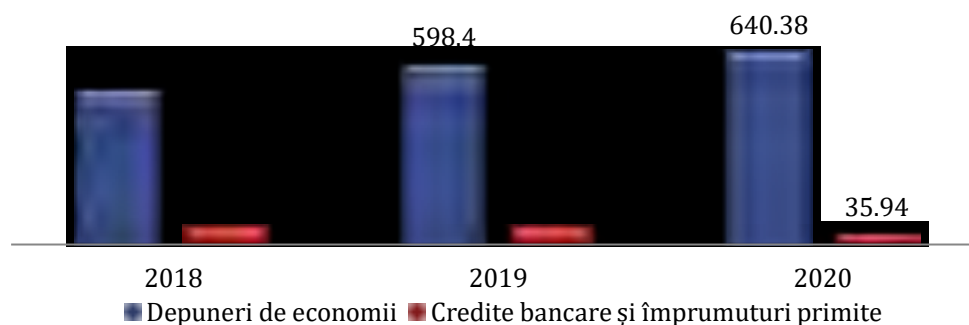


Potrivit clasificării împrumuturilor acordate de către AEÎ pe direcții de utilizare, cea mai semnificativă parte a împrumuturilor s-a acordat pentru consum – 332,74 mil. lei (34,73 la sută), urmată de împrumuturile acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor – 289,55 mil. lei (30,23 la sută) și împrumuturile acordate în domeniul agriculturii – 244,27 mil. lei (25,50 la sută).

Potrivit structurii portofoliului de împrumuturi acordate al AEÎ, cele pentru care se respectă condițiile contractuale (standarde) reprezintă 90 la sută. Calitatea portofoliului de împrumut s-a înrăutățit în 2020, înregistrând împrumuturi expirate (mai mari de 30 zile) de circa 7,56 la sută, în creștere cu 2,28 p.p. față de 2019.

Rata de finanțare a împrumuturilor acordate din depunerile de economii atrase de AEÎ care dețin licență de categoria B este de 75,83 la sută, consemnând o creștere cu 2,14 p.p. comparativ cu 2019 care denotă o creștere stabilă a independenței financiare.

**Diagrama nr. 3.3.8. Volumul depunerilor de economii, creditelor bancare și împrumuturilor primite de AEÎ cu licență de categoria B, mil. lei**



**Evaluarea sistemului asociațiilor de economii și împrumut în baza modelului PEARLS**

PEARLS reprezintă un set de indicatori financiari, elaborat de către Consiliul Mondial al Uniunilor de Credit (WOCCU)<sup>2</sup>, în scopul evaluării indicatorilor privind structura financiară eficientă, calitatea activelor, lichiditatea și ratele de creștere, stabilind reguli fixe și comparabile pentru instituțiile financiare. PEARLS este un sistem de monitorizare, care poate oferi îndrumări de management în cadrul AEÎ și, totodată, este un instrument de supraveghere pentru reglementator. Cei mai importanți indicatori, parte componentă a PEARLS, sunt prezenți în actele normative naționale, respectarea acestora fiind obligatorie. Evaluarea indicatorilor în conformitate cu modelul PEARLS se prezintă în tabelul ce urmează.

**Tabelul nr. 3.3.7. Analiza PEARLS**

Indicatori PEARLS	2019 (%)		2020 (%)		Nivel / interval recomandat (%)
	AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B	AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B	
Valoarea netă a portofoliului de împrumut/ Total active	88.94	82.27	84.33	78.96	70-80
Împrumuturi cu termen expirat/ Total portofoliu de împrumut	1.68	5.85	3.67	8.09	≤ 5
Provizioane pentru pierderi la împrumuturi compromise/ Valoarea împrumuturilor compromise	100	100	100	100	100
Investiții lichide/ Total active	8.38	12.51	9.13	14.32	≤ 20
Investiții în Fondul depunerilor de economii/ Depuneri de economii	X	10.01	X	10.32	≥ 10
Investiții nefinanciare/ Total active	2.04	3.89	5.73	5.09	tendința 0%
Depuneri de economii/ Total active	X	64.47	X	64.94	70-80
Credite bancare și împrumuturi primite/ Total active	39.64	6.51	30.68	3.64	0-5
Rezerva instituțională/ Total active	58.16	26.84	63.71	28.69	≥ 10
Total cheltuieli administrative/ Total active	17.16	10.27	18.53	10.44	5

Diminuarea raportului dintre valoarea netă a portofoliului de împrumuturi și valoarea totală a activelor se datorează atât majorării (2020 comparativ cu 2019) ponderii provizioanelor constituite pentru pierderi la împrumuturi în valoarea totală a împrumuturilor acordate, comparativ cu mărirea

<sup>2</sup> [https://www.woccu.org/documents/PEARLS\\_techguide](https://www.woccu.org/documents/PEARLS_techguide)

înregistrată în 2019, cât și creșterii într-un ritm mai mic a portofoliului de împrumuturi. Ponderea împrumuturilor cu termen expirat în 2020 a depășit nivelul maxim recomandat de 5 la sută, în cazul AEÎ de categoria B, înregistrându-se o creștere de 2,24 p.p. comparativ cu situația din 31.12.2019.

Raportul dintre provizioanele constituite pentru acoperirea pierderilor aferente împrumuturilor compromise și valoarea împrumuturilor compromise (100 la sută) indică nivelul maxim de creare a rezervelor pentru acoperirea pierderilor aferente împrumuturilor respective. Tendința de majorare a raportului dintre investiții lichide și total active denotă asigurarea entităților cu resurse financiare lichide suficiente în vederea satisfacerii atât a cererilor membrilor cu produse de împrumuturi, cât și a asigurării rambursării depunerilor de economii ale membrilor.

Mărimea surselor de finanțare ale AEÎ cu licență de categoria B din contul depunerilor de economii, în 2020 n-a atins nivelul minim recomandat de WOCCU (70–80 la sută), cota raportului dintre valoarea depunerilor de economii și activele totale fiind de 65 la sută, în creștere cu 0,5 p. p. față de 2019. Totodată, se observă tendința de diminuare a raportului dintre credite bancare/împrumuturi primite la total active, înregistrând o descreștere de aproape 9 p.p. atât în cazul AEÎ care dețin licență de categoria A, cât și sub 3 p.p. în cazul AEÎ care dețin licență de categoria B comparativ cu situația din 31.12.2019. Astfel, concluzionăm că, AEÎ care dețin licență de categoria B, fiind finanțate din contul depunerilor de economii ale membrilor, sunt independente față de fluctuațiile dobânzilor la creditele/împrumuturile externe.

Raportul dintre valoarea rezervei instituționale (capitalul instituțional) și valoarea totală a activelor (2020) a înregistrat valori mult mai mari decât limita minimă recomandată de 10,0 la sută. În acest context, se constată tendința AEÎ de a constitui rezerve suplimentare pentru acoperirea potențialelor pierderi operaționale, investiționale, financiare sau excepționale, astfel diminuând riscul de insolabilitate.

#### 4. PLASAMENTE COLECTIVE

Prin Legea nr.33/2018 au fost operate modificări la Legea nr.171/2012 privind piața de capital, prin care au fost stabilite măsurile care urmau a fi întreprinse de administratorii fiduciarți în vederea restituirii investițiilor către clienții săi. Legea a avut drept scop asigurarea protejării drepturilor clienților administratorilor fiduciarți "BV Fiduciar Invest" SA (anterior "Europa-Trust"), "Econ Renaștere" SA și "Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA prin restituirea investițiilor, în urma inițierii procedurii de vânzare a valorilor mobiliare și a părților sociale ale societăților aflate în administrare fiduciară, și paralel restabilirii și confirmării informației din registrele clienților în instanța de judecată, iar întregul proces fiind supravegheat de CNPF. În consonanță cu prevederile Legii nr.171/2012 privind piața de capital (astfel cum a fost modificată prin Legea nr.33/2018), precum și Regulamentului privind modul de încetare a activității de administrare fiduciară a investițiilor (Hotărârea CNPF nr.40/4/2018) emis în vederea punerii în aplicare a legii prenotate, CNPF (2020) și-a focusat atenția asupra supraveglierii executării de către administratorii fiduciarți a cerințelor actelor normative prenotate, nefiind admise acțiuni de tergiversare a procesului de expunere spre vânzare a activelor deținute în numele clienților, având drept scop obținerea unor profituri suplimentare pentru fondatorii administrării fiduciare, și, simultan întreprinderea acțiunilor pentru restabilirea și confirmarea în instanța de judecată a informației din registrele clienților deținătorului nominal.

În contextul celor consemnate, ca rezultat al prezentării de către comisiile de lichidare a genului de activitate profesionistă, a actelor de evaluare/reevaluare, în care era stabilit prețul de vânzare a valorilor mobiliare/părților sociale, CNPF (prin deciziile sale în număr de 8) a reactualizat/reaprobat prețurile la activele expuse spre vânzare.

Grație acțiunilor enunțate, în urma a 6 licitații cu strigare desfășurate la Bursa de Valori a Moldovei, precum și urmare a înstrăinării pachetelor de acțiuni/părților sociale cu respectarea dreptului de preemțiune conform cerințelor legislației au fost vândute 20 pachete de acțiuni în valoare totală de 2,89 mil. lei, mijloace care au fost plasate în valori mobiliare de stat, în vederea obținerii unor venituri suplimentare pentru clienții administratorilor fiduciarți vizați. Astfel, din momentul expunerii la vânzare a activelor aflate în administrare fiduciară (aprilie 2019) și până la 31.12.2020 au fost înstrăinate 80 pachete de acțiuni/părți sociale în valoare totală de 4,76 mil. lei.

În același timp, ca rezultat al obligării administratorilor fiduciarți de a prezenta rapoarte trimestriale specifice, precum și de a informa privind măsurile întreprinse de administratorii fiduciarți în vederea

încetării activității de administrare fiduciară, pe parcursul anului 2020 au fost recepționate și analizate 12 rapoarte, CNPF, monitorizând în mod continuu situația financiară a acestor entități.

Totodată, ținând cont de faptul, că potrivit Ordonanței CNPF nr. 38/9/2015 cu privire la aplicarea unor restricții au fost suspendate operațiunile la conturile bancare de depozit ale administratorilor fiduciar, iar operațiunile de extragere a mijloacelor bănești din conturi, urmează a fi efectuate cu acordul prealabil al Regulatorului, au fost eliberate (2020) 41 acorduri prelabile în scopul investiției/reinvestirii mijloacelor bănești în valori mobiliare de stat în valoare totală de 33,3 mil. lei.

## 5. BIROURILE ISTORIILOR DE CREDIT

În perioada de referință, 3 birouri ale istoriilor de credit au deținut licențe pentru activitatea de prestare a serviciilor de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit. Totodată, în scopul oferirii de către birourile istoriilor de credit a informației cât mai complete, la solicitarea unui birou al istoriilor de credit, CNPF (2020) a eliberat aviz pentru prestarea unor servicii informaționale suplimentare, precum diseminarea situațiilor financiare a agenților economici, în baza acordului încheiat cu Biroul Național de Statistică.

Total participanți la schimbul informațional (entități ce au încheiate contracte cu cel puțin un birou al istoriilor de credit în calitate de surse/utilizatori a istoriilor de credit) la situația din 31.12.2020 sunt 11 bănci comerciale, 103 organizații de creditare nebanară, 30 asociații de economii și împrumut și o asociație națională centrală de economii și împrumut, 4 persoane juridice prestatoare de servicii de telecomunicații.

**Tabelul nr. 5.1. Indicatori generali privind activitatea birourilor istoriilor de credit**

		2018	2019	2020	
<b>Numărul contractelor de credit raportare de către sursele formării istoriilor de credit</b>		1 421 914	2 004 630	<b>3 342 978</b>	
<b>Numărul istoriilor de credit conținute în baza de date</b>	<i>Pers./fizice</i>	849 535	1 308 402	<b>1 233 442 *</b>	
	<i>Pers./juridice</i>	21 041	21 524	<b>28 264</b>	
<b>Numărul rapoartelor de credit prezentate</b>	<b>Utilizatorilor istoriilor de credit</b>	<i>care conține informație</i>	1 392 434	2 353 937	<b>4 427 010</b>
		<i>care nu conține informație</i>	986 439	1 842 216	<b>2 866 989</b>
	<b>Subiecților istoriilor de credit</b>	<i>care conține informație</i>	1 596	2 160	<b>2 942</b>
		<i>care nu conține informație</i>	1 574	2 225	<b>2 845</b>

\* Notă: micșorarea se datorează radierii istoriilor de credit din bazele de date ale birourilor, precum și corectării erorilor anilor precedenți.

În perioada de raportare a continuat dinamica pozitivă a indicatorilor ce caracterizează activitatea birourilor istoriilor de credit. Astfel, majorarea în raport cu 2019 a numărului contractelor de credit raportate la birourile istoriilor de credit (cu 1,33 mil.) denotă o conexiune ascendentă a pieței de creditare cu serviciile biroului istoriilor de credit.

Informația obținută de la birourile istoriilor de credit servește o măsură suplimentară de asigurare împotriva riscurilor de creditare, permițându-i creditorului să evalueze mai bine capacitatea de plată a solicitantului, ceea ce în final facilitează accesul la finanțare a persoanelor fizice și juridice. În acest sens, cel mai relevant indicator este numărul rapoartelor de credit prezentate de birourile istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit, care denotă o creștere în 2020 cu cca 3,1 mil. rapoarte.

Având în vedere riscurile persistente din sistemul de creditare (bancar/nebancar) – generate de credite neperformante și de sindromul creditării încrucișate (a aceluiași debitor) -, rolul birourilor istoriilor de credit devine unul de anvergură și incontestabil, mai ales în condițiile în care informația conținută în baza de date a biroului trebuie să fie una completă, dar nu fragmentată, aceasta poate fi obținut doar prin stimularea/obligarea participării la schimbul informațional cu birourile istoriilor de credit a tot mai mulți jucători din piață. În acest scop în anul de referință prin Legea nr.23/2020 au fost operate modificări la Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit, dar și la alte acte legislative, în vederea obligării

birourilor istoriilor de credit să efectueze schimb reciproc de informații, în scopul oferirii utilizatorilor istoriilor de credit (creditori) a informației complete referitoare la istoria de credit a potențialului debitor, precum și obligarea organizațiilor de creditare nebancaară (pe lângă bănci) să furnizeze toate informațiile de care dispun și care fac parte din istoria de credit a debitorilor săi către cel puțin un birou a istoriilor de credit (norme intrate în vigoare la 20.03.2021).

## 6. PROTECȚIA CONSUMATORULUI

### GESTIONAREA ȘI SOLUȚIONAREA PETIȚIILOR

Potrivit competențelor conferite de legea-cadru, activitățile de reglementare și de supraveghere a participanților pieței financiare nebancaare se circumscriu obiectivului fundamental de protecție a drepturilor și intereselor consumatorilor, punându-se în continuare accentul pe aspectele de anticipare a riscurilor și de asigurare a beneficiilor pentru consumatori, pe elementele de conduită, dar și pe cele ce derivă din evoluțiile piețelor. În acest sens, activitatea CNPF este focalizată pe monitorizarea constantă a practicilor de piață, precum și pe intervenții, în special în cazul încălcării legii și apărării intereselor consumatorilor și beneficiarilor de servicii financiare.

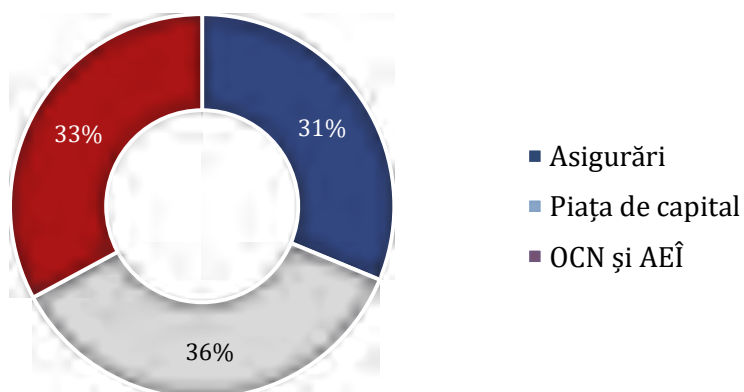
Această activitate are ca obiective, pe lângă soluționarea efectivă a aspectelor reclamate de petenți, identificarea și monitorizarea permanentă la nivel de entitate supravegheată a deficiențelor constatate în activitatea acestora, precum și analiza caracterului sistemic al acestor deficiențe la nivelul pieței, în scopul stabilirii măsurilor care se impun pentru remedierea lor.

În acest sens, CNPF a instituit mecanisme pentru a permite și a încuraja raportarea informațiilor privind cazurile de nerespectare, potențială sau efectivă, a prevederilor legale aplicabile. Se promovează transparența și echitatea pentru consumatorii de produse financiare nebancaare și pentru dezvoltarea principiilor și practicilor europene. Totodată, prin răspunsurile comunicate petenților, CNPF acordă asistență de specialitate în ceea ce privește reglementările legale/contractuale incidente în speță și recomandă petenților pașii necesari pentru soluționarea aspectelor semnalate. În perioada de raportare, activitatea de instrumentare și soluționare a petițiilor aferente celor 3 sectoare de activitate (piața de asigurări, piața de capital și sectorul de creditare nebancaară) se structurează astfel:

**Tabelul nr. 6.1. Numărul petițiilor înregistrate**

Indicatori	Total petiții în 2019	% din Total în 2019	Total petiții în 2020	% din Total în 2020	% petiții 2019 față de 2020
Petiții de la beneficiarii serviciilor de asigurare	105	27,42	115	31,25	+9,53
Petiții în domeniul pieței de capital	210	54,83	132	35,87	-37,15
Petiții de la beneficiarii serviciilor din sectorul de creditare nebancaară și AEÎ	68	17,75	121	32,88	+77,95
<b>Total</b>	<b>383</b>	<b>100</b>	<b>368</b>	<b>100</b>	<b>-3,92</b>

**Diagrama nr. 6.1. Cota petițiilor per sectoare**



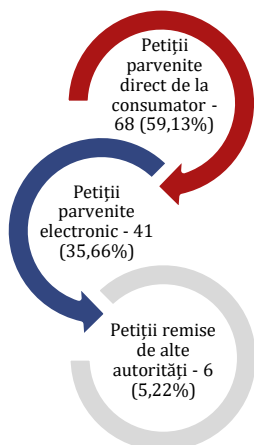
În cadrul CNPF, în 2020 au fost înregistrate 368 de petiții. Din totalul petițiilor înregistrate, 36 la sută reprezintă petițiile aferente pieței de capital, 33 la sută sunt petiții aferente sectorului de creditare nebancaară și, respectiv, 31 la sută reprezintă petiții aferente pieței asigurărilor.

#### **Piața asigurărilor**

Procesul de gestionare a petițiilor se desfășoară potrivit prevederilor Codului Administrativ (Legea nr.116/2018), precum și ale cadrului normativ primar aferent sectorului de asigurări (Legea

nr.407/2006 și Legea nr.414/2006) și se realizează prin analizarea dosarelor de daună care au făcut obiectul acestora în raport cu aspectele semnalate de petenți, precum și a notelor de fundamentare solicitate de la asigurători cu privire la modul de instrumentare a dosarelor, urmărindu-se respectarea legislației în vigoare, precum și a condițiilor contractuale. În context, autoritatea realizează un cuprinzător proces de monitorizare a relației asigurat-asigurător, precum și a gradului de conformitate a produselor de asigurare cu nevoile consumatorilor de asigurări.

Pe parcurs (2020) au fost înregistrate în mod unic pe petent, analizate și soluționate 115 de petiții transmise de asigurați/păgubiți, în creștere cu 9,53 la sută față de 2019.



#### Diagrama nr. 6.2. Ponderea petițiilor după canalul de transmitere

În ceea ce privește modul de transmitere a petițiilor către CNPF, 68 petiții (59,13 la sută) au fost primite direct de la consumatori, 41 petiții (35,66 la sută) au fost recepționate electronic și 6 petiții (5,22 la sută) au fost remise de alte autorități (Diagrama nr.6.2.).

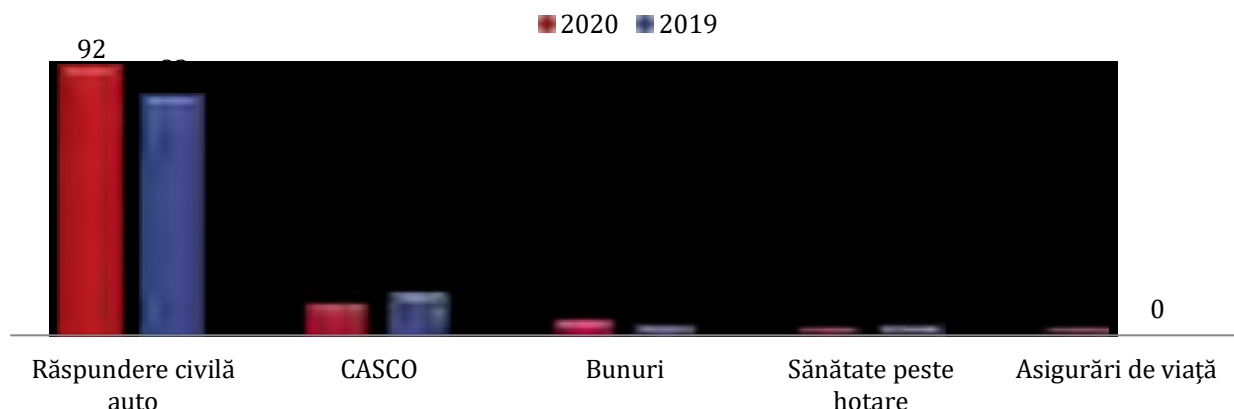
Totodată, pe parcursul anului 2020, petenților le-au fost oferite 63 de consultații verbale, din care 27 prin telefon.

Tabelul nr. 6.2. Ponderea petițiilor după subiectele abordate

Subiectele petițiilor	Numărul petițiilor	Ponderea din total reclamate, %
- neachitarea despăgubirii de asigurare	38	33%
- dezacord cu suma despăgubirii de asigurare	20	17%
- refuz în achitarea despăgubirii de asigurare	19	16%
- tergiversarea achitării despăgubirii de asigurare	12	10%
- neacceptarea formularului de constatare amiabilă	3	3%
- alte chestiuni abordate	23	20%

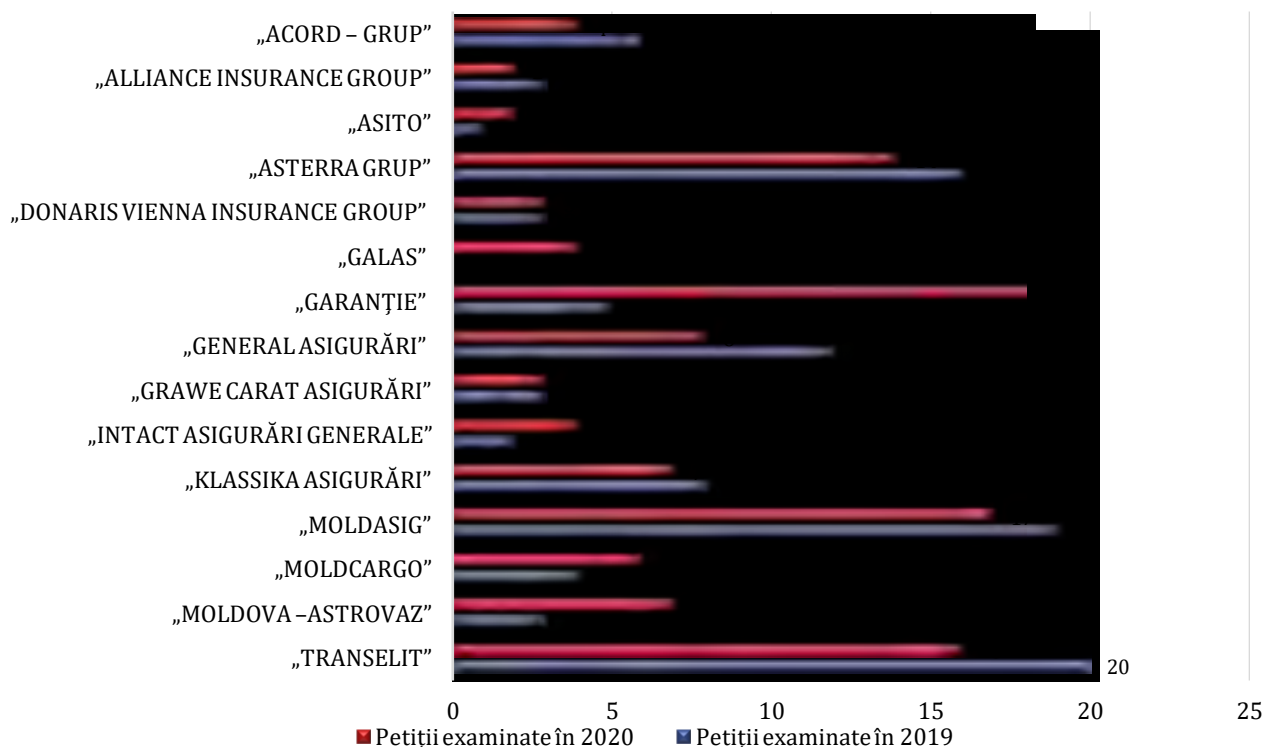
Aspectul cel mai des reclamat de către petenți în 2020 a fost neachitarea despăgubirii de asigurare (38 cazuri sau 33 la sută din total), urmat de dezacordul cu suma despăgubirii de asigurare (20 cazuri sau 17 la sută), refuzul în achitarea despăgubirii de asigurare (19 cazuri sau 16 la sută) și, respectiv, tergiversarea achitării despăgubirii de asigurare (12 cazuri sau 10 la sută) etc.

Diagrama nr. 6.3. Numărul petițiilor examinate în funcție de clasă/tip de asigurare, 2019 - 2020



În funcție de clasă/tip de asigurare, preponderența o dețin petițiile din categoria asigurărilor generale, inclusiv asigurările RCA (92 petiții sau 80 la sută) și asigurarea facultativă CASCO (11 petiții sau 9,57 la sută).

**Diagrama nr. 6.4. Situația comparativă a petițiilor din sectorul asigurări, 2019 - 2020**



CNPF promovează accesibilitatea, echitatea și transparența pentru consumatorii de produse financiare extrabancare și dezvoltarea principiilor și practicilor europene în relația cu consumatorii. În acest sens, pentru îmbunătățirea mecanismelor de protecție a consumatorilor, Regulatorul a identificat soluții pentru remedierea deficiențelor în activitatea de soluționare a petițiilor pe piața asigurărilor:

- îmbunătățirea modului de soluționare/răspuns la petițiile înregistrate la CNPF, precum și a modului de interacțiune cu consumatorii;
- înăsprirea măsurilor aferente nerespectării de către asigurători a prevederilor cadrului normativ;
- informarea consumatorilor asupra principalelor drepturi și obligații pe care le dețin prin emiterea de mesaje educaționale, ghiduri și alte materiale educative destinate acestora.

### **Piața de capital**

Similar anilor precedenți, și în perioada de raportare activitatea de protecție a investitorilor/consumatorilor s-a axat, în principal, pe soluționarea temeinică și în termeni legali a petițiilor/sesizărilor, care au vizat diverse aspecte, inclusiv pretense încălcări ale prevederilor legale de către entitățile pieței. Astfel, pe sectorul conex pieței de capital au fost înregistrate, per ansamblu, 132 petiții, în descreștere cu 37 la sută comparativ cu 2019.

Din punct de vedere al provenienței petițiilor înregistrate pe piața de capital, 78,8 la sută au fost transmise de către petiționari în nume propriu, restul fiind transmise prin alte entități (Tabelul nr. 6.3.).

**Tabelul nr. 6.3. Ponderea petițiilor în funcție de proveniența acestora**

Nr. crt.	Proveniența petițiilor	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	Transmise de către petiționari în nume propriu	104	78,8
2	Readresate de alte autorități conform competenței	22	16,7
3	Parvenite de la reprezentanții legali ai petiționarilor (avocați, reprezentanți prin procură, notari etc.)	6	4,5
	<b>Total</b>	<b>132</b>	<b>100</b>

Repartiția petițiilor pe tipuri de entități reclamate arată că întâietatea în totalul petițiilor o dețin cele care vizează emitenții de valori mobiliare (37,9 la sută) și participanții profesioniști ai pieței de capital (33,3 la sută), situație evidențiată în tabelul de mai jos.

**Tabelul nr. 6.4. Ponderea petițiilor în funcție de tipurile entităților reclamate**

Nr. crt.	Tipuri de entități reclamate	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	Emitenți	50	37,9
2	Participanți profesioniști pe piața de capital	44	33,3
3	Ofertanți (acționarii majoritari)	9	6,8
4	Altele (inclusiv solicitarea informației privind aplicarea prevederilor actelor normative)	29	22,0
	<b>Total</b>	132	100

În ceea ce privește tipurile de operațiuni reclamate (subiectul reclamațiilor) de către petiționari în 2020, s-a constatat că cele mai multe petiții s-au referit la aplicarea prevederilor actelor normative (28,0 la sută), urmate de solicitările de informații privind verificarea deținerilor de acțiuni sau plata dividendelor (18,2 la sută). Divizarea petițiilor, în funcție de subiectul acestora, este prezentată în următorul tabel.

**Tabelul nr. 6.5. Ponderea petițiilor în funcție de tipurile de operațiuni reclamate (subiectul petițiilor)**

Nr. crt.	Tipuri de operațiuni reclamate	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	Aplicarea prevederilor actelor normative	37	28,0
2	Verificare dețineri de acțiuni/ plata dividendelor	24	18,2
3	Accesul acționarilor la informație, dezvăluirea informației, raportări specializate	18	13,6
4	Înregistrarea tranzacțiilor pe piața secundară	12	9,1
5	Procedura de retragere obligatorie	9	6,8
6	Convocare și desfășurare AGA	8	6,1
7	Ținerea registrului acționarilor, efectuarea înscrierilor în registrul acționarilor	8	6,1
8	Transmiterea registrelor deținerilor de valori mobiliare către DCU	6	4,5
9	Răscumpărarea/achiziționarea acțiunilor deținute	5	3,8
10	Altele	5	3,8
	<b>Total</b>	132	100

Important de remarcat că, din totalul petițiilor conexe pieței de capital, în anul de raportare nu au fost constatate încălcări ale legislației, care ar fi dus la prejudicierea directă sau indirectă a acționarilor/consumatorilor, corespunzător, în toate cazurile examinate, solicitanților le-au fost oferite explicații exhaustive privind prevederile legislației aferente chestiunilor abordate.

Totodată, în contextul măsurilor de protecție a investitorilor/consumatorilor, CNPF a continuat monitorizarea constantă a tendințelor și vulnerabilităților în procesele instituite pe piață, venind cu acțiuni de remediere, atunci când acestea se impuneau. Astfel, în contextul creșterii numărului de petiții prin care se reclamă efectele procedurii de retragere a valorilor mobiliare deținute de acționarii minoritari, CNPF a intervenit cu modificări în legislația secundară pentru a aduce un grad mai înalt de precizie privind consecințele lipsei de reacție a acționarilor minoritari la cererile de retragere obligatorie, adresate acestora de către acționarul majoritar, instituind, concomitent, și procedee de sensibilizare a atenției acestora în acest sens (Hotărârea CNPF nr.44/7 din 15.09.2020).

### **Sectorul de creditare nebancaară**

În cadrul activității de instrumentare și soluționare a petițiilor în sectorul de creditare nebancaară, ținând cont de specificul acesteia și de problematica ridicată de către petenți, în vederea exceptării situațiilor generatoare de prejudicii beneficiarilor sectorului de creditare nebancaară, CNPF a stăruit în abordări

bazate pe lege asupra examinării și rezolvării situațiilor ce au provocat petițiile corespunzătoare. Respectiv, au fost recepționate (per ansamblu) 121 petiții aferente sectorului de creditare nebanară, în creștere cu 77,95 la sută față de 2019, ponderea cea mai mare în total petiții fiind deținută de organizațiile de creditare nebanară cu aproape 67 la sută, urmate de fondurile de investiții și administratorii fiduciari (14,88 la sută), situație evidențiată mai jos.

**Tabelul nr. 6.6. Ponderea petițiilor în funcție de entitățile reclamate**

Nr. crt.	Tipuri de entități reclamate	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	OCN	81	66,94
2	Fonduri de investiții și administratori fiduciari	19	15,7
3	AEÎ	5	4,13
4	Altele (inclusiv solicitarea informației privind aplicarea prevederilor actelor normative)	16	13,22
	<b>Total</b>	<b>121</b>	<b>100</b>

**Tabelul nr. 6.7. Ponderea petițiilor în funcție de subiecte**

Subiectele petițiilor	Număr petiții	Ponderea în total reclamate, %
- verificarea calculului privind datoria restantă	51	42
- dezacord față de calculul penalităților/ penalități exagerate/ penalități abuzive/penalități neîntemeiate/anulare penalități	12	10
- explicarea condițiilor contractuale	18	15
- aplicarea prevederilor actelor normative	16	13
- alte chestiuni abordate (fonduri de investiții, AEÎ, companii fiduciare)	24	20

O dimensiune distinctă (în cazul OCN), o constituie protecția consumatorilor serviciilor de intermediere financiară nebanară. Completările inițiate de către CNPF la Legea nr.1/2018 (Legea nr.23/2020, în vigoare din 20.04.2020) privind limitarea oricăror plăți aferente unui contract de acordare a creditului nebanar/leasing financiar (pentru clientul persoană fizică, pe un termen mai mic de 2 ani și/sau în care suma inițială debursată este de până la 50 de mii de lei) la valoarea debursată conform contractului respectiv, a avut drept obiectiv protecția consumatorilor de servicii financiare de potențialele abuzuri care pot fi admise de către creditorii neonești. De asemenea, potrivit amendamentelor, a fost interzisă modificarea contractelor de credit pentru consumatori care determină mărirea obligației pecuniare a acestora.

Astfel, în cazul încălcării prevederilor menționate supra privind limitarea indirectă a dobânzilor, OCN este în drept să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit/leasing financiar acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobândă, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plăți). Relevant este, că normele legale prenotate au devenit efective abia la mijlocul anului 2020.

Un obiectiv primordial îl constituie punerea în aplicare a unui nou regulament cu privire la creditarea responsabilă, care în mod prioritar stabilește limitări asupra gradului de îndatorare a fiecărui consumator în funcție de veniturile constatate și totalitatea obligațiilor (datoriilor) deja înregistrate, interzicând OCN-lor furnizarea de credite persoanelor care nu dețin venituri suficiente pentru rambursarea acestora.

## EDUCAȚIA FINANCIARĂ

Deși anul 2020 se precipita unul ambițios din punct de vedere al activităților planificate de către CNPF dedicate educației și incluziunii financiare, pandemia și situația extraordinară instituită în sănătate publică, au periclitat obiectivele propriu-zise, Regulatorul fiind constrâns să se adapteze și să gestioneze lucrurile în format on-line.

În perioada premergătoare pandemiei, CNPF în colaborare cu Camera de Comerț Americană din Moldova și Fondul European pentru Europa de Sud-Est, pe 11 februarie 2020, au organizat un eveniment de

anvergură - conferința "Finanțarea responsabilă – perspectiva sectorului de creditare nebancaară" -, care a reunit peste 130 de participanți, inclusiv reprezentanți ai pieței financiare nebancaare, autorități publice, experți internaționali, organizații de dezvoltare și fonduri de investiții. Participanții la conferință au discutat despre importanța și impactul sectorului de creditare nebancaară asupra dezvoltării economice și incluziunii financiare, în noul context de reglementare și au abordat subiecte-cheie, precum: aspecte ale evoluției pieței de creditare nebancaară din Moldova, România, Bosnia și Herțegovina etc.; atractivitatea sectorului pentru instituțiile financiare străine; evaluarea bonității clienților și a transparenței activității de creditare ca premise pentru finanțarea responsabilă; crowdfunding-ul ca model alternativ de finanțare etc.

În contextul novației de dezvoltare a "afacerilor cu remitențele", Regulatorul cu suportul IFAD a organizat o masă rotundă, în cadrul căreia au fost discutate aspecte ce țin de oficializarea fluxurilor de remitențe prin intermediul AEÎ și de încurajare a incluziunii financiare a beneficiarilor din zona rurală de transferuri din străinătate.

De asemenea, la 26 februarie 2020 a fost organizată vizita studenților ASEM la CNPF și informarea acestora cu activitatea autorității de supraveghere financiară nebancaară.

În aceeași ordine de idei, la 25 iunie 2020 a avut loc conferința on-line a pieței asigurărilor din R. Moldova, cu genericul "Asigurările – între provocările pandemiei și consolidarea pieței", organizată de XPRIMM cu concursul CNPF și a BNAA.

Pentru a diversifica activitățile de educație și incluziune financiară, CNPF a elaborat un spot informațional video (în limbile ro/ru), prin care și-a propus să educe consumatorul cu privire la gestionarea finanțelor personale într-un mod responsabil, astfel încât să fie minimizeze riscurile de supra-îndatorare a populației. Spotul video a fost plasat pe pagina oficială web ([www.cnpf.md](http://www.cnpf.md)) și pe pagina de Facebook a CNPF și mediatizat prin intermediul companiilor autorizate să practice creditarea nebancaară. Mai mult, în perioada 17 februarie – 1 iunie 2020, la solicitarea CNPF și în baza recomandărilor Consiliului Audiovizualului, cele două spoturi video de educare financiară (cu privire la constatul amiabil și creditarea nebancaară) au fost difuzate de către 13 posturi TV.

Din februarie 2020, CNPF dispune de propriul canal "www.youtube.com", pe care sunt plasate două spoturi video de educare financiară în limbile română și rusă (constatul amiabil și creditarea nebancaară). Relevantă, în acest sens este sesiunea de informare online, însoțită de un material didactic comprehensiv, desfășurată de către CNPF în decembrie 2020, în contextul modificărilor operate prin Legea nr. 18/2020 la Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, în vigoare de la 1 ianuarie 2021, ce vizează aspecte noi de guvernare corporativă, potrivit normelor eurocomunitare. Grupul țintă în cadrul sesiunii au fost participanții pieței de capital (acționari, manageri ai societăților pe acțiuni, membri ai consiliilor, organelor executive și a comisiilor de cenzori), care începând cu 1 ianuarie 2021, au avut obligativitatea să pună în aplicare reglementările conexe guvernării corporative în cadrul societăților pe acțiuni, precum și potențialilor investitori, care intenționează să investească mijloacele disponibile în valorile mobiliare emise de societățile pe acțiuni. Astfel, această prelegere, care integrează și răspunsurile/explicațiile la întrebările parvenite, în contextul modificărilor operate prin Legea nr. 18/2020, în cadrul sesiunii online, la runda de întrebări-răspunsuri, a fost plasată pe pagina web oficială a CNPF la compartimentul "Educație financiară", totodată, aceasta fiind accesibilă pe canalul de informare youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=zfxqBvZVKsc>) și pe pagina de facebook a CNPF.

În perioada de referință, CNPF și-a focusat activitatea inclusiv pe aspectele de informare și educație financiară a investitorilor, oferind noi instrumente lizibile, de suport, întru apărarea independentă a intereselor lor. În acest sens, a fost elaborat un ghid, destinat investitorilor în instrumente ale pieței de capital, menit să contribuie nemijlocit la cunoașterea procesului investițional de bază.

### GHIDUL PRIVIND PROTECȚIA INVESTITORILOR



Elaborat în scopul îmbunătățirii măsurilor pentru protecția consumatorilor și întru asigurarea realizării acțiunilor preconizate de Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancaare, în deplină corespundere cu Planul de activitate a CNPF pentru anul 2020, Ghidul privind protecția investitorilor (Hotărârea CNPF nr.61/10 din 15.12.2020) poate fi consultat pe pagina web oficială a CNPF, accesând <https://www.cnpf.md/ro/ghidul-protectiei-consumatorului-6401.html>. Ghidul aduce în prim plan cele mai importante

elemente pe care ar trebui să le cunoască investitorii potențiali ai pieței de capital, implicit, are ca obiectiv educarea și promovarea încrederii în serviciile și instrumentele financiare specifice acestora.

## TRANSPARENȚA ȘI RELAȚIILE CU PUBLICUL

În 2020, CNPF a pus accent pe creșterea gradului de transparență a activității sale prin diversificarea și consolidarea canalelor de comunicare publică. Pe lângă pagina web oficială [www.cnpf.md](http://www.cnpf.md), care reprezintă principala sursă de informare cu privire la activitatea curentă, autoritatea de supraveghere și-a extins activitatea de comunicare pe social media (Facebook și Youtube), prin intermediul cărora a informat despre inițiativele lansate și activitățile derulate, inclusiv campaniile dedicate educației financiare și protecției consumatorului.

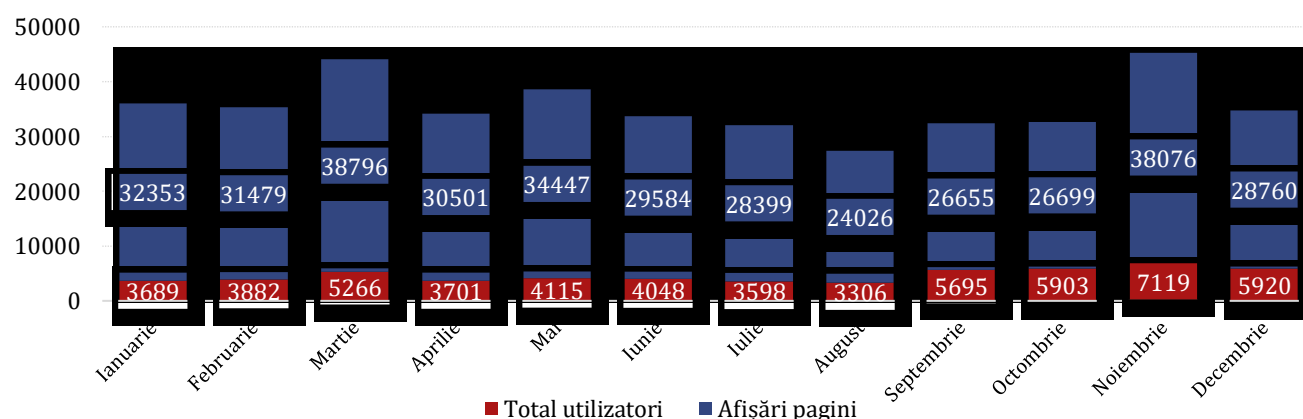
În perioada menționată, au fost elaborate și difuzate 93 de comunicate de presă, inclusiv 52 referitor la deciziile aprobate în cadrul ședințelor Consiliului de Administrație, prin intermediul cărora la dispoziția publicului au fost puse informații ce vizează activitatea instituției, date referitoare la evoluția sectoarelor pieței, măsurile și recomandările propuse în contextul crizei sanitare COVID-19, precum și anumite cazuri punctuale referitoare la entitățile supravegheate. Dialogul permanent cu mass-media a ocupat un rol central în ceea ce privește activitatea de comunicare externă și transmiterea informațiilor de larg interes consumatorilor de servicii financiare nebancale și participanților pieței.

În anul de raportare, responsabili din cadrul autorității de supraveghere au participat la 8 emisiuni TV ("Obiectiv comun" de la TVR Moldova, Xprimm.TV, "Mesager" de la Moldova 1, "Concret" de la Moldova1, "Jurnalul săptămânii" de la Jurnal TV) și au oferit interviuri live pentru Mold-street.com, 1asig.ro, TVR Moldova, Jurnal TV, deschide.md, Xprimm.md ș.a. De asemenea, în ziarul Capital Market au fost publicate 6 articole și interviuri despre inițiativele lansate și activitățile derulate de CNPF. În cadrul dialogului cu mass-media au fost oferite răspunsuri la peste 30 de solicitări de informații, declarații, interviuri solicitate de: Logos-press, Mold-street.com, 1asig.ro, Info-prim, xprimm.md, deschide.md, Prime TV, Ziarul de Gardă, TVR Moldova, Moldova1, TV8, RTR, Jurnal TV, ProTV etc.

## PAGINILE DE INTERNET ALE CNPF

Un instrument principal de comunicare și informare publică ce reflectă activitatea curentă a autorității de supraveghere continuă să fie pagina web oficială [www.cnpf.md](http://www.cnpf.md), unde pot fi regăsite ultimele decizii ale Consiliului de Administrație, noutăți despre modificările legislative, proiectele aflate în consultare publică, informație statistică și analitică despre piețele supravegheate, precum și alte date de interes public. Site-ul este actualizat permanent, numărul vizualizărilor fiind prezentat în tabelul de mai jos.

**Diagrama nr. 6.5. Dinamica accesării paginii web oficiale a CNPF**



În contextul diversificării platformelor de comunicare, CNPF a acordat o importanță mai mare paginii oficiale de Facebook, fapt ce a contribuit la extinderea audienței și menținerea unui dialog permanent cu consumatorii serviciilor financiare nebancale. În această perioadă, pe pagina de Facebook au fost înregistrate peste 220 de postări (o medie de aproape 20 noutăți/lună), care au inclus informații despre activitatea instituției, comunicate de presă cu trimitere către site-ul autorității, știri scurte cu imagini, date și statistici despre activitatea entităților supravegheate cu trimitere către site-ul instituției, anunțuri despre inițierea consultărilor publice privind proiectele legislative elaborate de CNPF, spoturi video, note

informative și infografice de educare financiară, interviuri și articole din presa scrisă, precum și reportaje TV cu responsabili din cadrul autorității etc.

## **7. COOPERAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI PROIECTELE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ**

### **COOPERAREA INTERINSTITUȚIONALĂ**

Pentru a realiza atribuțiile prevăzute de legea-cadru și pentru a asigura promovarea unui schimb permanent și eficient de informații între autoritățile responsabile de reglementarea și supravegherea sectoarelor pieței financiare, precum și evaluarea, prevenirea și, după caz, gestionarea situațiilor de criză financiară la nivelul instituțiilor financiare individuale sau la nivelul pieței în ansamblu, CNPF a colaborat cu autoritățile publice de resort.

În paralel cu activitatea curentă, CNPF a derulat activități de coordonare și colaborare cu alte autorități publice, precum Banca Națională a Moldovei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii etc. în vederea realizării atribuțiilor specifice de reglementare și supraveghere conferite de legea-cadru, după cum urmează:

- Cooperarea în cadrul Comitetului Național de Stabilitate Financiară (CNSF)

CNPF a participat la ședințele CNSF, atât la nivel de conducere, cât și la nivel de experți, în cadrul cărora au fost prezentate și dezbătute evoluțiile – cu provocările și riscurile persistente - pe piața de asigurări și în sectorul de creditare nebanară, precum și măsurile întreprinse de către autoritatea de supraveghere în scopul atenuării efectelor crizei pandemice (COVID-19) și susținerii entităților supravegheate și clienților acestora. De asemenea, la inițiativa CNPF, pe platforma CNSF au fost abordate subiectele aferente impactului asupra stabilității financiare a unor decizii judecătorești ce vizează activitatea unor societăți de asigurări – entități repetat amenințate de "atacuri raider".

- Colaborarea în cadrul Consiliului economic pe lângă Prim-ministrul R.Moldova

În vederea facilitării dialogului între autoritățile publice, comunitatea donatorilor și reprezentanții mediului de afaceri, precum și întru susținerea dezvoltării unui mediu de afaceri transparent și favorabil investițiilor, CNPF s-a implicat activ în activitățile Consiliului economic pe lângă Prim-ministru, participând la ședințele plenare și cele ale grupurilor de lucru. O atenție sporită a fost acordată acțiunilor întreprinse de autorități aferente propunerilor colectate de Secretariatul Consiliului de la comunitatea de afaceri în vederea reducerii impactului economic negativ cauzat de situația epidemiologică COVID-19 și elaborarea Matricei cu măsuri pentru recuperarea sectoarelor afectate ale economiei.

### **COOPERAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE**

CNPF a aprofundat vădit dialogul și interacțiunea cu partenerii de dezvoltare, mai cu seamă cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Comisia Europeană, beneficiind de asistență consultativă în domeniul consolidării capacităților de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebanare și a înregistrat progrese substanțiale în promovarea reformelor inițiate în anii precedenți. Astfel, cu suportul și recomandările experților BM și FMI, CNPF a elaborat și a dezvoltat cadrul normativ aferent asigurărilor și sectorului de creditare nebanară, conformat tuturor rigorilor internaționale, menit să reseteze și să consolideze piața financiară nebanară din R. Moldova. În context, inclusiv cu consilierea oferită de Consilierul de rang înalt al UE și experții Delegației UE în R. Moldova, CNPF a stăruit și a reușit "toate temele pentru acasă" potrivit angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere RM-UE.

### **COOPERAREA CU AUTORITĂȚILE SIMILARE DE SUPRAVEGHERE**

Colaborarea CNPF cu autoritățile similare de supraveghere din alte state și încheierea Memorandumurilor de Înțelegere au o contribuție semnificativă la dezvoltarea și consolidarea cooperării reciproce și facilitarea schimbului de informații pentru o realizare mai eficientă a obiectivelor părților semnatare. Relațiile de parteneriat cu autoritățile din alte state constituie un prilej pentru reprezentanții Regulatorului de a schimba opinii, experiență și puncte de vedere cu reprezentanții ai autorităților similare care au un impact pozitiv asupra stabilirii unor standarde înalte de reglementare, asigurând eficacitatea și transparența piețelor financiare nebanare.

Având în vedere importanța asigurării unei coordonări eficiente a măsurilor întreprinse în domeniul reglementării și supravegherii activității participanților profesioniști la piața financiară nebanară, în

special în ceea ce privește schimbul de informații și perfecționarea cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu bunele practici europene, CNPF a semnat în noiembrie 2020 Memorandumul de Înțelegere cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia care stabilește domeniul de aplicare al cooperării, precum și formatul și modul de colaborare între autoritățile semnatare.

## COOPERAREA CU AUTORITĂȚILE CSI

### *Consiliul conducătorilor organelor de stat de reglementare a piețelor valorilor mobiliare*

În conformitate cu principiul de rotație, în anul 2020 Republica Moldova a preluat președinția în cadrul acestui Consiliu și a organizat și desfășurat cea de-a XXIV-a ședință a Consiliului conducătorilor organelor de reglementare a piețelor valorilor mobiliare ale statelor-membre CSI. Evenimentul, care a întrunit participanți din șase țări, s-a desfășurat la 22 decembrie 2020 și a avut loc, în premieră, în format de videoconferință, din cauza situației pandemice COVID-19.

Lucrările întrunirii au inclus discuții privind starea actuală a piețelor valorilor mobiliare din statele-membre CSI, măsurile și propunerile de minimizare a consecințelor negative cauzate de pandemia COVID-19, planul de lucru al Consiliului conducătorilor organelor de reglementare a piețelor valorilor mobiliare ale statelor-membre CSI pentru perioada 2021-2022 etc.

Totodată, în cadrul ședinței au fost prezentate și dezbătute materiale analitice pregătite de unii participanți pe subiecte comune pieței, cum ar fi: regimul sancțiunilor pe piața de capital; admiterea valorilor mobiliare străine pe piețele de capital naționale; admiterea participanților profesioniști pe piețele țărilor-membre CSI etc.

Prin organizarea acestor întruniri anuale se creează o platformă de discuții și de schimb de experiență în domeniul dezvoltării și supravegherii pieței de capital în vederea facilitării și punerii în circulație a instrumentelor financiare pentru dezvoltarea acestei piețe.

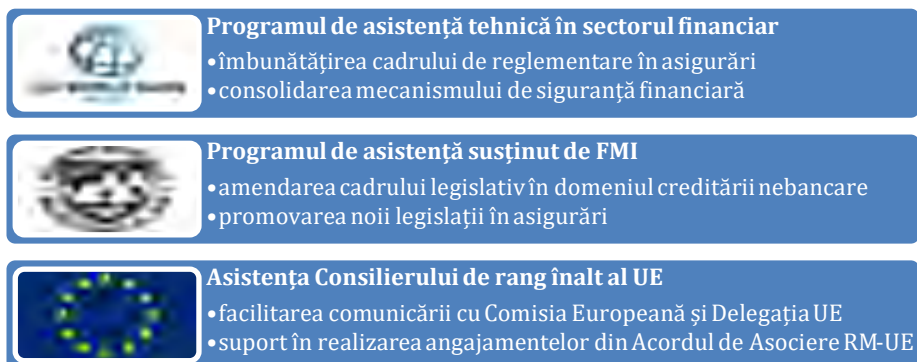
### *Consiliul coordonator interstatal al conducătorilor autorităților de supraveghere a asigurărilor*




În decembrie 2020, CNPF a participat în calitate de observator la ședința a XVI-a a Consiliului coordonator interstatal al conducătorilor autorităților de supraveghere a asigurărilor din statele membre ale CSI. În cadrul ședinței au fost examinate chestiunile ce țin de situația actuală pe piețele de asigurări din statele-membre ale CSI, supravegherea bazată pe risc, cerințele pentru controlul intern și guvernarea corporativă a asigurătorilor, precum și subiectele ce țin de aspectele organizatorice ale Consiliului. De asemenea, în cadrul colaborării și schimbului de informații pe platforma Consiliului, au fost elaborate și prezentate diverse studii și analize privind evoluția pieței asigurărilor și a fost împărtășită experiența Republicii Moldova privind racordarea legislației în domeniul asigurărilor la Directivele UE.

## PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ

În 2020, cu suportul partenerilor de dezvoltare, CNPF a beneficiat și a implementat următoarele proiecte de asistență externă tehnică și financiară:

### Diagrama nr. 7.1. Proiecte de asistență tehnică



	<p><b>Proiectul de Reziliență Rurală IFAD în Moldova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dezvoltarea capacităților AEÎ de a deveni agenți pentru transferurile de remitențe și alte servicii de plată populației</li> <li>• dezvoltarea sistemelor informaționale ale AEÎ</li> </ul>
	<p><b>Proiectul "Transparența sectorului financiar"</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Studiu privind reglementarea și supravegherea caselor de amanet</li> <li>• Instruire în domeniul ORSA și indicatorii de alertă timpurie</li> </ul>
	<p><b>Consolidarea alfabetizării financiare a tinerilor din R. Moldova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Campanie de informare Învață! Dă sens banilor!</li> </ul>

### 1. Programul de asistență tehnică în sectorul financiar al Băncii Mondiale

Programul de asistență al BM este finanțat din sursele alocate de către Inițiativa de reformare și consolidare a sectorului financiar (FIRST Initiative) și are drept scop dezvoltarea cadrului normativ și de supraveghere a pieței financiare nebancale. Programul constă din două componente:

- îmbunătățirea cadrului de reglementare și supraveghere a sectorului de asigurări;
- consolidarea mecanismului de siguranță financiară.

Prima componentă are drept scop consolidarea cadrului de reglementare a sectorului de asigurări și implementarea supravegherii bazate pe prevenirea și gestiunea riscurilor, atât prin definitivarea și promovarea cadrului normativ nou (proiectul de Lege privind activitatea de asigurare și reasigurare și proiectul de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de vehicule), cât și prin dezvoltarea unui cadru instituțional și legislativ adecvat și necesar funcționării noului regim de solvabilitate bazat pe evaluarea riscului.

Rezultatele activității comune desfășurate în cadrul programului de asistență s-au materializat prin următoarele livrabile: (i) Comentarii și propuneri la proiectele noi de legi în domeniul asigurărilor; (ii) Modelul Termenilor de Referință privind auditul anual al situațiilor financiare și auditul tematic periodic obligatoriu al societăților de asigurare; (iii) Recomandări privind analiza actuarială a pieței de asigurări Carte Verde; (iv) comentarii și recomandări de consolidare a capacității CNPF de emisie și punere în aplicare a deciziilor sale cu caracter individual.

A doua componentă vizează procesul de creare și punere în aplicare a sistemului de protecție a depozitelor în sectorul asociațiilor de economii și împrumut, prin consolidarea Fondului de rezoluție și schemei de garantare a depozitelor în sectorul AEÎ cu Fondul de garantare a depozitelor în sectorul bancar. În acest sens, au fost realizate următoarele activități: (i) diagnosticul sectorului AEÎ cu elaborarea Raportului corespunzător și elaborarea unei foi de parcurs pentru asanarea acestuia și includerea în sistemul de garantare a depozitelor; (ii) desfășurarea a 3 ateliere de instruire pentru personalul CNPF cu privire la aspectele garantării depozitelor în sectorul AEÎ; (iii) elaborarea și avizarea în cadrul grupului de lucru a proiectului de lege privind garantarea depozitelor care transpune prevederile Directivei UE (nr.2014/49/UE) privind schemele de garantare a depozitelor.

### 2. Programul de asistență macrofinanciară susținut de FMI

În contextul susținerii agendei de reforme economice și financiare ale statului, CNPF a fost implicată activ, alături de celelalte autorități și instituții publice, în implementarea Programului susținut de FMI prin mecanismele de finanțare EFF (Mecanismul de finanțare extinsă) și ECF (Mecanismul extins de creditare), continuând dialogul cu FMI în cadrul vizitelor de lucru ale echipelor de experți care au avut loc la începutul anului, precum și în cadrul videoconferințelor și altor comunicări virtuale.

În partea ce ține de piața financiară nebancale, Programul susținut de FMI a vizat următoarele aspecte:

- operarea amendamentelor la cadrul legislativ în domeniul creditării nebancale în vederea asigurării protecției consumatorilor de servicii financiare de potențiale abuzuri și limitarea costurilor totale ale creditului nebancale sau leasingului financiar pentru consumatori în scopul atenuării riscului de supraîndatorare a populației;
- oferirea suportului în promovarea noii legislații în asigurări;

- fortificarea guvernantei corporative și sporirea transparenței acționariatului în companiile de asigurări;
- operaționalizarea activității Depozitarului central unic al valorilor mobiliare și îmbunătățirea cadrului de supraveghere consolidată.

### **3. Asistența Consilierului de rang înalt al UE**

CNPF beneficiază de suportul Consilierului de rang înalt al UE în vederea asigurării unei comunicări eficiente cu reprezentanții Comisiei Europene și Delegației UE în R.Moldova privind progresele înregistrate aferente realizării angajamentelor asumate în Acordul de Asociere RM-UE și condiționalităților prevăzute în Memorandumul de Înțelegere privind asistența macrofinanciară pentru R.Moldova. În acest sens, responsabilii CNPF au colaborat cu reprezentanții CE și Consilierul de rang înalt al UE în cadrul ședințelor de lucru și plenare aferente activității Subcomitetelor de Asociere RM-UE, fiind raportate progresele privind realizarea angajamentelor din acordurile internaționale.

### **4. Sprijinirea Proiectului de Reziliență Rurală IFAD în Moldova**

Asistența tehnică acordată CNPF de către Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (UCIP-IFAD) are drept scop dezvoltarea/consolidarea capacităților operaționale ale sectorului AEÎ. Potrivit Planului de activități al Acordului de parteneriat între UCIP-IFAD și CNPF pentru 2020, au fost planificate următoarele acțiuni:

- Elaborarea Strategiei de dezvoltare a sectorului AEÎ 2020 – 2025;
- Evaluarea tuturor sistemelor informaționale de contabilitate utilizate de AEÎ;
- Elaborarea Regulamentelor privind punerea în aplicare a Fondului de Garantare a Depunerilor de Economii;
- Elaborarea politicii interne pentru auditul AEÎ de către Asociația Națională Centrală a AEÎ;
- Elaborarea amendamentelor la politica internă a Asociației Naționale Centrale a AEÎ;
- Elaborarea metodologiei de supraveghere bazată pe risc pentru AEÎ.

O componentă importantă a proiectului se referă la încadrarea AEÎ în sistemul de plăți autohton în calitate de agenți pentru transferurile de remitențe și alte servicii de plată și direcționarea remitențelor către zonele rurale ale țării ca mijloc de oficializare a fluxurilor de mijloace financiare și de încurajare a incluziunii financiare rurale a beneficiarilor de aceste remitențe. În acest sens, a fost elaborat studiul privind rolul sectorului AEÎ în prestarea serviciilor de plată pentru populația din localitățile rurale, ulterior fiind semnat un Acord de finanțare pentru dezvoltarea capacităților AEÎ în acest domeniu. Astfel, activitățile proiectului sunt focusate pe pregătirea și asistarea AEÎ în conformarea la cadrul normativ în domeniul remitențelor, fortificarea capacităților instituționale ale AEÎ pentru dezvoltarea, adaptarea și implementarea produselor sale de economii și împrumut destinate beneficiarilor de remitențe, precum și pe extinderea incluziunii financiare prin intermediul AEÎ.

### **5. Proiectul "Transparența sectorului financiar în Moldova" (FSTA), implementat cu sprijinul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)**

Având în vedere preocuparea CNPF pentru cuantificarea/evaluarea cadrului de reglementare aferent organizării și funcționării sectorului caselor de amanet (lombardurilor), experții din cadrul proiectului de asistență tehnică "Transparența sectorului financiar în Moldova" au elaborat și au prezentat un studiu privind practicile aplicate la nivel european și internațional ce țin de reglementarea, autorizarea și supravegherea caselor de amanet (lombarduri). În rezultatul elaborării studiului s-a constatat că regimul actual privind activitatea caselor de amanet (lombardurilor) cuprinde unele neconcordanțe și lacune, în special: (i) aplicarea neuniformă a măsurilor de protecție în raport cu consumatorii, transparența în activitatea desfășurată de către aceste entități fiind una redusă; (ii) lipsa unor date fiabile ce rezultă în obstrucționarea posibilității de a crea un regim echilibrat de reglementare și (iii) procedura de licențiere nu este una simplificată care nu ține cont de riscurile aferente activității sistemului. În acest sens, pentru a se asigura că entitățile menționate respectă condițiile minime de acces pentru desfășurarea activității de creditare, este necesară revizuirea cadrului normativ existent aferent activității caselor de amanet prin elaborarea modificărilor și completărilor necesare în scopul asigurării unei reglementări precise și exhaustive a modului de organizare și funcționare a acestora în spiritul celor mai bune practici.

Un alt obiectiv al proiectului este dezvoltarea capacităților operaționale a Regulatorului și a societăților de asigurare privind sistemul de avertizare timpurie, precum și procedurile supravegherii bazate pe risc,

.....

în conformitate cu specificațiile directivelor UE și a celor mai bune practici internaționale în domeniul asigurărilor. În acest sens, pentru aprofundarea cunoștințelor profesionale ale asigurătorilor și CNPF, referitoare la punerea în aplicare a noului cadru legislativ și instituțional aferent regimului Solvency II, a fost organizat un program de instruire online privind gestionarea eficientă a riscurilor aferente activității de asigurare și reasigurare, indicatorii de avertizare timpurie etc.

#### **6. Consolidarea alfabetizării financiare a tinerilor din R. Moldova**

Pentru a susține imperativul responsabilizării consumatorilor și a spori încrederea acestora în produsele și serviciile de intermediere financiară, CNPF în parteneriat cu BNM au realizat mai multe activități de informare și educare financiară în cadrul campaniei *Învață! Dă sens banilor!* organizată și desfășurată cu suportul financiar al Fondului pentru Buna Guvernare al Guvernului Marii Britanii și cu participarea experților Centrului Analitic Independent "Expert-Grup". Activitatea dată a avut drept scop dezvoltarea capacităților CNPF pentru implementarea activităților care vizează educația financiară în rândul tinerilor, precum și crearea conținutului necesar campaniei de alfabetizare financiară, astfel încât publicul țintă să înțeleagă caracteristicile și particularitățile sectorului financiar și ale produselor financiare. În cadrul proiectului prenotat au fost elaborate materiale informative, care reflectă cele mai importante concepte și produse financiare cum ar fi: sistemul financiar, riscurile financiare, economii și investiții, creditul de consum și ipotecar, dobânda anuală efectivă, asigurarea auto, leasing-ul, etc.

În calitate de membru al Rețelei Internaționale pentru Educație Financiară (INFE) din cadrul OECD, CNPF contribuie la elaborarea documentelor în lucru și la promovarea la nivel național a principiilor, a ghidurilor și a rapoartelor pe care această organizație le publică în vederea sprijinirii programelor de educație financiară.

### **8. ACTIVITĂȚI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI PE PIAȚA FINANCIARĂ NEBANCARĂ**

Cadrul juridic existent în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor este amplu și a fost extins cu accent în special pe abordarea bazată pe risc, fiind consolidată comunicarea și cooperarea cu autoritățile relevante.

Riscurile de spălare a banilor apar atât în cadrul, cât și în afara sectorului financiar nebanancar, evoluează în timp și diferă de la un sector la altul. Pentru asigurarea unei supravegheri autentice și prudente se impune o prioritizare sectorială a domeniilor de activitate din aria de competență a autorității de supraveghere, recunoscând gravitatea riscurilor la care sunt expuse toate sectoarele, or, abordarea bazată pe risc necesită identificarea factorilor de risc de spălare a banilor și finanțare a terorismului și alocarea resurselor de supraveghere pe baza rezultatelor unei evaluări specifice a acestora. Astfel, CNPF trebuie să asigure o supraveghere la nivel înalt a pieței financiare nebanancare per ansamblu și să dezvolte în continuare expertiza dobândită în acest domeniu.

În context, evaluarea sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului de către experții Comitetului Moneyval a Consiliului European, în cadrul celei de a V-a runde, a relevat una din acțiunile prioritare la nivel național - dezvoltarea metodologiei aferente supravegherii bazate pe risc și introducerea unei abordări pe deplin bazate pe risc a supravegherii entităților raportoare.

Corespunzător, potrivit deciziei Regulatorului (ÎP nr.63/16 din 30.12.2020) a fost aprobată Metodologia privind evaluarea riscurilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin care au fost stabilite etapele supravegherii bazate pe risc care urmează a fi parcurse de autoritate în vederea exercitării competențelor sale proporțional cu riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului identificate.

Supravegherea este elementul central al unui cadru aferent prevenirii și combaterii eficiente a spălării banilor și finanțării terorismului. Importanța unei supravegheri adecvate a fost confirmată prin aprobarea modificării unor acte legislative (Legea nr.23/2020), în speță, fiind modificată Legea nr.1/2018 privind organizațiile de creditare nebanancară. Întrucât obiectivul normelor introduse vizează verificările de majorare a surselor mijloacelor financiare utilizate în cazul unui aport la capitalul social al organizației de creditare nebanancară de cel puțin 500,0 mii lei, depus integral în formă bănească, în perioada aprilie - decembrie 2020, în rezultatul unei cooperări eficiente a CNPF și Serviciului Prevenirea

și Combaterea Spălării Banilor, au fost verificate sursele mijloacelor financiare a 35 organizații de creditare nebancaară, prin prisma existenței/lipsei suspiciunilor pertinente cu privire la spălarea banilor și finanțarea terorismului.

În pachetul de măsuri de supraveghere aferente domeniului de asigurări, se încadrează implementarea primului audit în scop de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Analiza Rapoartelor de audit prezentate de asigurători pentru anul 2019 a scos în evidență deficiențe, inclusiv în ceea ce privește aplicarea adecvată a măsurilor de precauție privind clienții, evaluarea riscurilor în cadrul companiei și, respectiv, abordarea bazată pe risc a clienților, raportarea tranzacțiilor către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, factori care, în consecință, reprezintă rezultatul alocării insuficiente de resurse în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și lipsei unei supravegheri adecvate, coordonate și eficiente de către management a executării obligațiilor de către angajații companiei.

În altă ordine de idei, constatările auditului în cazul a 5 companii de asigurări, precum și informațiile privind tranzacțiile raportate de către asigurători pentru anii 2019-2020, au fost remise Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În cazul unei companii de asigurări, au fost sesizate și alte autorități de resort – Centrul Național Anticorupție și Serviciul Fiscal de Stat.

Având în vedere cele menționate supra și pornind de la exemplul reformelor introduse în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale, măsurile întreprinse în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului – care se bazează pe un cadru de reglementare armonizat – urmăresc obiectivul asigurării unei supravegheri consecvente și de înaltă calitate în cadrul pieței financiare nebancaare.

## 9. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF

### PROCESUL DECIZIONAL

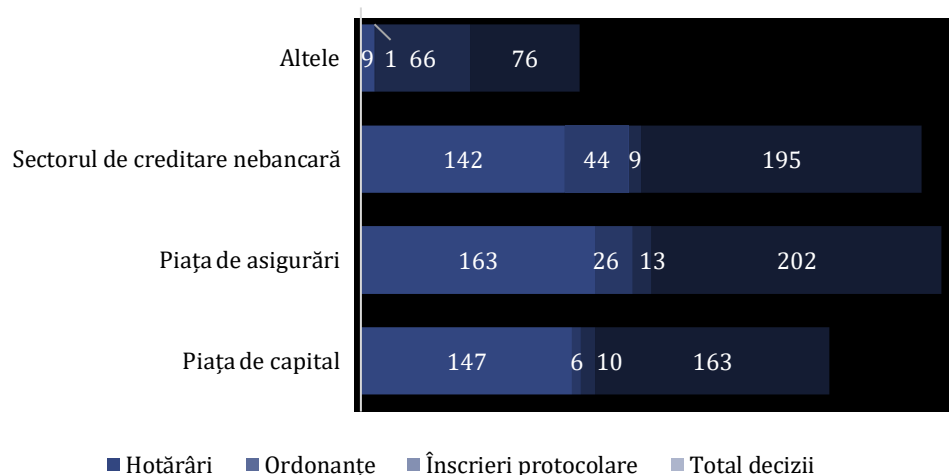
În vederea exercitării misiunii și competențelor conferite de cadrul normativ aferent ariei de reglementare – supraveghere, Consiliul de Administrație, în cadrul a 63 ședințe (51 ședințe ordinare și 12 ședințe extraordinare), a emis 636 decizii atât sub formă de acte normative, cât și sub forma actelor cu caracter individual (98-Înscrieri Protocolare, 461-Hotărâri și 77-Ordonanțe).

**Tabel nr. 9.1. Structura deciziilor aprobate de către CA al CNPF**

Indicatori	Perioada de gestiune		
	2018	2019	2020
Numărul ședințelor Consiliului de Administrație	58	62	63
Numărul Hotărârilor aprobate	364	492	461
Numărul Ordonanțelor aprobate	44	94	77
Numărul Înscrierilor Protocolare aprobate	267	102	98

În scopul promovării proiectelor de acte legislative și normative care vizează activitatea CNPF în partea ce ține de asigurarea unei bune funcționări a cadrului de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebancaare, în cadrul ședințelor CA, au fost examinate și aprobate 560 decizii, dintre care 163 în domeniul pieței de capital, 202 – pieței de asigurări și 195 – creditare nebancaară. Întru organizarea și funcționarea Regulatorului, Consiliul de Administrație a examinat și aprobat 76 decizii.

Diagrama nr. 9.1. Structura deciziilor pe tipuri și sectoare



Procesul decizional s-a desfășurat într-un mod transparent, cu respectarea procedurilor de informare, consultare, participare în procesul de elaborare, examinare și aprobare a deciziilor, a principiului majorității de voturi, precum și a spiritului colegial.

Legile speciale în domeniul financiar nebanar stabilesc

faptele cu un grad de pericol social mai redus pasibile de sancțiuni contravenționale. Astfel, urmare a acțiunilor de monitorizare și transparentizare realizate de către autoritatea de supraveghere, în anul 2020 au fost constatate 111 fapte contravenționale, respectiv 111 procese verbale contravenționale încheiate, suma amenzilor aplicate fiind în cuantum total de 562 200 lei.

**Piața de capital** – au fost încheiate 4 procese-verbale cu privire la contravenție (încălcarea regulilor privind obligațiile de dezvăluire a informațiilor pe piața financiară nebanară, nerespectarea cerințelor privind desfășurarea activităților pe piața financiară nebanară etc.). Suma amenzilor aplicate constituind 8500 lei (executate – 4250<sup>3</sup> lei).

**Piața de asigurări** – au fost încheiate 27 procese-verbale cu privire la contravenție (încălcarea regulilor privind obligațiile de dezvăluire a informațiilor pe piața financiară nebanară, nerespectarea cerințelor privind desfășurarea activităților pe piața financiară nebanară, încălcarea regulilor de activitate și de intermediere în domeniul asigurărilor etc.). Suma amenzilor aplicate constituind 129 000 lei (executate – 63 250<sup>1</sup> lei, contestate (pe rol în instanțele de judecată) – 10 000 lei).

**Sectorul de creditare nebanară** - au fost încheiate 80 procese-verbale cu privire la contravenție: încălcarea regulilor privind obligațiile de dezvăluire a informațiilor pe piața financiară nebanară, nerespectarea cerințelor privind desfășurarea activităților pe piața financiară nebanară (asociațiilor de economii și împrumut și a organizațiilor de creditare nebanară). Suma amenzilor aplicate a constituit 424 700 lei (executate – 146 100<sup>1</sup> lei, decizii expediate spre executare silită Executorilor judecătorești (în temeiul Codului de executare) – 25 000 lei, contestate (pe rol în instanțele de judecată) – 76 500 lei.

## REPREZENTAREA JURIDICĂ A INTERESELOR PUBLICE

Aplicarea instrumentelor reglatorii firești și specifice pieței financiare nonbancare - mai ales, a funcției de supraveghere bazată pe identificarea/prevenirea și gestiunea riscurilor - reclamă o anumită „reacție și conduită” (de regulă, îndărătnică) din partea participanților profesioniști ai pieței - unii neconformi rigorilor, în speță, societățile de asigurări, contestând la “tot pasul” actele administrative emise de Comisia Națională. Administrarea și reprezentarea în interes public a “dosarelor”, cu titlu de litigii, în ultimii ani, mai cu seamă în cel de referință (2020) a devenit o preocupare majoră a Regulatorului – activitate operațională ce implică resurse considerabile (umane, financiare și de timp), inclusiv prin contractarea serviciilor specializate de asistență juridică (activitate externalizată).

Perioada de referință, s-a evidențiat printr-o creștere semnificativă a acțiunilor în justiție împotriva CNPF – triplu față de anii precedenți. O atare situație de fapt reprezintă, *inter alia*, inclusiv și o consecință a noii ordini instituite prin codificarea normelor aferente procesului decizional al administrației publice. Totodată, această “avalanșă” poate fi calificată drept recul al intervențiilor ferme ale Regulatorului din ultimii ani - de anticipare și atenuare a riscurilor alimentate de practicile de nerespectare de către participanții profesioniști ai pieței la rigorile de prudențialitate, de racordare a guvernantei corporative a acestora la cerințele de active, capital, rezerve tehnice și solvabilitate.

<sup>3</sup> conform art. 34 alin.(3) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale.

Eforturile Regulatorului de „ordonare și curățare” a pieței nonbancare (2019-2020) sunt catalogate sub așteptări, cauza fiind deficitul de instrumente de fortificare și conservare. Obiectivele autorității de supraveghere în afirmarea *regulilor și exigențelor* sunt periclitate de abordările instanțelor judecătorești, prin aplicarea neuniformă (selectivă, neunivocă) a normelor aferente procesului decizional prin prisma procedurilor administrative, inclusiv prin eludarea cadrului normativ special aferent domeniilor licențiate.

CNPF, cu concursul Băncii Mondiale, a inițiat, cu titlu de *lege ferenda*, amendarea Legii nr. 192/1998 și Codului Administrativ (proiectul nr.186). Proiectul - fără a leza drepturile cetățenești și cele antreprenoriale - reactivează (repune) norma privind exceptarea actelor administrative emise de Regulator de procedura de „suspendare” de către instituțiile judiciare (practică valabilă, în cazul BNM). Obiectivul scontat constituie eradicarea practicilor defectuoase de ingerință, respectiv, de influență a deciziilor judecătorești asupra actului propriu-zis de supraveghere emis în vederea exercitării prerogativelor conferite de legislația în materie.

În acest sens, partenerii strategici de dezvoltare, mai cu seamă Banca Mondială și FMI, au stăruit să observe și să recomande (*Misiunea FMI 8 - 19 august 2016 - Puteri și politici de punere în aplicare, Acțiuni prealabile ale BM în temeiul DPO-2, 2016 - Adoptarea modificărilor legislative pentru consolidarea independenței supraveghetorului, Raportul de țară FMI către Moldova 28-30 octombrie 2019*), cu titlu imperativ de consolidare a capacităților instituționale ale autorității naționale de reglementare-supraveghere nebanară (CNPF), ajustarea neîntârziată a cadrului legislativ în speța dată.

*Mențiune: proiectul de lege nr. 186 susținut/aprobat de către Guvern (HG nr.271/13.05.2020), înregistrat în Parlament (nr. 186 din 14.05.2020) se află în gestiunea Comisiei (permanente) juridice, numiri și imunități - examinarea în fond fiind într-o incertitudine perpetuă... Această stare de lucruri complică exercitarea riguroasă și eficace - în interes public - de către CNPF a funcției de supraveghere, cu riscuri cuantificabile de ordin financiar, social și reputațional.*

**Piața de capital** - a fost asigurată participarea în 15 procese judiciare (CNPF - având calitate de reclamant/pârât/intervenient/autoritate care depune concluzii), obiect al litigiului constituind în parte:

- anularea Hotărârii privind unele măsuri aferente verificării și transmiterii registrelor deținătorilor de valori mobiliare ale societăților pe acțiuni (act administrativ emis în vederea asigurării executării Legii 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic de valori mobiliare);
- anularea Hotărârii privind rezultatele controlului;
- anularea Hotărârii privind radierea valorilor mobiliare din registrul de stat al valorilor mobiliare;
- anularea Hotărârii CNVM în partea autorizării spre plasare a acțiunilor/înregistrarea emisiunii suplimentare de acțiuni;
- anularea Hotărârii privind înregistrarea ofertei publice și retragerea obligatorie;
- acțiunea privind dispunerea lichidării genului de activitate și numirea lichidatorului Societății de investiții;
- dizolvarea societății și numirea lichidatorului;
- declararea nulității tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare;
- constatarea încălcării dreptului la răscumpărarea acțiunilor;
- contestarea unei decizii cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale etc.

Acțiunile înaintate de către unii participanți profesioniști ai pieței împotriva CNPF s-au finalizat cu câștig de cauză fiind emise decizii irevocabile (inclusiv în ordine de recurs-Cap. IV Cod administrativ).

**Piața de asigurări** - domeniul cel mai expus unui trend ascendent (vertiginos) de raporturi litigioase dintre CNPF și acționariat/management corporativ cu interese (de grup) preponderent în detrimentul celor publice, implicit, defavorabile (păguboase) persoanelor fizice și juridice deservite. Astfel, în 2020 Regulatorul a fost în situația de a gestiona, respectiv, a reprezenta pe cale judiciară 33 de dosare (CNPF - având calitate de reclamant/ pârât/ intervenient/ autoritate care depune concluzii/creditor), obiect al litigiului constituind:

- **acțiune în anulare** - anularea actelor administrative ale CNPF (Hotărârilor/Ordonanțelor nr. 32/11/29.07.2019, 31/16/22.07.2019, 43/2/19.09.2019, 47/3/03.10.2019, 26/1 din 27.06.2019, 17/4 din 15.04.2016, nr. 10/5/09.03.2020, 29/1/25.06.2020 50/5/27.10.2020, 56/3/25.11.2019, 36/7-0/04.08.20 53/6/10.11.2020 55/1/20.11.2020) - privind rezultatele controlului tematic în cadrul asigurătorului, inițierea procedurii de remediere prin administrare specială, privind suspendarea licenței asigurătorului, rezultatele analizei din oficiu,

administrarea companiei, unele măsuri prudentiale față de companii, anularea operațiunilor administrative;

- **acțiune în obligare** – obligarea CNPF, în vederea constatării încălcării legislației de către asigurător, tragerea la răspundere a asigurătorului privind activitatea defectuoasă și acțiune în procedura de revizuire (afere Deciziilor adoptate în 2014);
- **acțiune în procedura de insolabilitate** – o acțiune pornită în 2014, iar în perioada de referință au fost depuse în instanța de judecată, acțiuni în procedură de insolabilitate în care CNPF are calitatea de autoritate de supraveghere în temeiul Legii 149/2012 și nemijlocit calitate de creditor urmare a neachitării plăților regulatorii în conformitate cu actele normative;
- **acțiuni privind intentarea procedurii de insolabilitate** față de asigurători (2 cazuri). Aceste acțiuni constituie reacția a două companii de asigurări, la dezacordul cu rezultatele controalelor Regulatorului, care a scos în evidență starea defectuoasă în gestiunea acestora, caracterizată printr-o rată de solvabilitate sub nivelul stabilit în actele normative ale autorității de supraveghere (Regulamentul privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorului/reasigurătorului). O rată de solvabilitate sub nivelul stabilit de legislație pentru un asigurător reprezintă un risc iminent de insolabilitate și poate periclita onorarea obligațiilor față de asigurați - beneficiarii asigurării realizate de către asigurător, nemijlocit denotă nerespectarea prevederilor Legii nr.407/2006;
- **acțiune în constatare** - constatarea nulității actelor administrative ale CNPF adoptate în anii 2016-2017 aferente activității concertate în cadrul societăților de asigurare și Ordonanței nr.36/7-O/04.08.2020 privind inițierea controlului complex;
- **2 contestații** împotriva deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale etc.

În susținerea intereselor publice pledate de către CNPF au fost pronunțate 25 decizii irevocabile (inclusiv în ordine de recurs - Cap. IV Cod administrativ) soldate cu finalizarea a 14 acțiuni. În același timp, contrar intereselor publice au fost pronunțate acte judecătorești definitive/irrevocabile, în 8 acțiuni, care continuă a fi examinate.

Reprezentarea juridică a intereselor CNPF pe parcursul anului de raportare, relevă cu certitudine că în prezent Regulatorul se confruntă cu abordările și conduita unor magistrați, aceștia, de regulă, nepătrunzând în chintesența raporturilor: Regulator-entitate licențiată – raporturi bazate strict pe legislația specială per domeniu. Or, deciziile instanțelor limitează considerabil capacitatea CNPF de a pune în aplicare punctuală și relevantă reglementările sale, precum și inhibă autoritatea Regulatorului în exercitarea eficace a funcției de supraveghere a pieței de asigurări, potrivit misiunii conferite de lege și rigorilor caracteristice sectorului financiar per asamblu. Aderent, drepturile autorității de supraveghere sunt afectate prin zădărnicierea măsurilor aplicate în exercitarea atribuțiilor sale legale, având drept consecință neîncrederea cetățenilor - asiguraților. În disonanță cu scopul justiției de a exclude arbitrariul din partea autorităților regulatorii de resort, dar și a ingerințelor în activitatea ultimilor, de către subiecți cu vădite interese oculte. Astfel, se atestă (2020) o inadmisibilă imixtiune în atribuțiile CNPF – aceste practici defectuoase generând periclita pieței de asigurări și fiind contrare intereselor publice, implicit, ale cetățeanului și antreprenoriatului. *Per a contrario*, CNPF continuă să își focalizeze eforturile și să își fortifice poziția de garant al drepturilor și intereselor cetățenilor și implicit beneficiarilor de servicii și produse nebancale.

Provocările care au marcat perioada de raportare - materializate prin pseudo-abordări juridice, tertipurii și tratament disproporționat în raport cu Regulatorul nonbancar din partea unor instanțe judecătorești -, se materializează punctual și în mod perpetuu, prin: tergiversarea examinării demersurilor autorității; stabilirea unor termene extinse, confortabile pentru realizarea drepturilor procesuale de către reclamanti, comparativ cu termenele restrânse, dispuse *ad-hoc* pentru CNPF; amânarea repetată a ședințelor, cu notificarea CNPF, "la limită" despre ținerea acestora, inclusiv fără a indica motivele sau ținerea ședințelor fără notificarea autorității; comunicarea selectivă a actelor judecătorești adoptate în absența CNPF și îngrădirea accesului imediat a autorității la materialele cauzelor; emiterea deciziilor contrare legilor speciale, cu subrogarea competențelor regulatorului și suspendarea actelor CNPF; încuviințarea de către unii magistrați a scenariului categoric favorabil unor actori ai pieței, prin tolerarea excesivă a abuzului de drepturi procesuale.

Din considerentele evocate, se poate rezuma că 2020 s-a „remarcat” prin tendințe, între timp, devenite practici păguboase în folosirea selectivă a unor proceduri juridice în detrimentul regulilor

statului la nivel de lege și cadru de reglementare, respectiv, în detrimentul statului și instituțiilor chemate să gestioneze procesele corespunzătoare.

**Sectorul de creditare nebancară** - reprezentarea juridică a intereselor CNPF pe parcursul anului 2020, fiind asigurată participarea în circa 40 procese judiciare, obiect al litigiului constituind:

- **acțiuni în anulare** - anularea Hotărârii nr. 18/1/2019 cu privire la unele companii fiduciare, Ordonanța nr. 53/6-O/11.11.2019, Ordonanța nr. 48/1-O/13.10.20219, Ordonanța nr. 4/15-O/03.02.2020, Ordonanța nr. 52/10-O/13.11.2020;
- **acțiuni privind constatarea faptelor care au valoare juridică** (acțiunile fiind înaintate la cererea companiilor fiduciare, în scopul executării prevederilor art. 146<sup>1</sup>, art.147 din Legea nr. 171/2012);
- **acțiuni în constatare** - constatarea încălcării termenului legal de furnizare a informației (acțiune înaintată la cererea clientului fondului de investiții) – în ordine de revizuire;
- **acțiuni în procedura de insolvență** (CNPF având calitate de autoritate de supraveghere în temeiul Legii nr. 149/2012 și nemijlocit calitatea de creditor);
- **16 contestații** împotriva deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale.

Acțiunile înaintate în contradictoriu cu Regulatorul s-au finalizat cu câștig de cauză fiind emise decizii irevocabile (inclusiv în ordine de recurs - Cap. IV Cod administrativ), acte judecătorești favorabile au fost emise și în acțiunile puse pe rolul instanțelor prin care nu sunt atinse direct drepturile autorității de supraveghere. Decizii judecătorești defavorabile au fost emise în acțiunile contravenționale, care fiind contestate în ordine de recurs, acestea au fost anulate și întoarse cauzele la rejudecare.

## RESURSE UMANE

În 2020, CNPF a funcționat în baza structurii organizaționale aprobate prin propria decizie (nr.52/14 din 04.11.2019), efectivul limită fiind de 120 unități de personal. Efectiv, la 31 decembrie 2020, CNPF a avut un total de 94 de salariați, dintre care:

- 83 la sută (78 unități au fost antrenați în gestiunea nemijlocită a ariei de atribuții conferite de legea cadru) și 17 la sută (16 unități - în activități „de suport” adițional misiunii instituționale). Rata fluctuației de personal a constituit 8,5 la sută.

Diagrama nr. 9.2. Structura pe subdiviziuni

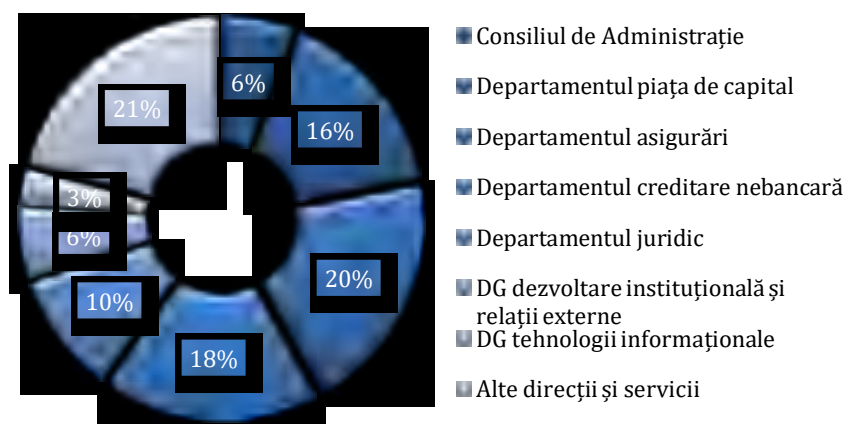
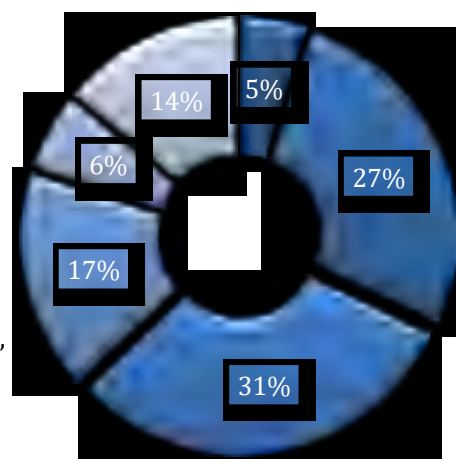


Diagrama nr. 9.3. Structura pe funcții

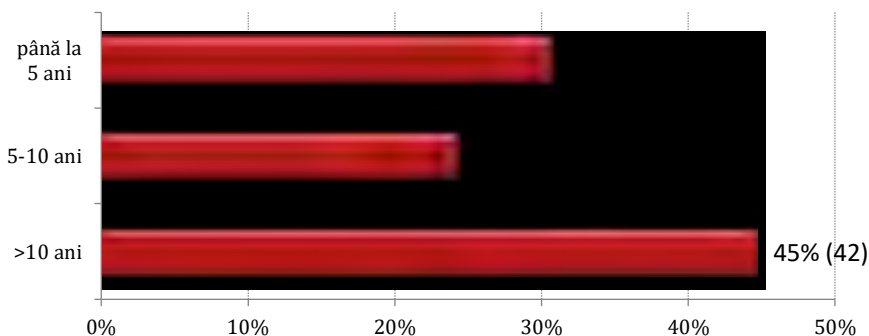
- 32 la sută (30) salariați au deținut funcții de conducere, iar 68 la sută (64) - funcții executorii de profil.

- Consiliul de administrație
- Management sectorial
- Specialiști principali, specialiști superiori, specialiști
- Inspectori principali, inspectorii superiori, inspectorii
- Juriști principali, juriști superiori, juriști
- Alte funcții



**Diagrama nr. 9.4. Ponderea personalului după vechime în muncă (%)**

- 69 la sută (65) salariați au o vechime în muncă (în cadrul CNPF) de peste 5 ani.
- 45 la sută (42) salariați au stagiul intrainstituțional ce depășește un deceniu.



## INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE

În 2020, mentenanța, modernizarea și dezvoltarea Spațiului Informatic Integrat (SII) al CNPF a constituit o prioritate, activitățile fiind orientate spre optimizarea proceselor și fluxurilor, utilizarea eficientă a resurselor și efectuarea acțiunilor în funcție de desfășurarea proceselor de business.

Condițiile pandemice au afectat modul în care autoritatea de supraveghere și-a realizat unele activități, având în vedere restricțiile privind reuniunile/ședințele cu persoanele responsabile de anumite domenii și procese operaționale, precum și cu partenerii strategici de dezvoltare. În aceste circumstanțe, s-a impus schimbarea procedurilor și s-a dispus alternarea procedeelelor de comunicare/interacțiune, fapt ce a necesitat o acomodare profesională rapidă la noile împrejurări. Astfel, în scopul asigurării funcționării eficiente a Regulatorului, a fost necesară schimbarea abordărilor, inițiativă și pragmatism, fiind întreprinse un șir de măsuri referitor la:

- asigurarea posibilității de conectare a personalului CNPF la locurile personale de muncă de la distanță;
- reconfigurarea stației telefonice pentru redirectionarea apelurilor la telefoanele mobile personale;
- instalarea softului necesar și instruirea utilizatorilor pentru organizarea și participarea la ședințe on-line etc.;

Asigurând continuitatea acțiunilor premergătoare implementate, în 2020 a fost finalizat procesul de recepție, ajustare și punere în funcțiune a tuturor sistemelor dezvoltate și modernizate urmare a desfășurării lucrărilor de renovare a sediului CNPF.

În materie de management și securitate informațională, au fost realizate următoarele acțiuni:

- reconfigurarea comutatoarelor CISCO;
- reconfigurarea echipamentului de securitate informațională;
- ajustarea infrastructurii de virtualizare a serverelor și crearea clusterului de virtualizare;
- optimizarea proceselor TI prin implementarea sistemului automatizat de ticketing.

În 2020, a fost dezvoltat și pus în aplicare Sistemul informațional Registrul de Stat al Valorilor Mobiliare (din martie 2021 – Registrul emitenților de valori mobiliare), soluție sustenabilă prin prisma dezvoltării actualelor procese aplicate în domeniu, implicit în rezultatul amendării cadrului legislativ și având în vedere tipologia operațiunilor cu valori mobiliare supuse înregistrării, precum și a fluxului de schimb de date cu alte sisteme informaționale și participanții pieței.

Sistemul Automatizat de Stat în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule (RCA Data) reprezintă o soluție informatică, obiectivul principal al căreia constă în automatizarea proceselor de gestiune, monitorizare, analiza riscurilor pieței de asigurări din R.Moldova. Gestiunea sistemului dat a fost efectuată atât prin mentenanță, cât și prin dezvoltare. Lucrările de mentenanță au inclus: mentenanța preventivă/de corecție/de avertizare, precum și mentenanța adaptivă.

Lucrările de dezvoltare au completat sistemul cu noi funcționalități:

- de ajustare a tarifelor pentru asigurarea obligatorie RCA internă și externă (prima de referință și coeficienții de rectificare diferă de la un asigurător la altul) conform metodologiei;

- de calcul on-line a primei de asigurare calculată pentru asigurarea RCA pentru persoane fizice în baza IDNP și persoane juridice în baza IDNO, cu aplicarea clasei Bonus-Malus (un set de reduceri și majorări a primei de asigurare RCA în funcție de perioada asigurării și istoricul daunelor asiguratului).

CNPF a contractat servicii de îmbunătățire și extindere a sistemului informațional de raportare al sectorului de creditare nebancaară (VISOR), fiind efectuate următoarele activități:

- evaluarea posibilităților bazei de date existente a sectorului de creditare nebancaară;
- optimizarea bazei de date prin introducerea posibilității de modificare, actualizare și adaptare cât mai simplificată la diferite necesități ale CNPF și/sau alți operatori;
- revizuirea și actualizarea proceselor și formularelor de consolidare și agregare a rapoartelor în sectorul de creditare nebancaară;
- extinderea sistemului informațional de raportare al sectorului de creditare nebancaară al CNPF prin crearea modulului analitic informațional de supraveghere bazată pe risc cu indicatori de alertă timpurie (cu modificările respective în bazele de date);
- extinderea sistemului de raportare al sectorului de creditare nebancaară al CNPF cu posibilități de extragere și analiză a datelor aferente beneficiarilor efectivi și anume:
  - a datelor aferente unui anumit beneficiar efectiv (spre ex. la introducerea numelui, prenumelui – obținerea tuturor companiilor la care acesta este fondator);
  - a datelor aferente unei anumite companii (spre ex. introducerea denumirii companiei – obținerea tuturor companiilor la care aceasta este fondator/asociat);
  - a datelor aferente fondatorilor /asociaților unei anumite companii și a beneficiarilor efectivi ai acesteia.

## EXECUȚIA BUGETARĂ

Potrivit art. 6 din Legea nr.192/1998, Comisia Națională a Pieței Financiare se finanțează integral din venituri proprii colectate. Bugetul pentru 2020, la venituri și la cheltuieli a fost aprobat de Consiliul de Administrație (Hotărârea nr.52/12 din 04.11.2019), fiind pe parcurs rectificat - Decizia nr. 30/11 din 29.06.2020. Corespunzător, partea de venituri s-a determinat la nivelul de 53 400,0 mii lei, de cheltuieli – 62 000,0 mii lei și, respectiv, deficit – 8 600,0 mii lei.

În mod efectiv, veniturile realizate au însumat 48 019,3 mii lei, cheltuielile cifrându-se la 52 905,5 mii lei, deficitul bugetar 4 886,2 mii lei.

Sinteza de ansamblu privind realizarea indicatorilor bugetari 2018-2020, se prezintă după cum urmează:

**Tabelul nr. 9.2. Indicatorii bugetari, mii lei**

Indicatorii	Efectiv realizat 2018	Efectiv realizat 2019	2020		
			Aprobat	Rectificat	Efectiv realizat
<b>Venituri</b>	49 709,9	85 657,9	53 400,0	53 400,0	48 019,3
<b>Cheltuieli</b>	36 464,1	55 395,5	59 500,0	62 000,0	52 905,5

### Execuția veniturilor, 31.12.2020

Contextul economic nefavorabil generat de criza pandemică atestă un impact mai pregnant asupra unor surse de venituri bugetare (2020), în speță aferente operațiunilor cu valori mobiliare și celor derivate plăților regulatorii ale participanților profesioniști din piața de asigurări. Totodată, în ciuda șocurilor pe termen scurt, în contextul COVID-19 reziliența sistemului de creditare nebancaară a asigurat poziția financiară a entităților din domeniul de referință, respectiv o valoare a plății regulatorii cu 12 la sută superioară nivelului planificat.

Veniturile percepute în perioada de gestiune (48 019,3 mii lei) au înregistrat o contracție (10 la sută) comparativ cu proiecțiile estimative. În aspect sectorial, structura veniturilor efectiv colectate, în dinamică, se prezintă astfel:

**Tabelul nr. 9.3. Raportul de venituri**

Tipul veniturilor	2018		2019		2020	
	Suma, mii lei	Ponderea %	Suma, mii lei	Ponderea %	Suma, mii lei	Ponderea %
<b>Venituri aferente:</b>						
<b>pieței de capital</b>	21 631,1	43,5	46 029,3	53,7	9 774,2	20,4
<b>pieței de asigurări</b>	14 669,5	29,6	16 417,9	19,2	15 336,4	31,9

## RAPORT ANUAL 2020

<b>domeniului de creditare nebancaară</b>	7 032,7	14,1	17 818,9	20,8	18 474,9	38,5
<b>Alte surse legale de venit</b>	6 376,6	12,8	5 391,8	6,3	4 433,8	9,2
<b>Total venituri</b>	<b>49 709,9</b>	<b>x</b>	<b>85 657,9</b>	<b>x</b>	<b>48 019,3</b>	<b>x</b>

- Partea preponderentă (38,5 la sută) în totalul veniturilor revine celor provenite din plățile regulatorii achitate de entitățile din sectorul de creditare nebancaară (OCN și AEÎ), cotă de 31,9 la sută este atribuită veniturilor, la originea cărora sunt activitățile participanților profesioniști ai pieței de (re)asigurări.
- Comparativ cu 2018-2019, veniturile provenite din operațiunile pe piața de capital sunt nesemnificative, acest aspect explicându-se de lipsa/numărul infim a unor tranzacții de ordin unic în anul de referință - tranzacții care anterior asigurau preponderent sursa de venituri pe acest segment.

Componenta "Alte surse legale de venit" a înregistrat, în perioada raportată, per total 4 433,8 mii lei, acestea integrând încasări adiționale activităților CNPF de licențiere/autorizare, precum și din plasarea disponibilităților instituției în depozite și valori mobiliare de stat.

### Execuția cheltuielilor, 31.12.2020

Cheltuielile per total realizate au însumat cifra de 52 905,5 mii lei, ceea ce constituie 85,4 la sută în raport cu suma bugetată (rectificată). Cheltuielile (în evoluție, 2018-2020) sunt structurate, după cum urmează:

**Tabelul nr. 9.4. Raportul de cheltuieli**

Tipul cheltuielilor	2018		2019		2020	
	Suma, mii lei	%	Suma, mii lei	%	Suma, mii lei	%
<b>Cheltuieli de personal</b>	30 106,2	82,5	37 911,0	68,4	44 113,1	83,4
<b>Tichete de masă</b>	232,4	0,6	950,7	1,7	1 099,2	2,1
<b>Plata serviciilor</b>	4 837,4	13,3	3 165,5	5,7	2 719,1	5,1
<b>Deplasări în interes de serviciu</b>	225,4	0,6	436,5	0,8	4,4	0,0
<b>Procurare bunuri</b>	419,4	1,2	542,2	1,0	883,1	1,7
<b>Cheltuieli capitale</b>	643,3	1,8	12 389,6	22,4	4 086,6	7,7
<b>Total cheltuieli</b>	<b>36 464,1</b>	<b>x</b>	<b>55 395,5</b>	<b>x</b>	<b>52 905,5</b>	<b>x</b>

- Politica de personal promovată, implicit linia directoare pentru menținerea unui staff calificat și profesionist, în coroborare cu nivelul de salarizare (re)ajustat, a determinat și valoarea alocațiilor pentru remunerarea muncii în 2020. Astfel, suma plătită pentru remunerarea personalului s-a cifrat la 34 407,7 mii lei, ceea ce constituie 90,6 la sută din alocațiile bugetate (rectificate). Cheltuielile aferente fondului de remunerare (contribuțiile obligatorii ale instituției pentru asigurări sociale și medicale) s-au executat în sumă de 9 550,8 mii lei sau 18,1 la sută raportat la totalul cheltuielilor și, respectiv 21,6 la sută din totalul cheltuielilor de personal.
- Declanșarea coronacrizei a modificat și, respectiv, a priorizat preocupările pentru o abordare de economisire accentuată a resurselor - în scop de cheltuieli operaționale, fiind dispuse măsuri de "conservare" a parametrilor bugetari per instituție. În acest sens, au fost revăzute alocările bugetare pentru serviciile informaționale, procurări de mijloace fixe și deplasări în interes de serviciu, corespunzător fiind diminuate finanțările adiționale acestor poziții cu 600,0 mii lei, cu 640,0 mii lei și, respectiv, cu 520,0 mii lei.

### AUDITUL INTERN

Misiunea auditului intern (AI) constă în acordarea consultanței și furnizarea asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, oferind recomandări pentru perfecționarea acestuia și contribuind la îmbunătățirea activității CNPF. AI contribuie la implementarea obiectivelor Regulatorului printr-o abordare sistemică și ordonată în cadrul evaluării și îmbunătățirii eficacității proceselor de guvernare, management al riscurilor și proceselor de control.

Potrivit bunelor practici din domeniu, independența AI este realizată prin subordonarea directă președintelui CNPF. Se cuantifică, în acest sens, că activitatea de AI în niciun caz nu a fost expusă cărora imixtiuni în privința definirii ariei sale de aplicabilitate, realizării activității și comunicării rezultatelor.

În 2020, activitatea de AI în cadrul CNPF s-a desfășurat în conformitate cu Planul anual de activitate, care a fost elaborat aplicând abordarea bazată pe risc și potrivit preocupărilor conducerii. Astfel, pe parcursul anului de raportare au fost realizate trei misiuni de audit de asigurare, în cadrul cărora a fost evaluat procesul de achiziții publice, climatul de integritate instituțională și funcționalitatea sistemului de control intern managerial din cadrul CNPF.

Ca rezultat al misiunilor de audit efectuate, au fost formulate 25 de constatări și au fost oferite 42 de recomandări (100% au fost acceptate de către managementul operațional), orientate spre îmbunătățirea situației existente a sistemului de control intern managerial în cadrul domeniilor auditate. Recomandările oferite sunt implementate în perioada 2020-2021, iar AI monitorizează îndeplinirea acestora de către persoanele responsabile și raportează rezultatele președintelui CNPF.

Auditorul intern din cadrul CNPF a susținut (2020) examenul de certificare a auditorilor interni din sectorul public, organizat de Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă. Astfel, CNPF dispune de auditor intern pregătit în vederea realizării misiunilor de audit conform standardelor de reglementare și bunelor practici în domeniu.

Ca rezultat al exercițiului anual pe care îl desfășoară entitățile publice cu privire la autoevaluarea sistemului de control intern managerial în scopul determinării gradului de conformitate al acestuia cu cadrul normativ în domeniu, CNPF și-a autoevaluat sistemul de control intern managerial. Rezultatele autoevaluării relevă că, pentru anul 2020, sistemul evaluat este parțial conform cu Standardele naționale de control intern în sectorul public, iar deficiențele stabilite urmează să fie înlăturate, pentru conformare la normele în vigoare.

#### 10. EXECUTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A PIETEI FINANCIARE NEBANCARE ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEIA ÎN 2020

Nr. crt.	Obiective generale/ specifice	Acțiuni	Costuri	Indicatori de performanță	Nivelul de realizare
<b>1. Consolidarea cadrului normativ aferent dezvoltării pieței financiare nebankare</b>					
1.1	Armonizarea cadrului normativ în domeniul pieței de capital cu directivele și normele UE pentru a asigura funcționarea eficientă și continuă a entităților și participanților la aceasta	1.1.2. Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a cadrului normativ subordonat Legii nr.171/2012 privind piața de capital, inclusiv transpunerea Regulamentului (CE) nr.575/2013	În limita bugetului CNPF	Regulament revizuit și aprobat	<b>În proces de realizare</b> Termenul de realizare a fost extins conform noilor norme eurocomunitare, urmare a aprobării Directivei (UE) 2019/2034 și Regulamentului 2019/2033 din 27.11.2019 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții, care introduc reguli mai proporționale din punct de vedere a riscurilor la care sunt expuse firmele de investiții și stabilesc un regim prudențial simplificat pentru firmele de investiții din UE prin prisma dimensiunii acestora în raport cu cel al băncilor
1.3	Armonizarea cadrului normativ în domeniul asigurărilor cu legislația comunitară și cu	1.3.7. Elaborarea și promovarea proiectului de lege privind asigurarea obligatorie de locuințe	În limita bugetului CNPF	Proiect de lege elaborat și înaintat spre aprobare	<b>În proces de realizare</b> Având în vedere competențele conferite prin Legea nr.75/2015 și HG nr.690/2017, CNPF a solicitat preluarea inițierii și elaborării proiectului de

	cele mai bune practici aplicate la nivel internațional				lege de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, fiind necesară realizarea unui studiu de fezabilitate complex aferent implementării asigurărilor de locuințe și impactului economic asupra proprietarilor de locuințe
		1.3.8. Elaborarea și promovarea amendamentelor la legislația în vigoare pentru dezvoltarea parteneriatului public-privat în domeniul asigurărilor medicale	În limita bugetului CNPF	Regulamentele subordonate legii elaborate și aprobate	<b>În proces de realizare</b> Având în vedere prevederile cadrului normativ în vigoare, CNPF a solicitat suportul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale întru preluarea inițierii și elaborării proiectului de lege
1.4	Stimularea dezvoltării investitorilor instituționali prin elaborarea și promovarea cadrului normativ	1.4.5. Elaborarea și aprobarea regulamentelor subordonate legii privind organismele de plasament colectiv alternative	În limita bugetului CNPF	Regulamentele subordonate legii elaborate și aprobate	<b>Realizat</b> - Hotărârea cu privire la modificarea unor acte normative ale CNPF (nr.52/8 din 03.11.2020) prin care au fost operate modificări la Regulamentul privind avizarea constituirii și funcționării organismelor de plasament colectiv (nr.49/14/2014) și la Regulamentul privind licențierea și autorizarea pe piața de capital (nr.56/11/2014); - Proiectul de modificare a Regulamentului privind ofertele publice de titluri de participare ale organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (nr.57/10/2014) aprobat prin ÎP 52/9/2020) și expediat spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și supus consultărilor publice
		1.4.6. Elaborarea și aprobarea regulamentelor subordonate legii privind fondurile de pensii facultative	În limita bugetului CNPF	Regulamentele subordonate legii elaborate și aprobate	<b>În proces de realizare</b> Termenul de realizare a fost extins urmare a adoptării noii Legi privind fondurile de pensii facultative (nr.198 din 20.11.2020)

1.5	Consolidarea dezvoltării sectorului de creditare nebancaară	1.5.2. Elaborarea măsurilor de stabilizare aplicate AEÎ prin extinderea funcțiilor atribuite atât prin schema de garantare a depunerilor de economii, cât și, după caz, asociației centrale a AEÎ	În limita bugetului CNPF	Măsuri de stabilizare elaborate și aplicate	<b>Realizat</b> În cadrul proiectului de asistență a Băncii Mondiale a fost elaborat proiectul de Lege privind garantarea depozitelor care transpune prevederile Directivei UE (nr.2014/49/UE) privind schemele de garantare a depozitelor
		1.5.3. Elaborarea cadrului normativ pentru determinarea competențelor funcționale, a etapelor și a modului de executare a atribuției administrării speciale a AEÎ	În limita bugetului CNPF	Proiect de lege înaintat spre aprobare	<b>Realizat</b> În vederea conformării și punerii în aplicare a prevederilor Legii pentru modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut (nr.259/2018) au fost întreprinse măsuri prin elaborarea următoarelor decizii: - Ordonanța nr.53/6-0 din 11.11.2019; Hotărârea nr.52/10 din 03.11.2020; Ordonanțele nr.4/15-0 din 03.02.2020, nr.23/3-0 din 27.05.2020 și nr.48/1-0 din 13.10.2020
		1.5.4. Consolidarea capacităților asociațiilor centrale din cadrul sistemului de AEÎ	În limita bugetului CNPF	Măsuri implementate	<b>Realizat</b> În vederea executării Ordonanței CNPF nr.53/6-0 din 11.11.2019 au fost aprobate mai multe decizii aferente consolidării capacităților Asociației Naționale Centrale a Asociațiilor de Economii și Împrumut
		1.5.7. Elaborarea modificărilor și completărilor necesare la cadrul normativ existent privind modul de organizare și funcționare a caselor de amanet	În limita bugetului CNPF, asistență externă	Cadru normativ revizuit; proiect de lege înaintat spre aprobare	<b>În proces de realizare</b> Având în vedere adoptarea Legii nr.178/2020 pentru modificarea unor acte normative prin care BNM va prelua de la CNPF începând cu 1 iulie 2023, competențele de supraveghere a OCN, cadrul normativ se află în proces de elaborare
<b>2. Consolidarea stabilității financiare și asigurarea solidității financiare</b>					
2.2	Crearea și implementarea mecanismelor necesare pentru	2.2.6. Organizarea instruirilor aferente implementării	În limita bugetului CNPF	5 instruirii organizate și desfășurate	<b>Realizat</b> În cadrul proiectului Transparența Sectorului Financiar în Moldova

punerea în aplicare a supravegherii bazate pe risc, în special prin tehnici și instrumente de prevenire a riscurilor	supravegherii bazate pe risc			(FSTA) finanțat de USAID a fost organizată instruirea on-line “Perspective privind gestionarea riscurilor: un program pentru asiguratorii din Republica Moldova” (23-25.11.2020); Reprezentanții CNPF au participat la instruire în domeniul gestiunii riscurilor organizate de JVI
	2.2.8. Elaborarea și punerea în aplicare a testelor de stres pentru evaluarea impactului riscurilor aferente activității societăților de investiții	În limita bugetului CNPF, asistență tehnică	Teste de stres implementate de 8 societăți de investiții	<b>În proces de realizare</b> Termenul de realizare a fost extins conform noilor norme eurocomunitare, urmare a aprobării Directivei (UE) 2019/2034 și Regulamentului 2019/2033 din 27.11.2019 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții
	2.2.11. Elaborarea standardelor minime pentru sistemul de alertă timpurie pentru AEÎ și organizațiile de creditare nebanară	În limita bugetului CNPF, asistență tehnică	Indicatori de alertă elaborați	<b>În proces de realizare</b> Ca rezultat al semnării Amendamentului nr.2 la Acordul de parteneriat Nr.18/20 PRRECI din 17 martie 2020 cu Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD, acțiunile vor fi realizate în 2021, cu asistența IFAD
	2.2.12. Elaborarea și punerea în aplicare a cerințelor privind constituirea provizioanelor și criteriile de clasificare a creanțelor pentru acoperirea pierderilor din creditele nebanare și dobânzile aferente și pentru acoperirea creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și a dobânzilor de leasing	În limita bugetului CNPF	Regulament elaborat, aprobat și pus în aplicare	<b>Realizat</b> Regulamentul cu privire la clasificarea activelor de către organizațiile de creditare nebanară (nr.60/4 din 16.12.2019, MO nr.7-13 art.36 din 17.01.2020 (în vigoare din 17.02.2020)

2.3	Asigurarea unei tranziții eficiente la regimul Solvabilitate II	2.3.4. Elaborarea cadrului normativ privind racordarea guvernantei corporative a societăților de asigurare la regimul Solvabilitate II	În limita bugetului CNPF	Regulament elaborat și aprobat	<b>În proces de realizare</b> Termenul de realizare a fost extins urmare a extinderii termenului de aprobare și intrare în vigoare a normei primare - Legea privind activitatea de asigurare și reasigurare
<b>3. Îmbunătățirea conduitei de piață și creșterea încrederii consumatorului</b>					
3.2	Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare cu publicul și cu alte părți interesate în vederea protecției investitorilor și consumatorilor de produse și servicii financiare nebancale	3.2.3. Aprobarea ghidului privind protecția investitorului	În limita bugetului CNPF	Gradul de protecție a investitorului, sporit	<b>Realizat</b> Hotărârea CNPF cu privire la Ghidul privind protecția investitorului (nr.61/10 din 15.12.2020)
<b>4. Consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare</b>					
4.3	Implicarea CNPF în educația financiară a populației	4.3.1. Implicarea în activitățile ce țin de educația financiară a populației, inclusiv în cooperare cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)	În limita bugetului CNPF	Numărul de activități realizate	<b>Realizat</b> - participarea la 4 activități în cadrul proiectului OECD pentru educația financiară; - Participarea la 4 seminare/videoconferințe organizate de OECD în domeniul educației financiare.
4.4	Consolidarea cooperării interinstituționale și internaționale a CNPF	4.4.1. Evaluarea cadrului normativ privind cooperarea internațională și schimbul de informații cu autoritățile financiare de reglementare străine	În limita bugetului CNPF	Lege revizuită; proiect de lege înaintat spre aprobare	<b>Realizat</b> Cadrul normativ a fost evaluat, acorduri de colaborare privind schimbul de informații au fost negociate și semnate

## OBIECTIVE 2021

Având în vedere situația generată de efectele crizei pandemice COVID-19, activitatea CNPF în 2021 urmează a fi desfășurată pe câteva direcții prioritare: (i) realizarea obiectivelor stabilite în Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2018-2022 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia; (ii) optimizarea activității de supraveghere prudențială (on-site și off-site) prin aplicarea eficientă a instrumentelor disponibile și (iii) crearea condițiilor oportune și necesare pentru monitorizarea și atenuarea impactului crizei COVID-19 asupra participanților pieței financiare nebancale. Prin realizarea acțiunilor date se urmărește consolidarea capacităților de a preveni riscurile operaționale și financiare, de a identifica vulnerabilitățile existente și de a pune în aplicare cele mai bune practici de reglementare și supraveghere a sectoarelor pieței.

În scopul îndeplinirii obiectivelor enunțate vor fi realizate următoarele activități:

- consolidarea cadrului normativ aferent dezvoltării pieței financiare nebankare, inclusiv:
  - promovarea proiectului de Lege cu privire la modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital;
  - promovarea amendamentelor la cadrul normativ și Codul de guvernanță corporativă în vederea transpunerii unor prevederi ale Directivei UE 2017/828 din 17.05.2017 de modificare a Directivei 2007/36 în ceea ce privește încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor;
  - promovarea noii legislații în asigurări, inclusiv Legea cu privire la activitatea de asigurare și reasigurare și Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de vehicule;
  - elaborarea și promovarea proiectului de lege privind asigurarea obligatorie de locuințe;
  - elaborarea și promovarea amendamentelor la legislația în vigoare pentru dezvoltarea parteneriatului public-privat în domeniul asigurărilor medicale;
  - elaborarea și aprobarea regulamentelor subordonate legii privind fondurile de pensii facultative;
  - elaborarea și aprobarea regulamentelor subordonate legii privind organismele de plasament colectiv alternative;
  - dezvoltarea și punerea în aplicare a cadrului normativ privind schema de garantare a depunerilor în sectorul asociațiilor de economii și împrumut;
  - elaborarea modificărilor și completărilor necesare la cadrul normativ existent privind modul de organizare și funcționare a caselor de amanet;
  - elaborarea și aprobarea cadrului secundar aferent prevederilor Legii nr.23/2020 (prin care au fost modificate Legea nr.1/2018 privind organizațiile de creditare nebankară și Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit);
- dezvoltarea cadrului de supraveghere bazat pe prevenirea și gestiunea riscurilor:
  - organizarea instruirilor în domeniul supravegherii prudențiale și gestiunii riscurilor;
  - implementarea standardelor minime pentru sistemul de alertă timpurie pentru participanții pieței financiare nebankare;
- întărirea funcției de protecție a consumatorilor și dezvoltarea educației financiare, inclusiv:
  - realizarea activităților de educație financiară în scopul creșterii gradului de cunoaștere și înțelegere a funcționării sectoarelor supravegheate de CNPF;
  - continuarea activităților aferente educației financiare în învățământul liceal și universitar;
  - colaborarea și realizarea schimbului de experiență cu partenerii de dezvoltare și autoritățile similare din alte state în domeniul educației și incluziunii financiare;
- consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale CNPF și implementarea proiectelor de asistență cu donatorii internaționali, inclusiv:
  - implementarea proiectului de asistență tehnică a Băncii Mondiale care vizează îmbunătățirea cadrului de reglementare și supraveghere a sectorului de asigurări și consolidarea mecanismului de siguranță financiară, prin elaborarea și punerea în aplicare a mecanismului de garantare a depunerilor în sectorul asociațiilor de economii și împrumut;
  - participarea la activitățile desfășurate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) în materie de educație financiară;
  - cooperarea cu MONEYVAL și alte organizații internaționale de profil în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, inclusiv în contextul proiectului TWINNING „Eficientizarea sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova”, finanțat de Comisia Europeană;
  - colaborarea în cadrul Consiliilor conducătorilor autorităților de reglementare a piețelor valorilor mobiliare și piețelor de asigurări din statele-membre ale CSI;
  - modernizarea și dezvoltarea în continuare a Spațiului Informatic Integrat al CNPF;
  - instruirea, dezvoltarea și formarea profesională a personalului autorității în contextul modificărilor continue a cadrului de reglementare și supraveghere;
  - respectarea principiilor de independență operațională, autonomie financiară, responsabilitate și confidențialitate pentru a asigura un proces eficient de reglementare și supraveghere.

---

Serviciul Editorial-Poligrafic  
al Academiei de Studii Economice a Moldovei  
Chişinău, MD-2005, str.Bănulescu-Bodoni 59.  
Tel. 022-402-910, 022-402-936